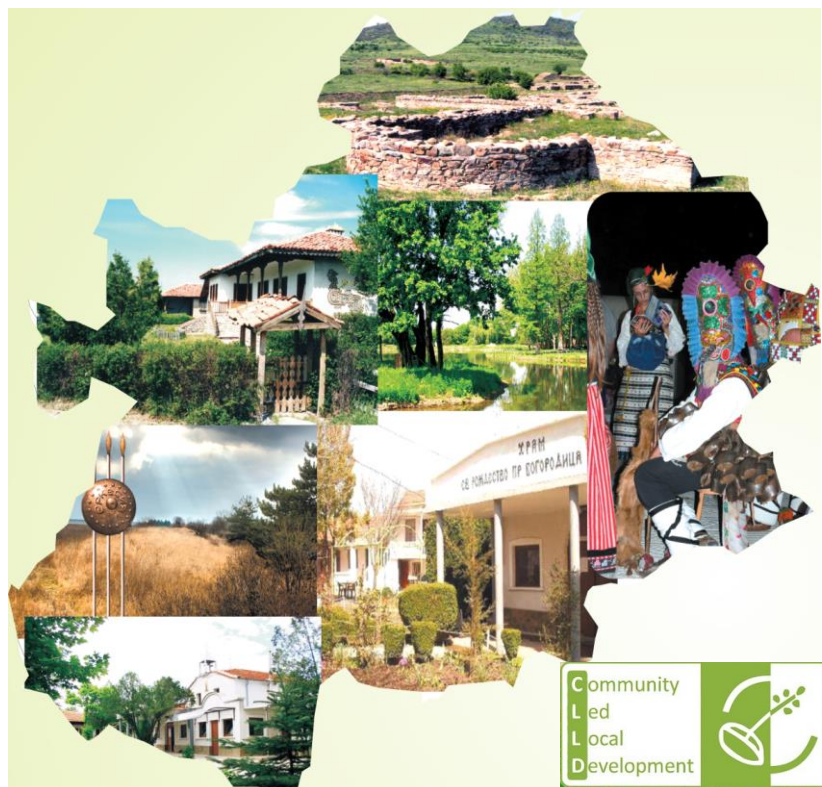

АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ
ДОПЪЛНИТЕЛНИ СПОРАЗУМЕНИЯ:
РД 50-39/27.12.2018
РД50-39/29.08.2019
РД50-39/11.12.2019
РД50-39/11.02.2021
РД50-39/10.12.2021
РД50-39/16.01.2023
РД50-39/15.04.2024
РД50-39/04.11.2024

СДРУЖЕНИЕ С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ
МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА ТУНДЖА-СЛИВЕН-
ДОЛИНАТА НА ТУНДЖА
СТРАТЕГИЯ
ЗА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ
МЕСТНО РАЗВИТИЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ЕДНА ПОСОКА
МНОГО ВЪЗМОЖНОСТИ

Одобрена от Общото събрание на МИГ-Тунджа на 25 август 2017 година

2017 ГОДИНА
(АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ)

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

(ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ)

шрифт Times New Roman 12, междуедие 1,15

1. Описание на МИГ

(не повече от 3 страници)

1.1. Данни за общини и населени места, които попадат на територията на МИГ:

- списък на общините,
обхванати от МИГ;

МИГ-Тунджа осъществява дейността си на територията на **Община „Тунджа“**, област Ямбол с ЕКАТТЕ 2825 (JAM 25)

- списък на населените места,
обхванати от МИГ;

Територията на МИГ-Тунджа, включва 44 населени места само от селски тип, както следва:

Област	Община	Кметство	Тип	Наименование на населеното място	Население ¹
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Асеново	86
JAM	JAM25	JAM25-02	село	Безмер	1066
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Болярско	321
JAM	JAM25	JAM25-04	село	Ботево	803
JAM	JAM25	JAM25-05	село	Бояджик	1269
JAM	JAM25	JAM25-06	село	Веселиново	1184
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Видинци	31
JAM	JAM25	JAM25-15	село	Генерал Инзово	313
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Генерал Тошево	355
JAM	JAM25	JAM25-08	село	Голям манастир	288
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Гълъбинци	710
JAM	JAM25	JAM25-10	село	Дражево	63
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Драма	88
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Дряново	1069
JAM	JAM25	JAM25-13	село	Завой	151
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Златари	703
JAM	JAM25	JAM25-16	село	Кабиле	898
JAM	JAM25	JAM25-17	село	Калчево	470
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Каравелово	277

¹ По данни на НСИ към 31.12.2016 година

JAM	JAM25	JAM25-45	село	Козарево	380
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Коневец	164
JAM	JAM25	JAM25-21	село	Крумово	561
JAM	JAM25	JAM25-22	село	Кукорево	1657
JAM	JAM25	JAM25-23	село	Маломир	657
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Меден кладенец	209
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Межда	154
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Миладиновци	238
JAM	JAM25	JAM25-27	село	Могила	446
JAM	JAM25	JAM25-28	село	Овчи кладенец	395
JAM	JAM25	JAM25-29	село	Окоп	599
JAM	JAM25	JAM25-30	село	Победа	518
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Робово	160
JAM	JAM25	JAM25-32	село	Роза	1041
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Савино	155
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Симеоново	245
JAM	JAM25	JAM25-35	село	Скалица	509
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Сламино	152
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Стара река	276
JAM	JAM25	JAM25-38	село	Тенево	1383
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Търнава	171
JAM	JAM25	JAM25-40	село	Хаджидимитрово	689
JAM	JAM25	JAM25-41	село	Ханово	605
JAM	JAM25	JAM25-42	село	Чарган	499
JAM	JAM25	JAM25-00	село	Челник	279

- брой жители на териториите, обхванати от МИГ.

Общият брой на населението на територията, обхваната от МИГ-Тунджа по данни на НСИ към 31.12.2016 година е **22 287 жители.**

1.2.Карта на територията:

Територията на МИГ-Тунджа, макар и включваща само една община, възлиза на **1218,9 кв.км.** Това я нарежда сред една от големите територии, обхванати от местни инициативни групи в страната. Площта ѝ съставлява над една трета от територията на област Ямбол (36,3 %), 6,2 % от площта на Югоизточния район за планиране и 1,1 % от територията на страната. Територията на МИГ-Тунджа е с **непрекъснати граници и изцяло съвпада с територията на община „Тунджа”**, включвайки всичките 44 населени места на общината. Територията на МИГ-Тунджа е разположена в Югоизточна България, заемайки централно място в границите на област Ямбол. На север граничи с община Сливен. На североизток граничи с община Стралджа. На юг територията на МИГ -Тунджа граничи с община Елхово. На запад има малка контактна зона с община Нова Загора, а на югозапад има малки гранични зони с общините Раднево и Тополовград.

Карти на територията на МИГ-Тунджа – административна, общогеографска и опорен план - ОУП-Тунджа са изобразени на фигури 1, 2 и 3.

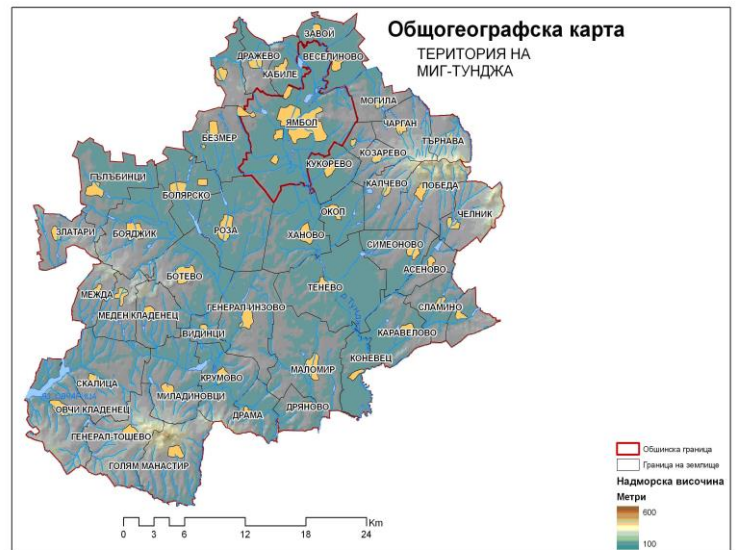
Следва да отбележим, че територията на МИГ–Тунджа не включва административния център (седалище) на общината – областния център Ямбол и прилежащата му територия, които съставляват едноименната община Ямбол. Това произтича от специфичната териториална конфигурация и

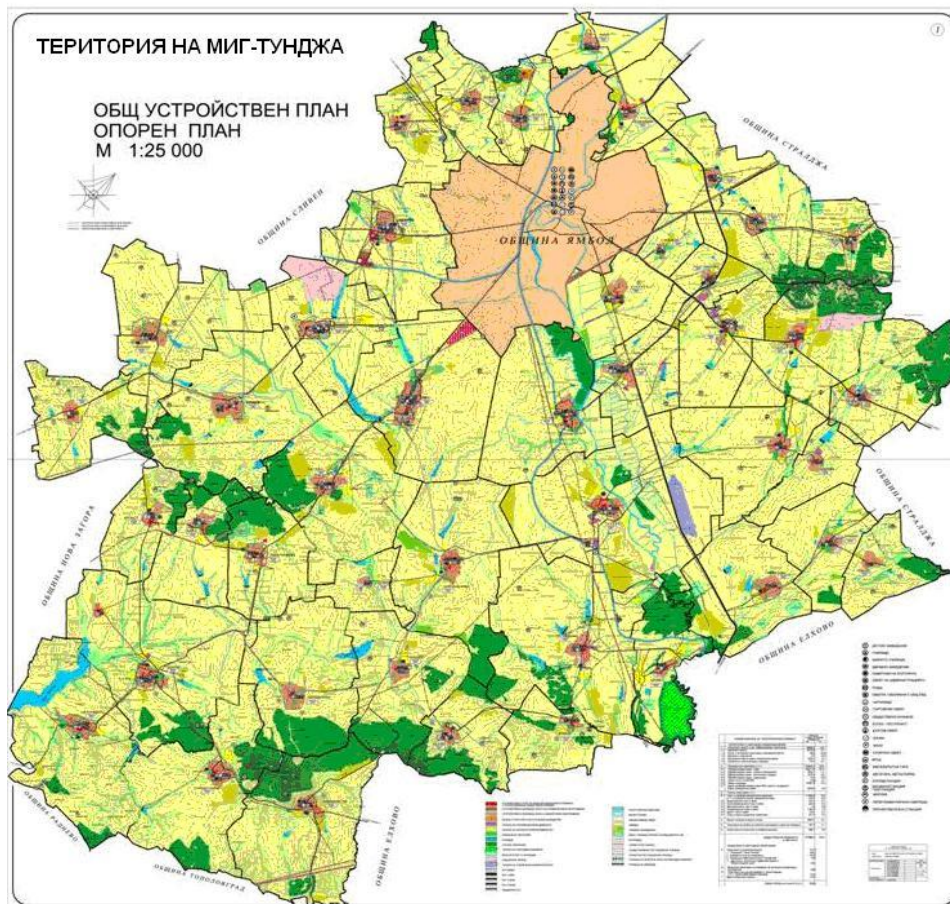
административно устройство на община „Тунджа“: липсата на собствен административен център и обединението на 44 населени места **само от селски тип**, които са равнопоставени от административна гледна точка. Община „Тунджа“, имаща седалище в областния център Ямбол е включена в приложение № 3 от Постановление № 161 от 4 юли 2016 г. (Обн. ДВ. бр.52 от 8 Юли 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 21 Април 2017г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017г.)

Фиг. 1 Карта на територията на МИГ-Тунджа (административна)

Фиг. 2 Карта на територията на МИГ-Тунджа (общогеографска)

Фиг. 3 Карта на територията на МИГ-Тунджа (ОУП- опорен план)

2. Описание на процеса на участие на общността в разработването на стратегията

(не повече от 2 страници)

2.1. Описание на процеса – проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания:

Стратегията за Водено от общностите местно развитие (СВОМР) на МИГ-Тунджа е разработена в рамките на проект за подготвителни дейности № 19-19-1-01-34, изпълняван от МИГ-Тунджа и финансиран по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” на Програмата за развитие на селските райони (2014-2020) по договор № РД 50-210 / 07.12.2015. Актуалният документ на Стратегията за ВОМР на МИГ-Тунджа е окончателно изготвен в периода юли-август 2017 година, отчитайки параметрите, насоките и указанията за условията на кандидатстване на Управляващия орган на ПРСР 2014-2020 год. и Управляващите органи на Оперативните програми по обявения втори прием (процедура) за одобрение на Стратегии за водено от общностите местно развитие.

Разработването на СВОМР стъпваше на: **териториалния подход; партньорството** на публични, бизнес и граждански организации и **подходът „отдолу-нагоре”**. Разработвайки своята Стратегия за ВОМР МИГ-Тунджа заложи на **интерактивния процес**. Стремежът бе тя да се припознава като своя от местните хора и организации и да се проявяват силна воля и желание за нейното последващо изпълнение. Илюстративна схема на процеса на подготовка на Стратегията за ВОМР е показана на фиг.4

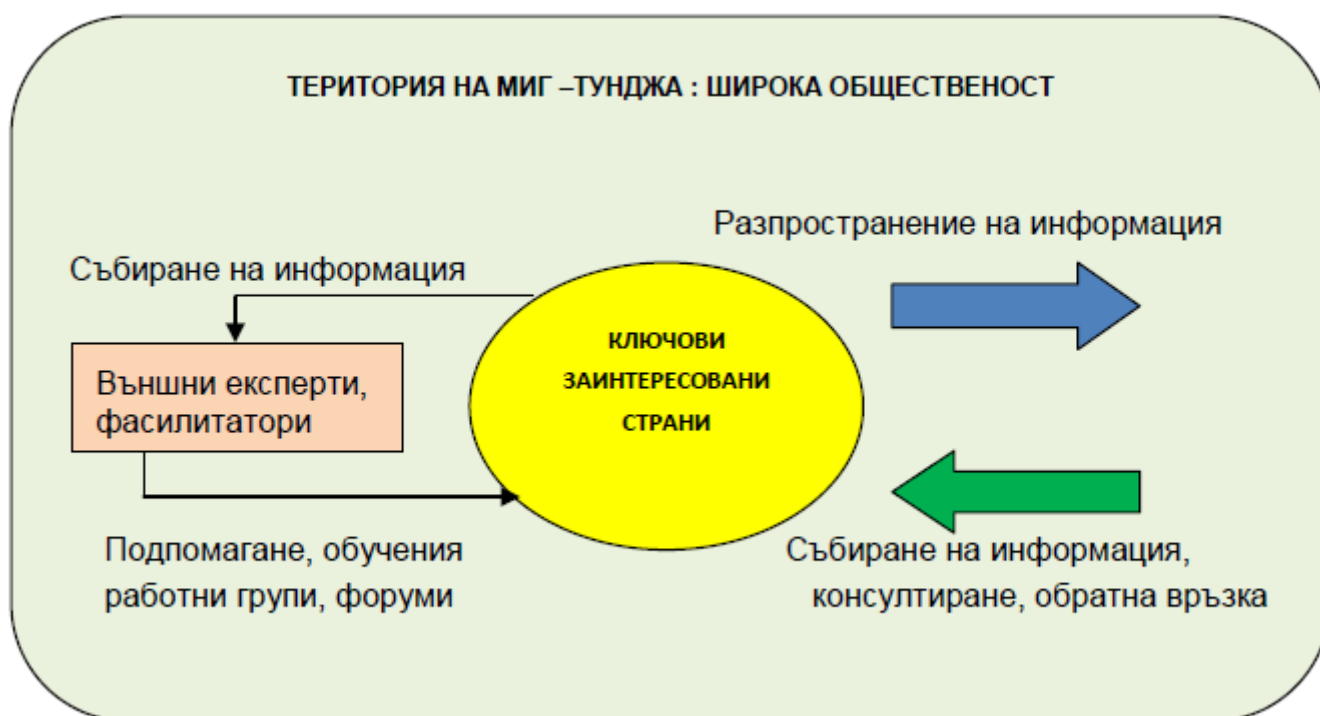
Разработването на СВОМР премина през следните етапи:

- **Организационно подготвителен**, по време на който бе постигнато съгласие и координация относно институционалната рамка и участието на основните групи заинтересованите страни, вкл. анализ на заинтересованите страни;
- **Проучване, оценка и анализ на територията, вкл. SWOT анализ;**
- **Подготовка/разписване на Стратегията за ВОМР**, на който етап с участието на основните групи заинтересовани страни бе приложен интегриран подход към разработването на СВОМР, обхващащ всички основни аспекти на развитието на територията;
- **Консултиране и финализиране на Стратегията за ВОМР**. На този решаващ етап бе постигнат консенсус между заинтересованите страни за предпочитаното бъдеще (визията) на територията на МИГ-Тунджа, както и консенсус по отношение на определените цели и приоритетните насоки на развитие, както и конкретизирани финансиращите фондове, програми, мерки, дейности, критерии за оценка, финансови параметри и другите условия на Стратегията за ВОМР на МИГ-Тунджа в съответствие с идентифицираните нужди и потенциал за развитие

Процеса на обществено информиране, консултиране и изграждане на капацитет по отношение на подхода ВОМР и разработваната Стратегията за ВОМР включваше следните публични събития и дейности, проведени в периода януари – април 2016 година и юли-август 2017 (за консултиране на актуализирания документ на СВОМР):

Събитие/ брой, населено място, дата на провеждане	Брой участници
Информационни срещи - 2 броя , Генерал Инзово – 28.01.2016, с.Савино – 29.01.2016	46
Еднодневни информационни семинари – 2 броя , Кабиле -15.02.2016. с.Ботево - 16.02.2016	50
Еднодневни информационни конференции – 2 броя , Генерал Инзово – 18.02.2016 с.Тенево – 19.02.2016	100
Еднодневни работни срещи за консултиране подготовката на СВОМР – 2 броя , с. Дражево – 23.03.2016 ,с. Кукорево – 24.03.2016	35

Информационни срещи за консултиране подготовката на СВОМР – 5 броя -Веселиново – 31.03.2016, с.Генерал Инзово-01.04.2016, с.Меден кладенец – 02.04.2016, с.Калчево – 12.04. 2016с.Роза – 13.04.2016	109
Еднодневни обучения на местни лидери – 2 броя с. Дражево – 16.03.2016 с. Дражево – 25.03.2016	41
Двудневно обучение на екипа - 1 брой , с. Дражево – 15.04.2016 и 16.04.2016	10
Обществени обсъждания на СВОМР – 3 броя , с. Завой -14.04.2016 с. Бояджик – 20.04.2016, с. Скалица – 20.04.2016	91
Работни срещи за консултиране на подготовката на <u>актуализирания документ</u> на Стратегията за ВОМР – 6 броя (07.07.2017;12.07.2017;28.07.2017;14.08.2017;23.08.2017;24.08.2017)	101
Обществени обсъждания на <u>актуализирания документ</u> на Стратегията за ВОМР – 3 броя (21.08.2017;22.08.2017;25.08.2017)	93
Общо участници в 19 събития по информиране, консултиране и обучение на местните общности/заинтересованите страни.	676

Фиг.4 Схема на процеса на подготовка на Стратегията за ВОМР

Актуализираният документ на Стратегията за ВОМР е приет от Общото събрание на МИГ-Тунджа, състояло на 25.08.2017 година.

Документите, свързани с проведените дейности и събития са приложени към Формуляра за кандидатстване (Приложение №12).

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:

Успешната подготовка на СВОМР изискваше съгласувани усилия за заинтересовани страни от публичния сектор, частния сектор и структурите на гражданското общество:

Групи/сектори, заинтересовани лица	Форма на участие
Община „Тунджа“	Работни групи, информационни консултативни срещи, обучения и

(представители и звена на местната власт и местното самоуправление)	обществени обсъждания; Респонденти в извършваните проучвания и анализи.
Публични общински образователни институции	Информационни консултативни срещи и обществени обсъждания. Респонденти в извършваните проучвания и анализи.
Земеделски стопани	Работни групи, информационни консултативни срещи, обучения и обществени обсъждания. Респонденти в извършваните проучвания и анализи.
МСП – микро, малки и средни предприятие	Работни групи, информационни консултативни срещи, обучения и обществени обсъждания. Респонденти в извършваните проучвания и анализи.
Читалища, регистрирани по Закона за НЧ	Работни групи, информационни консултативни срещи, обучения и обществени обсъждания. Респонденти в извършваните проучвания и анализи.
ЮЛНЦ, регистрирани по ЗЮЛНЦ, в т.ч МИГ-Тунджа	Работни групи, информационни консултативни срещи, обучения и обществени обсъждания. Респонденти в извършваните проучвания и анализи. МИГ-Тунджа осъществи организиране на цялостния процес на подготовка на СВОМР и привличането на външна експертиза за подготовка на проучвания и анализи и разработване на СВОМР.
Уязвими групи	Работни групи, информационни консултативни срещи, обучения и обществени обсъждания. Респонденти в извършваните проучвания и анализи.
Малцинствени групи, в т.ч. техни организации	Работни групи, информационни консултативни срещи, обучения и обществени обсъждания. Респонденти в извършваните проучвания и анализи.
Местни лидери	Информационни консултативни срещи, обучения и обществени обсъждания. Респонденти в извършваните проучвания и анализи.

Коментарите и бележките по СВОМР, изразени от заинтересованите групи се насърчаваха и вземаха под внимание от разработващия екип. **Общо 676 лица от всички идентифицирани на територията на МИГ групи заинтересовани страни** се включиха в процеса на разработване и консултиране на Стратегията за ВОМР. Най-активна страна в процеса бе **стопанския сектор**. Участвали са общо 204 представители на бизнеса, от които 153 **земеделски стопани** и 51 **МСП от неземеделския сектор**; Втори по активност е **нестопанския сектор** - участвали са 114 негови представители в т.ч. 107 представители на **читалища** и 34 представители на **ЮЛНЦ, регистрирани по ЗЮЛНЦ**. Представителите на **публичния сектор**, ангажирани в процеса са 177, от които 141 – са от **община”Тунджа”** -общинска администрация, кметове на населени места, общински съветници и **36** са представители на **публични общински образователни институции**. 18 са представителите на **уязвими групи** (основно пенсионери и хора с увреждания). Тук следва да отбележим, че сред участвалите ЮЛНЦ, няколко работят в сферата на социална интеграция и услуги. В процеса на подготовка бяха привлечени и **28 местни лидери в т.ч 9 ромски**, 6 младежки и 3-ма спортни. 15 представители на **ромското малцинство** се включиха в информационните срещи и обсъжданията на Стратегията за ВОМР. 120 души са активни граждани и представители на неформални групи. По такъв начин в процеса на подготовка на Стратегията за ВОМР на различни етапи са **привлечени 100% от идентифицираните на територията групи заинтересовани страни**. **508 души, което е 2,23% от населението** на територията на МИГ-Тунджа са изразили своята подкрепа за Стратегията за ВОМР, подготвена в рамките на проекта по подмярка 19.1 през 2016 година. **513 души, което е 2,30 %** от общия брой на населението са подкрепили през 2017 година Актуализираният документ на

Стратегията за ВОМР на МИГ-Тунджа.

Списъкът на подкрепилите е приложен към Формуляра за кандидатстване – Приложение № 13.

В Приложение № 22 е към Формуляра за кандидатстване е представен Доклад от „Проучване и анализ на заинтересованите страни и установяване на техните потребности във връзка с разработване и прилагане на Стратегия за ВОМР на МИГ-Тунджа за периода до 2020 г”

3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:

(не повече от 10 страници)

3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:

Събраните и оценени в процеса на подготовка на Стратегията за ВОМР данни от извършени проучвания и анализи, имащи за цел да дадат количествена и качествена оценка на параметрите на съществуващото състояние и тенденциите за развитие, дават възможност да бъдат изведени и описани основните нужди и потенциала за развитие на територията на МИГ-Тунджа, към които да бъдат насочени реални интервенции по Стратегията за ВОМР.

В социалната сфера те могат да бъдат обобщени и сведени до следното:

- Намаляването и застаряването на населението, регресивния тип възрастова структура и прогресивното намаляване на лицата в трудоспособна възраст поставят остро нуждата от предприемането на действия, свързани със задържането и връщането на активни лица, в.т. младите хора в селата на територията;

- Увеличаване на броя на лицата, попадащи в уязвими групи и малцинствени общности изисква последователни действия в подкрепа на социалната интеграция и предоставянето на услуги в общността;

- Високият процент на безработицата – над средния за страната, при който се наблюдава нарастване на рисковата група на безработните младежи до 29 години; нарастване групата на безработните над 50 години, както и процесите на циклична безработица и увеличение броя на продължително безработните, изискват подкрепата за създаване на заетост за жени, младежи, хора с увреждане и други чувствителни социални групи от местното население, вкл.чрез диверсификация на икономическите дейности на територията и подкрепа за заетост. Тук следва да подчертаем е необходимостта от прекъсване на порочния кръг от възпроизводството на работна сила с ниско качество.

- Преодоляване на основни различия в параметрите на качеството на живот и социалното устройване на населението от селата на територията в сравнение с областния център – административен център и на община Тунджа;

Това, което изисква развитието на територията в икономическата област и е пряко свързано с икономическия просперитет е подкрепата за структуроопределящия отрасъл- земеделско производство и подкрепа на микро-, малки и средни предприятия в неземеделския сектор за :

- Засилване на тяхната конкурентоспособност, най-вече в резултат на модернизацията на местните производства и подкрепата за производство на продукти с местна идентичност;

- Засилване на обвързаността между земеделското производство и предприятията за преработка на храни с цел постигане на висока добавена стойност на местните производства;

- Развитието на „зелена икономика”, вкл. чрез усвояването на потенциала за производство на алтернативен вид енергия за собствени нужди.

„Златни дадености” за територията по отношение на нейния потенциал за икономическото развитие се плодородната земя, местното население със своя опит и традиции, географското положение, екологичната чистота, благоприятни климатични условия, голямата територия.

Диверсифицирането на икономическите дейности, включително развитието на селски и други алтернативни форми на туризъм и подкрепата за високотехнологични и иновативни експортно ориентирани отрасли е направление за развитие със значителен потенциал. Това не само ще разнообрази икономическото портфолио на територията, правейки я по-конкурентноспособна, но ще доведе и до намаляване на зависимостта на територията от земеделието и преодоляване на проблема със сезонната заетост и качеството на използваната работна сила.

Опазването на околната среда е от съществено значения за съвременния европейски облик на територията на МИГ-Тунджа. По отношение на околната среда нуждите на територията са свързани с опазване на биоразнообразието и с внедряване на съвременни технологии за намаляване на вредните емисии и управлението на отпадъците. В този смисъл следва да се използва засиления интерес от инвестиции във ВЕИ за собствено производствени нужди и да се стимулира оползотворяването на производствените фактори, с ясно заявени цели и инвестиции, свързани с опазването на околната среда.

Като цяло територията на МИГ-Тунджа се нуждае от прилагането на успешна брандинг стратегия и преодоляването на липсата на систематично изследване и подкрепа за съхраняване, реклама и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти, вкл. чрез създаването и утвърждаването на местна териториална марка. Това би подобрило значително позиционирането на територията на МИГ и нейната разпознаваемост в голямата палитра на селските райони в Европа.

Подробно ситуацията в района към момента на кандидатстване, проблемите, нуждите и потенциала за развитие на територията са описани в **Доклад от проучване и анализ «Социално-икономически профил и SWOT анализ на територията на МИГ - Тунджа за целите на подготовката на Стратегия за водено от общностите местно развитие до 2020 година»** и в **Доклад от „Проучване на потребностите на уязвими и малцинствени групи на територията на Местна инициативна група– Тунджа, необходимо за подготовката на Стратегия за водено от общностите местно развитие за периода до 2020г - Приложение № 22** към Формуляра за кандидатстване.

3.2. Идентифицирани групи заинтересовани лица на територията на МИГ:

В рамките на подготовката на Стратегията за ВОМР е проведено „Проучване и анализ на заинтересованите страни и установяване на техните потребности във връзка с разработване и прилагане на Стратегия за водено от общностите местно развитие на МИГ-Тунджа за периода до 2020 г.” Пълният текст на Доклада от проучването е представен в Приложение № 22 към Формуляра за кандидатстване. Прилагането на подхода ВОМР изисква съгласувани усилия на публичния сектор, стопанския и нестопанския сектор на територията на МИГ. Идентифицираните в хода на анализа достатъчен брой заинтересовани местни общности и целеви групи с добър капацитет за реакция на търсените промени в развитието на територията от тези три сектора бе важна предпоставка за качествено протичане на процеса на подготовка на СВОМР. Заинтересованите страни са групи лица с общ интерес и възможности, свързани с реализиране на Стратегията за ВОМР, включително и като потенциални получатели на финансова помощ и ползватели на резултати от нейното изпълнение. Те отразяват разнообразието и многопосочността в развитието на територията. Освен самата Местна инициативна група, която е основно заинтересовано лице за подготовка и прилагане на СВОМР на територията на своето действие, следните основни групи заинтересовани лица са идентифицирани на територията на МИГ-Тунджа:

Публичен сектор

Община „Тунджа”. Целта на общината като публична институция е реализацията на проекти, свързани с подобряване на техническата, социална, образователна и културна инфраструктура и услуги, водещи до социална интеграция и повишаване качеството на живот. Общината се явява

заинтересована страна и като доставчик на социални услуги чрез общински социални звена, предоставящи услуги в общността като делегирана държавна дейност. Към тях се отнасят 4 структури, предоставящи социални услуги в общността – Център за социална рехабилитация и интеграция –с.Калчево, Дневен център за възрастни лица с увреждания –с.Веселиново, Дневен център за стари хора –с.Генерал Инзово, Дневен център за стари хора - с.Скалица. Интересът тук е от подобряване на социална инфраструктура и разширяване на обхвата на услугите.

Общински образователни институции, които се финансират от бюджета. В групата се включват 10 общообразователни училища (1 средно, 7 основни и 2 начални) и 5 детски градини (4 ОДЗ и 1 ЦДГ). Те са заинтересовани от подобряване на общинската образователна инфраструктура, най-вече като ползватели на резултати от общински проекти в тази област;

Стопански сектор.

Земеделски стопани. Земеделските стопани представляват основна бизнес група на територията на МИГ-Тунджа. По данни на ОСЗ за стопанската 2015/2016 година на територията на МИГ са регистрирани **1398 земеделски стопани, което е 51,5% от общия брой земеделски стопани на територията на област Ямбол (2715 ЗС).** Основните проблеми, с които се сблъскват земеделските стопанства са остарялата материална база за преобладаващата част от тях, което води до ниска производителност и конкурентоспособност. Инвестициите във физически активи са от съществено значение за подобряване на икономическите им резултати и повишаване качеството на продукцията. Важно значение за част от тях има и възможността за получаване на подкрепа за преработка на произвежданата земеделска продукция, като по този начин се повишава добавената стойност, респективно печалбата на стопанствата. В разнообразяването на дейностите в стопанството чрез подкрепа за неземеделски дейности те виждат по-голяма икономическа стабилност и възможности за постоянна и допълнителна заетост. **МСП**. Според данни на НСИ за 2014 година на територията на МИГ-Тунджа са регистрирани общо 655 нефинансови предприятия, от които 614 са микропредприятия и 34 малки предприятия. Останалите 7 са малки и големи, като конкретните цифри се явяват конфиденциална информация по Закона за статистиката. Микро и малките предприятия са в основата на бизнеса на територията. В тях работят 64% от общия брой заети и се произвежда близо 60% от продукцията в сектора на МСП. Важно е да се отбележи, че близо 90% от инвестициите в ДМА през 2014 година принадлежат на тези две групи предприятия. Чрез Стратегията за ВОМР те виждат възможност за целева инвестиционна подкрепа с оглед на засилване обвързаността между земеделското производство и преработка на храни, ориентирането към „зелена икономика”, диверсификация на местната икономика, вкл. чрез развитието високотехнологични и иновативни експортно ориентирани производства, развитието на селски и други видове алтернативен туризъм и производството на типични местни продукти.

Нестопански сектор

Читалища, регистрирани по Закона за НЧ. На територията на МИГ функционират 40 читалища. В населените места на територията те са единствените културни институти. Разпределени са равномерно на територията, като само 4 населени места нямат свои читалища. Чрез своята многостранна, народополезна дейност, читалищата в територията МИГ-Тунджа са необходими традиционни културно-просветни сдружения, работещи в полза на местното население.

Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по ЗЮЛНЦ. Освен от читалищата, активна страна на неправителствения сектор на територията на МИГ-Тунджа са и над 20 активно работещи сдружения и фондации, регистрирани по ЗЮЛНЦ, които работят в полза на местните общности и в тясно партньорство с община Тунджа и МИГ. Според своите членове, цели и основни направления на дейности по-голямата част от могат да бъдат групирани в 3 основни групи – младежки организации, спортни клубове училищни настоятелства. Друга група организации са свързани с развитие на гражданското общество и културна идентичност. Сред заинтересованите лица е и самата МИГ, която е основен двигател на процеса на разработване на Стратегията за ВОМР.

Специфични групи и общности

Уязвими групи. Идентифицираните на територията на МИГ-Тунджа специфични общности и уязвими групи, чиито представители бяха включени в процеса на информиране и консултиране на СВОМР и които биха могли да бъдат подкрепени чрез проекти, предоставящи социални услуги в общността и такива, предлагащи интервенции за социално включване и включване на пазара на труда обхващат : младежи , вкл. дългосрочно безработни и неактивни до 29 години; безработни без и с по-ниско от основно образование, безработни над 55 години, дългосрочно безработни, включително в активна възраст 30-54 години безработни лица с увреждания, непълнолетни и млади родители; самотни майки; самотни стари хора, живеещи в отдалечени от административния център малки села, хора с увреждания, пенсионерите като голяма общност от хора и др. В повечето случаи този статус е свързан със социално изключване и генерирането на бедност. По данни на Община „Тунджа” през 2015 година възрастните хора с увреждания на територията на МИГ са 1925, а децата с увреждания са 57 . Общо хората с увреждания съставляват 8,7% от населението на територията. Пенсионерите са 8916 души, което е 39% от населението на територията. По данни на ДБТ-Ямбол за 2015 година от общия брой регистрирани безработни 52 % са без образование или с по-ниско от основно, 17% са младежи от 18 до 29 години, 25% са лица над 55 години, 3% са хора с увреждания, 58% са дългосрочно безработни.

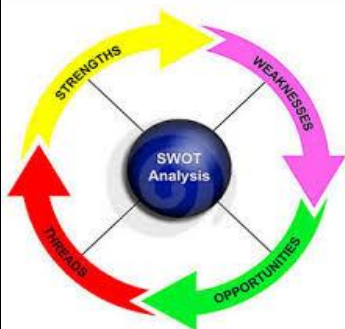
Малцинствени групи в т.ч. техни организации. По данни на НСИ от последно преброяване към 01.02.2011 година 8,7% от населението на територията на МИГ се определя като роми. По неофициална информация и отчитане на различни индикатори от държавни институции, общински учебно-възпитателни заведения и др., делът на ромското население на територията е по-висок и достига до няколко хиляди. Сред ромските организации особено активна е Местна активна група (МАГ) „Тунджа напред”, изградена в рамките на програми на РОМЕД2/РОМАКТ, финансирани от ЕК и Съвета на Европа. Следва да отбележим, че ангажираността на МИГ-Тунджа по отношение на проблемите на ромите на територията е намерила израз включително и чрез участието на представител на МАГ в колективния върховен и колективния управителен орган (УС) на МИГ. За малцинствените групи и техните организации на територията на МИГ интерес представляват проекти, насочени към социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности, дейности, свързани с активно приобщаване и предоставянето на услуги в общността, дейности за културна идентичност.

Местни лидери. В почти всички населени места на територията на МИГ за местните общности от важно значение е мнението на съществуващите най-вече неформален тип местни лидери. Те са с ярко изразени личностни качества, способни са да завладяват и увличат хората, да представят модели на поведение, да завоюват доверие. За селата тези хора играят ролята на лидери на общественото мнение, което е изключително важно за подготовката и бъдещето прилагане на Стратегията за водено от общностите местно развитие.

Прилагането на подхода ВОМР изисква съгласувани усилия на публичния сектор, стопанския и нестопанския сектор на територията на МИГ. Идентифициране в хода на анализа на достатъчен брой заинтересовани местни общности и целеви групи с добър капацитет за реакция на търсените промени в развитието на територията от тези три сектора бе важна предпоставка за качествено потичане на процеса на подготовка на СВОМР. .

Подробна информация за групите заинтересовани страни се съдържа в Приложение № 22 към Формуляра за кандидатстване – „Доклад от проучване и анализ на заинтересованите страни и установяване на техните потребности във връзка с разработване и прилагане на Стратегия за водено от общностите местно развитие на Местна инициативна група - Тунджа за периода до 2020 г.”

3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите

Представения в тази точка SWOT анализ (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) цели да разкрие сравнителните предимства и недостатъци на района на интервенция на Стратегията за Водено от общностите местно развитие (CBOMP), изведени от съществуващата социално-икономическата ситуация на територията и представлява основа за определянето на основните стратегически цели, приоритети и специфични цели на Стратегията

Следните основни компоненти на вътрешния потенциал (КВП) на територията на МИГ-Тунджа са обект на изследване от SWOT анализа:

КОМПОНЕНТИ НА ВЪТРЕШНИЯ ПОТЕНЦИАЛ – К.В.П.

1	Природна среда: природни ресурси, естествени природни дадености – тяхното управление и оползотворяване
2	Човешки ресурси: Население, демографски и социални характеристики, образователна структура, пазар на труда
3	Икономическа среда: икономически сектори и развитие, малки и средни предприятия
4	Социална и културна среда: историческо наследство, култура, образование, социални дейности културна среда - тяхното управление (инфраструктура, ресурси, събития)
5	Териториално развитие и инфраструктура – достъпност,взаимовръзки, пространствена и селищна организация, инфраструктура
6	Позициониране и разпознаваемост: предимства в разположението, представяне, публичност, оползотворяване на съвременните методи и средства за комуникация и реклама на територията

Горепосочените компоненти на вътрешния потенциал (КВП) се изследват чрез SWOT анализа с цел установяването на приноса им към съществуващата и към потенциалната конкурентоспособност на района на интервенция на Стратегията за BOMP. По-специално се акцентира на възможността да бъдат подобрени конкурентоспособността на компонентите на вътрешния потенциал, използвайки предимствата и възможностите и противодействайки на слабите страни и заплахите. Изборът на конкретния подход за SWOT анализ допринася от една страна за по-функционалното използване на вътрешните ресурси, както и за съответното конкретизиране на интервенциите на Стратегията за BOMP, като средство за оползотворяването им.

SWOT АНАЛИЗ – К.В.П. МАТРИЦА

КОМПОНЕНТ 1 „ПРИРОДНА СРЕДА”

СИЛНИ СТРАНИ

СЛАБИ СТРАНИ

1. Благоприятни природни и климатични условия (плодородни почви, достатъчни водни ресурси, значителен агроклиматичен потенциал);
2. Чиста и запазена природа, съхранено биоразнообразие (липса на промишлени замърсители, отговарящо на стандартите качество на атмосферния въздух наличие на защитени територии и зони по Натура 2000);
3. Благоприятни агроекологични условия за широк спектър от селскостопански производства
4. Изразена местна идентичност на природната

1. В недостатъчна степен задоволително управление и оползотворяване на природните ресурси;
2. Липса на последователна, целенасочена и агресивна комуникационна и рекламна политика за популяризиране и икономизиране на природните дадености;
3. Лошо състояние на повърхностите води и на подземните водоизточници ,недостатъчна инфраструктура за управление на водите;
- 4.Замърсяване от нерегламентирани сметища

<p>среда (долината на река Тунджа, Бакаджиците, Манастирските възвишения), благоприятстваща развитието на туризма.</p>	
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>ЗАПЛАХИ</p>
<p>1. Оползотворяване на природното наследство за умерени алтернативни форми на туризъм; 2. Мотивация за инвестиции в природоопазващи дейности; 3. Активна политика по отношение на околната среда, в т.ч. проучване и прилагане на добри европейски практики 4. Повишаваща се чувствителност за устойчивото развитие, свързана с развитието на „зелена икономика”</p>	<p>1. Натиск върху околната среда и използването на земята – климатични промени; 2. Влошаване на природния пейзаж поради липсата на инфраструктура и мерки за защита от природни и технологични бедствия; 3. Опасност за влошаване на екосистемите от прилагане на инфраструктурни проекти.</p>
<p>КОМПОНЕНТ 2 „ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ”</p>	
<p>СИЛНИ СТРАНИ</p>	<p>СЛАБИ СТРАНИ</p>
<p>1. Местно население с исторически тракийски корени и силна културна идентичност; 2. Приблизително балансиран по пол състав на населението; 3. Компактни маси от населението е заето в селскостопанския сектор – работна ръка с опит и традиции в сектора. 4. Провеждане от страна на община „Тунджа” на последователна социална политика, насочена към интеграция на уязвими групи и малцинства;</p>	<p>1. Критична демографска ситуация и задълбочаващ се процес на депопулация; 2. Липса на високоспециализирани човешки ресурси за потребностите на бизнеса; 3. Висока безработица, особено след младите хора, жените, хората с увреждания и хората от малцинствата; 4. Наличие на основни различия в параметрите на живот и социално-трудова устройване на населението от селата на територията в сравнение със областния център Ямбол; 5. Силно проявена сезонната заетост (предимно в първичния сектор) 6. Висок процент на неграмотни и хора с по-ниско от основно образование при малцинствените групи от ромски произход</p>
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>ЗАПЛАХИ</p>
<p>1. Лансиране на стратегии за обучение през целия живот, с цел да се дадат равни възможности, но и нови способности за хора които се намират на прага на социална изолация; 2. Лансиране на дейности и инициативи в подкрепа на социалната интеграция; 3. Създаване на заетост за жени, младежи и други чувствителни социални групи от местното население, използвайки възможностите на ЕСИФ за периода 2014-2020, вкл. подхода ВОМР; 4. Увеличаване на заетостта чрез диверсификация на икономическите дейности използвайки възможностите на ЕСИФ за периода 2014-2020,</p>	<p>1. Задълбочаване на демографската криза и негативните демографски процеси; 2. Увеличаваща се опасност от изгубване на идентичността на населението (хомогенизиране на консуматорските модели и поведение); 3. Опасност от продължителна социална изолация на уязвими групи от населението (жени, младежи, малцинства, хора с увреждания) 4. Нарастване дела на скритата безработица и икономически неактивните лица</p>

вкл. подхода BOMP;	
КОМПОНЕНТ 3 „ИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА”	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>1.Преструктуриран икономическия сектор и сравнително стабилен вътрешен продукт;</p> <p>2.Значителна площ на обработваемите земи;</p> <p>3.Традиции в производството и преработката на селскостопанска продукция;</p> <p>4.Диференцирано и допълващо се земеделско и животновъдно производство.</p> <p>5 Селскопански продукти и продукти на ХВП с отлично качество: зърнени и технически култури, грозде, мляко и млечни продукти, вино, птици и птичи продукти;</p> <p>6.Наличие на големи и силни кооперации и крупни арендатори, прилагачи модерна техника и технологии в селскостопанското производство;</p> <p>7.Наличие на редица стабилно развиващи се производствени предприятия – местни и част от национални и международни икономически структури;</p> <p>8.Експортно ориентирани традиционни производства: зърнени и технически култури, вино, гъши дроб, млечни продукти и др.</p>	<p>1.Недостатъчна диверсификация на местната икономика, липса на високотехнологични и иновативни експортно ориентирани отрасли;</p> <p>2.Неразвити „къси вериги” на доставки;</p> <p>3.Ниска конкурентностоспособност на по-голямата част от МСП и в резултат на това загуба на външни пазари;</p> <p>4.Недостатъчно развито производство на продукти с местна идентичност;</p> <p>5. Недостъчно развити биологични производства;</p> <p>6.Ниска местна произвеждана добавена стойност;</p> <p>7.Недостатъчно добре изградена туристическа инфраструктура; неразвит селски и други форми на алтернативен туризъм</p> <p>8.Липса на групи/мрежи за бизнес сътрудничество за производство и маркетинг;</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p>1. Засилване обвързаността между земеделското производство и предприятията за преработка на храни;</p> <p>2.Ориентирането към „зелена икономика”;</p> <p>3.Все по-достъпни нови технологии за развитие на модерно селскостопанско и промишлено производство;</p> <p>4. Тенденциите за повишаване на търсенето на традиционни, качествени и екологично чисти храни и като цяло на земеделски продукти;</p> <p>6.Възползване от развиващия се пазар на алтернативни форми на туризъм в Европа и света, включване в разработените пакети за реклама на селски и други алтернативни форми на туризъм;</p> <p>7.Подкрепата за развитие и подобряване на конкурентностоспособността и диверсификацията на икономиката, оказвана от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ).</p> <p>8. Усвояване потенциала за производство на алтернативен вид енергия за собствени нужди.</p>	<p>1. Конкурентен натиск от европейски и съседни държави и територии по отношение на продукти, услуги и пазари и свързаната с него опасност от срив в част от традиционните местни производства;</p> <p>2.Наличие на конкурентни производства, възнаграждения и социални придобивки за хората в близки до територията на МИГ големи градове- Ямбол, Сливен, Бургас, Ст.Загора;</p> <p>3. Липса и затруднен достъп до капитали, вкл. кредитен ресурс и демотивация на населението и бизнеса за инвестиции;</p> <p>4.Продължаващо влияние на световната финансова и икономическа криза върху икономическото развитие.</p>
КОМПОНЕНТ 4 „СОЦИАЛНА И КУЛТУРНА СРЕДА”	

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>1. Богато културно - историческо наследство, съхранени традиции и обичаи;</p> <p>2. Балансирано изградена и добре работеща мрежа от образователни и културни институции;</p> <p>3. Многообразие от културни дейности и утвърдени събития, подчертаващи културната идентичност;</p> <p>4. Изграден местен капацитет и структури в подкрепа на малцинствени и други уязвими групи</p>	<p>1. Липса на политики за ефективно икономическо оползотворяване и реклама на културното наследство;</p> <p>2. Амортизиран сграден фонд, обзавеждане и оборудване в по-голямата част в селата за провеждане на културни и социални дейности;</p> <p>3. Недостатъчни усилия за систематично изследване и подкрепа за съхраняване на културно-историческото наследство и традиции</p> <p>4. Изразена пространствена асиметричност при предоставянето на услуги на населението, липса на мобилни такива;</p> <p>5. Недостатъчна обезпеченост със социални услуги за деца и възрастни в неравностойно положение;</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p>1. Международна тенденция за оползотворяване на културното наследство за умерени алтернативни форми на туризъм;</p> <p>2. Социална интеграция на уязвимите групи от населението.</p> <p>3. Инкорпориране на елементи на социалната и културна идентичност в продуктите на региона.</p>	<p>1. Пренебрегване на традиционния начин на живот и загуба на културна идентичност;</p> <p>2. Влошаване на демографските процеси и засилване тенденцията на депопулация</p>
КОМПОНЕНТ 5 „ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И ИНФРАСТРУКТУРА”	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>1. Административен център, съвпадащ с областния център - гр. Ямбол;</p> <p>2. Наличие на няколко големи „опорни” села със значителен възпроизводствен и обслужващ потенциал;</p> <p>3. Добра електрозахранваща и комуникационна инфраструктура;</p> <p>3. Наличие на свободни терени за застрояване и сграден фонд;</p> <p>4. Наличие на подробен устройствен план на територията;</p>	<p>1. Дисперсен като цяло характер на селищната мрежа – преобладават много и основно малки населени места, разпръснати на голяма територия;</p> <p>2. Периферна позиция на населените места в крайната южна част на общината, в сравнение с тези, разположени в близост до гр. Ямбол;</p> <p>2. Влошено качество и на места амортизирана пътна инфраструктура;</p> <p>3. Ограничени вътрешни финансови ресурси за развитие на територията;</p> <p>4. Недостатъчно изградена и амортизирана в голяма част от селата на инфраструктура в областта на водоснабдяването и канализацията.</p> <p>5. Само едно населено място в общината се обслужва от услуги за отвеждане на отпадъчни води.</p> <p>6. Ограничено прилагане на ИКТ в административното обслужване и подкрепа на бизнеса в отделните населени места.</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ

<p>1. Акумулиране на ресурси за инфраструктурно развитие в следствие на засилена инвестиционна активност;</p> <p>2. Развитие на публично-частните партньорства;</p> <p>3. Инвестиционен интерес към изграждането на логистични центрове и др. обслужващи и производствени площи, в т.ч индустриални зони предвид близостта на АМ „Тракия, ГКПП „Лесово” и връзка с международен транспортен коридор;</p> <p>4. Подобряване на свързаността и транспортната достъпност на територията</p>	<p>1. Недостатъчен обем на инвестиции за инфраструктурно развитие и задълбочаваща се в следствие на това изолация на територията;</p> <p>2. Неравнопоставеност в развитието на територията по отношение на големите центрове в близост до нея като резултат на ограничени ресурси и деформации в регионалната политика.</p>
КОМПОНЕНТ 6 „ПОЗИЦИОНИРАНЕ И РАЗПОЗНАВАЕМОСТ”	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>1. Значителна по площ територия с благоприятно географско разположение и специфично административно устройство – населени места само от селски тип.;</p> <p>2. Близост до ГКПП – Лесово, и добра транспортна достъпност до различни части на страната (АМ “Тракия“, пътища I,II,III клас с важно транспортно значение);</p> <p>3. Наличие на важни елементи на вътрешния потенциал, придаващи разпознаваемост (природно и културно наследство, силна културна идентичност, „Кукерландия” и др.).</p> <p>4. Натрупан опит в междуобщинското и международно сътрудничество</p>	<p>1 Липса на систематично изследване и подкрепа за съхраняване, реклама и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти;</p> <p>2. Липса на успешен брандинг на територията;</p> <p>3. Преминаването през територията на МИГ е предимно транзитен тип.</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p>1. Включването и работата в национални и европейски мрежи за развитие на селските райони;</p> <p>3. Възползване от географското положение като притегателен център по отношение на страни от Балканите, Турция, черноморските държави.</p> <p>4. Оползотворяване на предимствата на територията чрез програми за междутериториално, трансгранично и транснационално сътрудничество</p> <p>5. Подсилване на връзките между имиджа на територията и ресурсите, между имиджа и местната идентичност, вкл. чрез създаването и промотирането на местна марка.</p>	<p>1. Капсулиране на територията и проблемно оползотворяване на възможностите и ресурсите, вследствие негативни демографски и икономически процеси;</p> <p>2. Промени в политиката за териториално деление и административно устройство на страната</p>

SWOT АНАЛИЗ : ФАКТОРНА МАТРИЦА

ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ SWOT АНАЛИЗА						
Компоненти на вътрешния потенциал	Силни страни	Слаби страни	Възможности	Заплахи	Оценка	
					А+В	Б+Г
К.В.П.	(А)	(Б)	(В)	(Г)		
1. Природна среда	4	4	4	3	8	7
2. Човешки ресурси	4	6	4	4	8	10
3. Икономическа среда	9	8	8	4	17	12
4. Социална и културна среда	4	5	3	2	7	7
5. Териториално развитие и инфраструктура	4	6	4	2	8	8
6. Позициониране и разпознаваемост	4	3	5	2	9	5
Общ сбор	29	32	28	17	57	49

От факторната матрица на SWOT анализа следва, че спрямо територията на МИГ-Тунджа слабите страни (32) преобладават незначително над силните страни (29), като същевременно възможностите за развитие (28) в значително по-голяма степен превишават потенциалните заплахи (17). Общото комбиниране от положителни фактори (силни страни + възможности: 57) е по-високо от отрицателното (слаби страни +заплахи: 49). Това показва, че на територията на действие на МИГ-Тунджа има сравнително добра основа за прилагането на политики и стратегии, които стъпвайки на силните страни и възможностите за развитие, биха съхранили съществуващите и развили нови силни страни и въздействали успешно за преодоляването на недостатъците в развитието (слабите страни), съдействайки за преодоляване на последствията от потенциалните заплахи в развитието.

TOWS МАТРИЦА НА ВЪЗМОЖНИТЕ СТРАТЕГИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

	Силни страни	Слаби страни
Възможности	Ускоряващи политики на развитие (S-O strategies) - <u>57 фактора</u>	Структурни политики на развитие (W-O strategies) – <u>60 фактора</u>
Заплахи	Стабилизиращи политики на развитие (S-T strategies) – <u>46 фактора</u>	Превантивни политики на развитие (W-T strategies) – <u>49 фактора</u>

От комбинираното изследване на факторите, характеризиращи силните и слаби страни, възможности и заплахите следва, че най-подходящият подход за формулиране на стратегическата рамка на развитието на територията на МИГ-Тунджа е този, който акцентира върху съчетаването на структурните политики, целящи възможно най-успешното адаптиране на територията и нейните субекти към изискванията за интелигентен и устойчив растеж, поставени със Стратегията Европа 2020 с ускоряващите политики в подкрепа на социално-икономическата структура и максималното оползотворяване на общите ресурси на района на интервенция на Стратегията за Водено от общностите местно развитие.

Подробно ситуацията в района към момента на кандидатстване и приложения метод на SWOT анализ са описани в Доклад от проучване и анализ «Социално-икономически профил и SWOT анализ на територията на МИГ - Тунджа за целите на подготовката на Стратегия за Водено от общностите местно развитие до 2020 година»- Приложение № 22 към Формуляра за кандидатстване.

3.4. Потребности на уязвимите и малцинствените групи, при наличие на такива:

Идентифицираните уязвими групи и малцинствени групи на територията са посочени в точка 3.2. и подробно описани, вкл. и техните потребности в „Доклад от Проучване на потребностите на уязвими и малцинствени групи на територията на Местна инициативна група – Тунджа, необходимо за подготовка на Стратегия за водено от общностите местно развитие на МИГ-Тунджа за периода до 2020” – Приложение № 22 към Заявлението за одобрение.

Най-общо потребностите на уязвимите и малцинствени групи могат да бъдат сведени до следното:

Уязвими групи. Подобряване на съществуващата и изграждане на нова социална инфраструктура; разширяване на кръга на социалните и здрави услуги, предлагани в общността; изграждане на достъпна архитектурна среда; осигуряване на алтернативна заетост на хора с увреждания; подкрепа,; подобрявана на условията за социализация, общуване, контакти, свободно време; подобряване на достъпа до здравни услуги, социални услуги, адаптивни грижи вкл. мобилни такива;

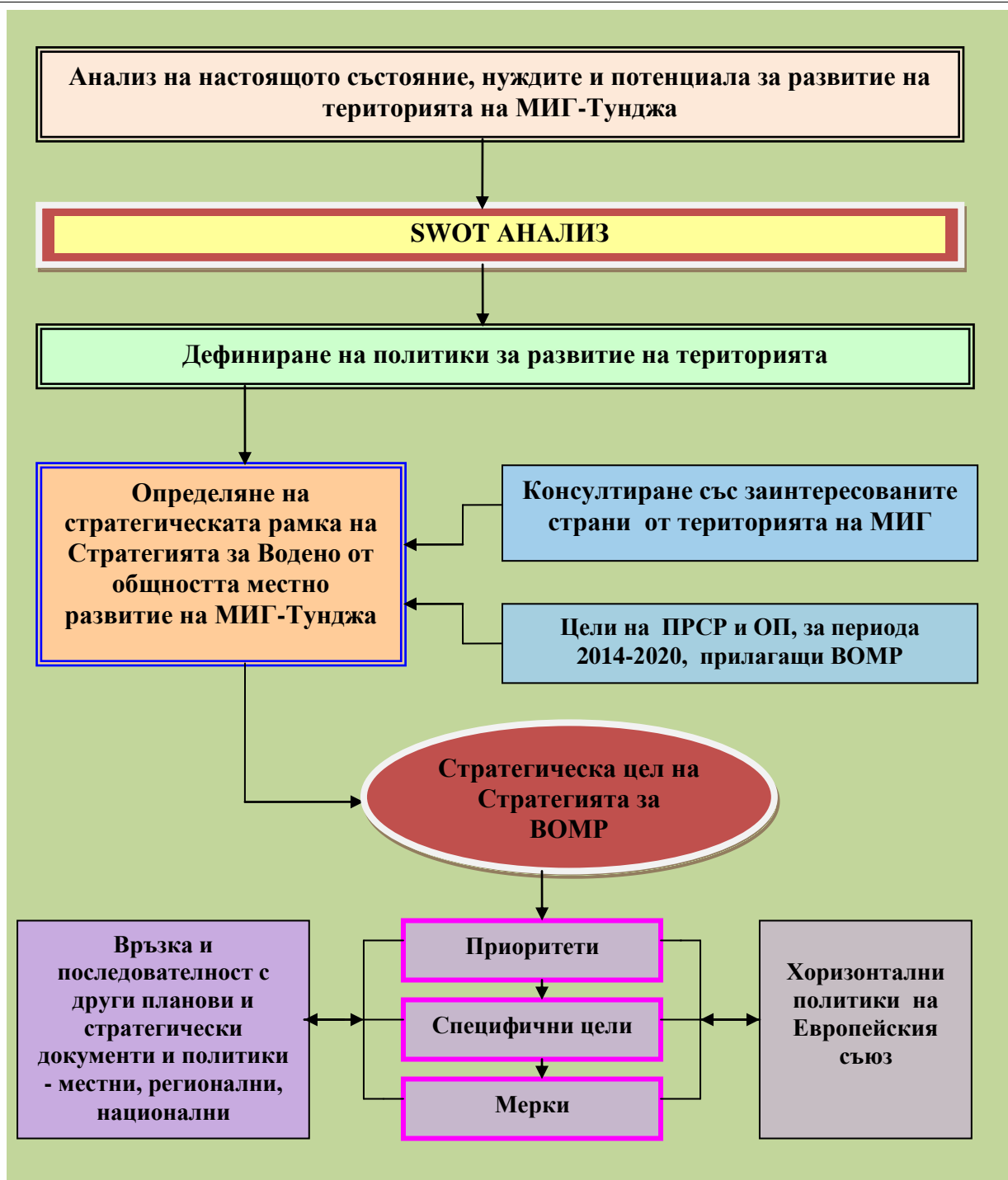
Малцинствени групи. Тук потребностите са основно на ромския етнос, което съставлява 8,7% от населението на територията на МИГ. Тези потребности включват : дейности за социално включване и активно приобщаване; услуги по превенция, достъп до социални и здравни услуги,;достъп до заетост; дейности за запазване и изява на културната идентичност на етноса.

4.Цели на стратегията:

(не повече от 10 страници)

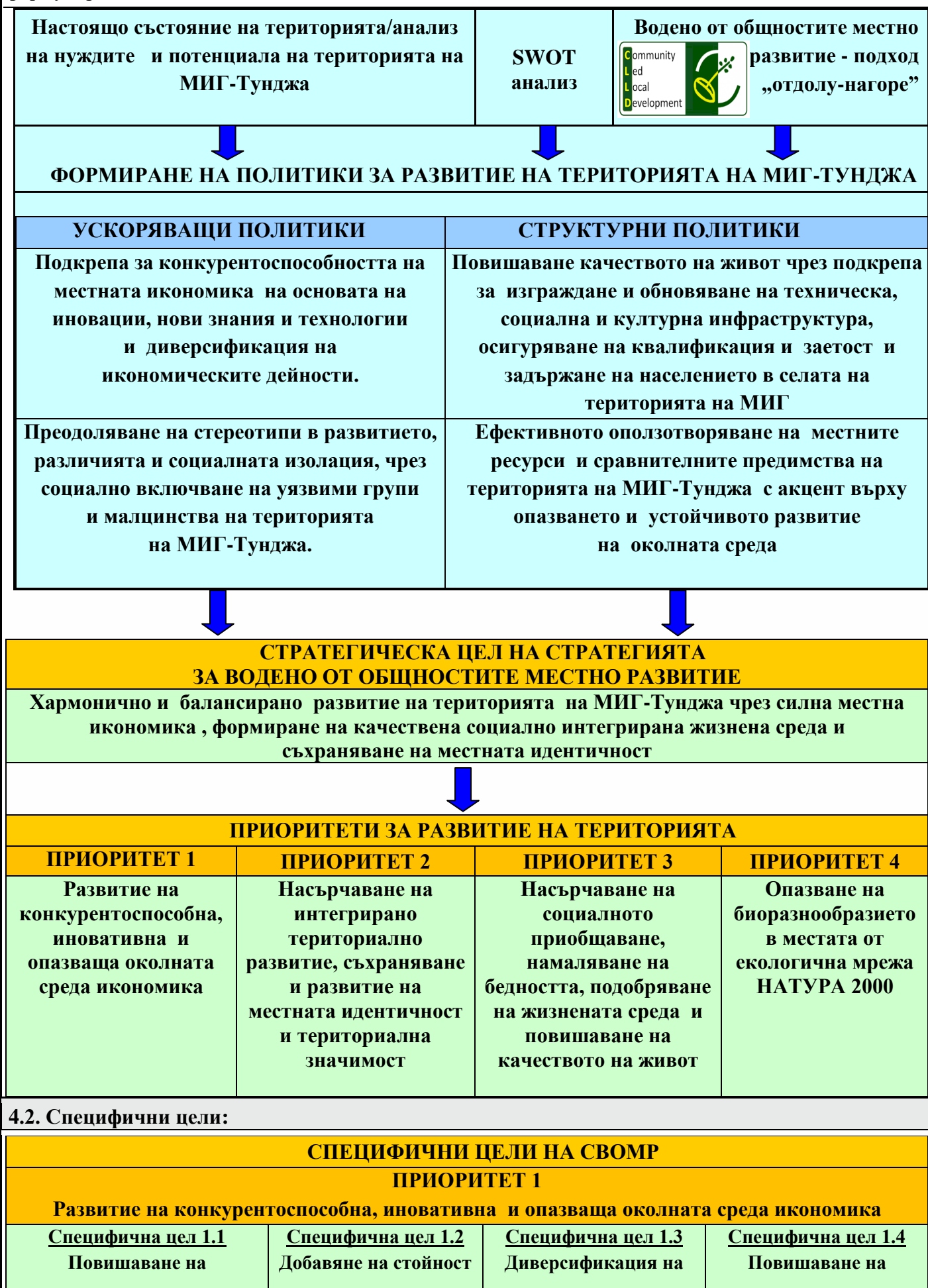
4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

Стратегическата цел, приоритетите и специфичните цели за развитие на територията на МИГ-Тунджа чрез прилагането на многофондово финансирана Стратегия за Водено от общностите местно развитие (СВОМР) за периода до 31.12.2020 година са определени на основата на прилагането на подхода Водено от общностите местно развитие (ВОМР), съгласно анализа на настоящото състояние, установените нужди и потенциала за развитие на територията, резултатите от SWOT анализа, процеса на информиране и консултиране със заинтересованите страни от територията на МИГ и при отчитане измеренията на хоризонталните политики на Европейския съюз. Схематично основните моменти и етапи този процес са изобразени на фиг.1

Фиг. 1 Етапи на формулиране на Стратегическата рамка на Стратегията за ВОМР

Алгоритъмът за извеждане на стратегическата цел, приоритети в развитието на територията и тяхната формулировка включва следната последователност:

конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация	чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция	икономическите дейности на територията чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия	производителността и експортния потенциал на малките и средни предприятия от неземеделския сектор
ПРИОРИТЕТ 2			
Насърчаване на интегрирано териториално развитие, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост			
<u>Специфична цел 2.1</u> Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура	<u>Специфична цел 2.2</u> Съхраняване, популяризиране и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти.	<u>Специфична цел 2.3</u> Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния териториален потенциал	
ПРИОРИТЕТ 3			
Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността			
<u>Специфична цел 3.1</u> Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда	<u>Специфична цел 3.2.</u> Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и по-добрата пригодност за заетост	<u>Специфична цел 3.3</u> Подкрепа за социално включване на деца и ученици от маргинализираните групи чрез подобряване на достъпа им до качествено образование.	
ПРИОРИТЕТ 4			
Опазване на биоразнообразието в местата от екологична мрежа НАТУРА 2000			
<u>Специфична цел 4.1</u> Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата НАТУРА 2000 чрез прилагането на мерки от Националната приоритетна рамка за действие (НПРД) за НАТУРА 2000			
4.3. Връзка между стратегията за ВОМР с характеристиките на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, вкл. и с политиките по десегрегация и деинституализация:			
<p>Всяка една територия е уникална в своето развитие. Не съществува унифицирана стратегия, политика или програма за местно развитие, тъй като всяка една общност се различава от другите по своите дадености. Стратегията за ВОМР на Тунджа и нейните цели, приоритети и мерки са изведени на базата на идентифицираните потенциали и потребности за развитие на територията, както и на базата на проучването на конкретните потребности на секторите и групите заинтересовани страни, идентифицирани на територията. Предвид ограничения времеви хоризонт до приключване на настоящия програмен период (2014-2020г) и финансовия ресурс, който е достъпен чрез ПРСР и Оперативните програми по подхода ВОМР са дефинирани и подбрани тези цели, мерки и дейности, които биха имали най-траен, с възможности за мултиплициране и устойчивост резултат за</p>			

територията. В същото време, е търсено и съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, с оглед допринасяне чрез Стратегията ВОМР за тяхното постигане, тъй като тя в никакъв случай не е изолиран планов стратегически документ, работещ сам по себе си за местното развитие. В таблицата по-долу е показана взаимовръзката между целите на Стратегията, характеристиките на територията с потенциалите и потребностите и тяхното съответствие с политиките на европейско и национално ниво

Стратегия за ВОМР	Характеристика на територията на МИГ-Тунджа	Съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво
Приоритет 1 Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика		
	Икономиката на територията е слабо диверсифицирана в недостатъчна степен е допълването и сътрудничество между различните сектори на местната икономика, производството на качествени мести продукти и повишаване на добавената стойност;	1. Стратегия „Европа 2020“ . цел 1.1. Трудова заетост. 2. Национална програма за развитие (НПР), „България 2020“, цел 3. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.
СЦ 1.1. Повишаване на конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация	В растениевъдството преобладават зърнените и маслодайни култури, малък е дялът на производства с висока добавена стойност. В животновъдството преобладават стопанства с малък брой животни, което ги прави неефективни и слабо конкурентоспособни. Налице е необходимост от подкрепа за интензифициране на селското стопанство и внедряване и развитие на аграрни производства с по-висока добавена стойност.	Национална програма за развитие (НПР), „България 2020“, приоритет 4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси. Подприоритет 4.1 Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл Подприоритет 4.2 Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла. Развитие и ускорено въвеждане на иновациите в земеделската практика Подприоритет.4.4 Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него.
СЦ 1. 2. Добавяне на стойност чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция	Липсата на достатъчен брой преработвателни предприятия за произвежданата на територията селскостопанска продукция води до ниска добавена стойност на местната икономика, затруднява трудна реализацията на земеделските продукти и поражда ниски изкупни цени. Налице е необходимост от подкрепа за преработката на първична земеделска продукция.	Интервенциите на икономическите политики в тази област имат за цел стимулирането на няколко фактора

		на икономическия растеж едновременно. На първо място, модернизацията на сектора, чрез стимулиране на инвестициите и иновациите. На второ място, чрез повишаване на производителността.
<p>СЦ1.3. Диверсификация на икономическите дейности на територията чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия</p> <p>СЦ 1.4. Повишаване на производителността и експортния потенциал на малките и средни предприятия от неземеделския сектор</p>	<p>С преобладаващ дял на територията са микро предприятията- над 95 %.</p> <p>Секторът на малките и средни предприятия бавно нараства през годините, но е с добри икономически показатели Икономиката е слабо диверсифицирана, има сравнително малко производствени предприятия. Услугите са добре развити с определени дефицити: по-слабо са развити здравните и социални услуги в малките и отдалечени населени места на територията, а предвид застаряващото население това е важна потребност на територията на МИГ. Равнището на безработица е сравнително високо, особено сред младежи и нискообразовани лица. В същото време заради неблагоприятната демографска ситуация младите и по-високо квалифицирани кадри напускат територията. Това налага планиране на интервенции, насочени към разнообразяване на икономиката с производства, разкриващи нови работни места , както и мерки задържащи работната сила на територията на МИГ.</p>	<p>Национална програма за развитие (НПР),„България 2020“, Приоритет 5. Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката. Приоритетът фокусира политиките върху:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Създаване на благоприятна институционална среда за иновации и инвестиции; ▪ Стимулиране на иновациите; ▪ Подкрепа на високотехнологичните производства; ▪ Повишаване конкурентоспособността и жизнеспособността основно на МСП.
Приоритет 2 Насърчаване на интегрирано териториално развитие, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост		
	<p>Независимо от инвестиционната активност в предходния период, насочена към обновяване на населените места и развитие на основни за населението услуги качеството на живот на територията на МИГ – Тунджа продължава да бъде ниско. Остра е нуждата от инвестиции, за да станат условията на живот</p>	<p>Национална програма за развитие (НПР),„България 2020“, Цел 1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.</p> <p>2. Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и</p>

	<p>съизмерими със съвременните изисквания. Интервенции в тази допринесат за позитивно въздействие както върху демографската ситуация, така и за намаляване на икономическите и социални неравенства на различните нива на управление и живот. От друга страна, наличните природни и културно-исторически ресурси на територията не се използват ефективно. Необходими са мерки и интервенции за популяризиране на териториалната идентичност и позиционирането на територията</p>	<p>здравословна околна среда за населението.</p>
<p>СЦ 2.1. Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура</p>	<p>Налице са следните предизвикателства и потребности по отношение инфраструктурата на територията на МИГ – Тунджа</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Незадоволителни параметри на четвъртокласните общински пътища и уличните мрежи – потребности от ремонт и реконструкция. ▪ Потребност от социални услуги за възрастните хора и други уязвими групи, с по-добре балансирано географско разположение на социалните услуги за подобряване на достъпа на населението. ▪ Основните проблеми в развитието на културата и културните дейности са свързани с остарелия сграден фонд, обзавеждане и оборудване, както и с потребностите от подкрепа за съхраняване и оползотворяване на културното наследство. 	<p>Национална програма за развитие (НПР), „България 2020“, Приоритет 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал. приоритет 3.3 Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони</p>

<p>СЦ 2.2. Съхраняване, популяризиране и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти</p>	<p>На територията на МИГ – Тунджа е налице сериозен потенциал за развитие на туризъм на базата на ресурсите. Съхраненото нематериално културно наследство не се оползотворява, икономизира и използва като ресурс за развитие.. Независимо от добре развития аграрен сектор и наличието на местни преработвателни предприятия – мандри, винарни и др. в заведенията за обществено хранене почти не се предлагат местните продукти. Необходимо е подобряване на маркетинговата и информационна дейност и предприемане на мерки за развитие на териториална идентичност и маркетинг на база на специфичния териториален потенциал. Чрез планираните интервенции се цели подпомагане на инвестициите в инфраструктура за отдих и туризъм, чрез интегрирано оползотворяване на местните природни, , културни и исторически ресурси.</p>	<p>Национална програма за развитие (НПР),„България 2020“, Приоритет 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал. Подприоритет 3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите ще стимулира разнообразните форми на туризма и подкрепя развитието на маркетинг на туристическите региони и формиране на регионални туристически продукти.</p>
<p>Специфична цел 2.3. Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния териториален потенциал</p>	<p>Липсва успешна брандинг стратегия на територията, стъпваща на местната идентичност и потенциал. Едностранчивото развитие като суровинен придаък на икономиката на първична земеделска продукция обезличава територията и затрива местната памет, загубена е връзката между поколенията, между традициите и съвремието.</p>	<p>Национална програма за развитие (НПР),„България 2020“, Приоритет 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал. Приоритетът е насочен към развитие на потенциал на българските райони, намаляване на междурегионалните различия и превръщането на всички региони в привлекателно място за живеене и бизнес със съхранена природа и уникални културни паметници и традиции. Специален фокус на приоритета е развитието на селските и изоставащите в развитието си райони</p>

Приоритет 3 Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността

<p>СЦ 3.1 Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда</p> <p>СЦ3.2. Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и по-добрата пригодност за заетост</p>	<p>Територията се характеризира с редица неблагоприятни тенденции, като нарастване дела на безработните лица в трудоспособна възраст и ниска икономическа активност; Продължителна безработица особено сред ромското население, което е сред силно засегнатата група на продължително безработните на местно ниво и преобладаващо е с пониско образование от средното; Нараства делът на трайно безработните и на обезкуражените лица; изградени са негативни стереотипи и пренебрежение към по-възрастните и ромите от страна на работодателите; Налице са ограничени възможности за независим и самостоятелен живот на хората с увреждания; Отсъстват иновативни форми за предоставяне на качествена грижа за деца и възрастни с увреждания, в общността или в домашна среда</p>	<p>Стратегия „Европа 2020“ . цел 1.1. Трудова заетост Национална програма за развитие (НПР) „България 2020“, Цел 1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване. ОП „РЧР” Инвестиционен приоритет 1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Приоритетна ос 1 „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“: Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост” от Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване</p>
<p>Всички специфични цели на Стратегията за ВОМР, по които са планирани интервенции, подкрепени от ЕЗФРСР чрез мерки от ПРСР в своята съвкупност и интегритет допринасят за постигането на две от целите на ПРСР 2014 – 2020.</p>		<p>ПРСР 2014 – 2020: Цел 1: Повишаване конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработващата промишленост цел 3: Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот</p>
<p>Реализирането на консервационни мерки по чрез Стратегията за ВОМР по ОПОС 2014-2020 ще допринесе за запазване и подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания,</p>		

предмет на опазване съгласно Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията) и Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици (Директива за птиците) и съответства на специфичните цели на ОПОС и европейските и национални политики за опазване на околната среда.

Формулираните стратегическа цел, приоритети и специфични цели са в съответствие с плановите и стратегически документи и политики на национално, регионално и местно ниво:

Стратегията за ВОМР ще допринесе за следните приоритети на националната политика за развитие, дефинирани в **Споразумението за партньорство**: 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал; 4. Развитие на селскостопанския сектор за осигуряване на хранителна сигурност и производство на продукти с висока добавена стойност при устойчивото управление на природните ресурси; 5. Подкрепа на иновациите и на инвестиционните дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.

Политиките на десегрегация и деинституционализация са отразени хоризонтално в Стратегията за ВОМР и за тяхното изпълнение ще се допринесе чрез предвидения равнопоставен достъп до подпомагане на инвестициите на територията, чрез предвидените мерки за създаване на устойчива заетост и за подобряване на публичната инфраструктура по ПРСР. Освен това са предвидени и преки и преки оперативни действия, финансирани от ОП РЧР и ОП НОИР.

4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията

Въз основа на анализа на нуждите и потенциала за развитие на територията и SWOT анализа са формулирани основните политики за развитие на територията за периода до 2020 година. Иновативният характер на Стратегията за ВОМР е в нейното структуриране и реалното ѝ действие като инструмент за интегрирано местно развитие на селския район чрез възможностите на многофондовото финансиране. Чрез този инструмент МИГ-Тунджа осигурява възможности да бъдат финансирани проекти за **нови за територията услуги, предоставяни за местните общности, както и да провежда политики на социална интеграция, намаляване на бедността и подкрепа на достъпа до образование за уязвими и малцинствени групи.** Постигането на синергия в икономическото развитие, чрез подкрепа от СВОМР на микропредприятия от селския район чрез ПРСР от и възможността за такава подкрепа на малки и средни предприятия чрез ОПИК е нов момент на инвестиционно въздействие върху икономически субекти на територията на селския район, водещо до повишаване на конкурентоспособността на местната икономика. Чрез Стратегията за ВОМР МИГ ще се фокусира върху целеви интервенции за развитието на териториална идентичност, маркетинга и позиционирането на база на сравнителните предимства и специфичния териториален потенциал. Това е възможно, чрез включването на СВОМР на разработена целево за територията мярка 20, „Маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни”. Мярката е извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) 1305/2013 година, но съответства на неговите цели, както това е посочено в описанието на мярката в раздел 5. Чрез включването на мярка 20 се предоставя възможност за **нова за територията форма на използване на природните и културно-исторически ресурси**: подкрепа за развитие на нови съвременни форми за опазване и популяризиране на местните културно-исторически и природни ресурси и типичните местни изделия, продукти и храни и тяхното развитие и предаване към следващите поколения; съхраняване на местната памет и връзката между поколенията, подкрепа за представяне, социализация, валоризация и дигитализация на обектите на културно-историческото и природното наследство, вкл. създаването, регистрирането и прилагането на регионална колективна марка. Прилагането на Стратегията за ВОМР включва интегриран целесъобразен подход за подкрепа на иновациите чрез определяне на **критерии за оценка на проекти**, предвидени в редица мерки, насърчаващи и подпомагащи иновациите като въвеждане на нови продукти (стока или услуга), нов производствен процес, нов

метод на територията на МИГ. Иновативна характеристика на Стратегията за ВОМР е и определянето на критерии за оценка на проектите, свързани с тяхната иновативност. При изпълнението на Стратегията за ВОМР е предвиден **нов, неприлаган до момента от МИГ подход за управление на бюджета** на Стратегията за ВОМР. В мерки 4.1, 4.2 и 6.4.1, които са ориентирани към бизнеса и се ползват с най-голям интерес е планиран **„гарантиран бюджет за малки проекти“** в размер на 15 % от общия бюджет на съответната мярка, Това също представлява **нов метод за решаване на местни проблеми и задоволяване на потребности**. Целта на гарантирания бюджет за малки проекти е да се осигури възможност за по-лесен достъп до финансиране на стартиращите и микро предприятия и по-малки земеделски стопанства, които в противен случай биха били затруднени да се конкурират с по-големите потенциални бенефициенти с проекти към Стратегията за ВОМР.

Иновативен подход ще бъде приложен и спрямо предоставянето на финансиране на проекти от Стратегията за ВОМР за публична инфраструктура и такива за други дейности в обществена полза. Ще бъдат приоритизирани проекти в обществена полза, които са консултирани с обществени консултативни съвети/местни общности/местни лидери на територията на МИГ и е получено тяхното одобрение по отношение на значимостта и ползите от планираните дейности за местните общности. Това ще позволи използването на ограничения финансов ресурс по Стратегията да има максимален ефект спрямо обществените нужди на територията на МИГ и ще оптимизира процеса на публичност при прилагането на Стратегията за ВОМР.

4.5. Йерархия на целите – включително цели за крайните продукти или резултатите:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Хармонично и балансирано развитие на територията на МИГ-Тунджа чрез силна местна икономика, формиране на качествена социално интегрирана жизнена среда и съхраняване на местната идентичност

ПРИОРИТЕТ 1

Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика

СЦ 1.1.

Повишаване на конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация

МЯРКА 4.1
ПРСР
ЕЗФРСР

Подкрепени 21 Зем.стоп.
Разкрити 9 раб. места

СЦ 1.2.

Добавяне на стойност чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция

МЯРКА 4.2
ПРСР
ЕЗФРСР

Подкрепено 1 преработв. предприятие
Разкрити 1 раб. места

СЦ 1.3.

ция на икономическите дейности на територията чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия

МЯРКА 6.4.1.
ПРСР
ЕЗФРСР

Подкрепени и 10 незем. дейности
Разкрити 5 раб. места

СЦ 1.4.

Повишаване на производителността и експортния потенциал на малките и средни предприятия от неземеделския сектор

МЯРКА 2.2.1
ОПИК
ЕФРР

Подкрепени 5 МСП
Разкрити 2 раб. места

ПРИОРИТЕТ 2

Насърчаване на интегрирано териториално развитие, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост

СЦ 2.1.

Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура

МЯРКА 7.2
ПРСР
ЕЗФРСР

Подкрепени 4 публ. инвест. 30% население
Разкрито 1 раб. място

СЦ 2.2.

Съхраняване популяризирани и икономизирани на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти

МЯРКА 7.5
ПРСР
ЕЗФРСР

Подкрепени 2 публ. инвест. 15% население
Разкрито 1 раб. места

СЦ 2.3.

Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния териториален потенциал

МЯРКА 20
ЕЗФРСР

Подкрепени 10 дейности
Създадена Местна марка Серг.12обекта

ПРИОРИТЕТ 3

Подобряване на достъпа до заетост и качеството на работната сила, насърчаване на социалното включване и равните възможности и намаляване на бедността

СЦ 3.1.

Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда

МЯРКА 1.1.1
ОПРЧР
ЕСФ

Започнали работа лица от 30до54 г. след операцията -10

СЦ 3.2.

Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и подобратата пригодност за заетост

МЯРКА 2.2.3
ОПРЧР
ЕСФ

Оказани услуги в общността за 25 деца и 15 възрастни
Търсени работи- 15
Започнали работа-5

СЦ 3.2.

Подкрепа за социално включване на деца и ученици от маргинализираните групи чрез подобряване на достъпа им до качествено образование

МЯРКА 3.9
ОПНОИР
ЕСФ

Участващи в дейности по интегриране -75
Интегрирани 25

ПРИОРИТЕТ 4

Опазване на биоразнообразието в местата от екологична мрежа НАТУРА 2000

СЦ 4.1.

Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата НАТУРА 2000 чрез прилагането на мерки от Националната приоритетна рамка за действие (НПРД) за НАТУРА 2000

МЯРКА „ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРИРОДОЗАЩИТНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ВИДОВЕТЕ ОТ МРЕЖАТА НАТУРА 2000 ЧРЕЗ ПОДХОДА BOMP”

Площ на местообитания по видове, постигане с цел на подобра степен на съхраненост- 8961 хектара; обхванати 12 вида

КРАЙНИ ПРОДУКТИ/РЕЗУЛТАТИ

КРАЙНИ ПРОДУКТИ/РЕЗУЛТАТИ

КРАЙНИ ПРОДУКТИ/РЕЗУЛТАТИ

КРАЙНИ ПРОДУКТИ/РЕЗУЛТАТИ

5. Описание на мерките

(не повече от 4 страници за всяка мярка)

Мерки и дейности за всеки един от фондовете поотделно:

МЯРКА 4.1. „ИНВЕСТИЦИИ В ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА”

Цели:

- Модернизирани на земеделските стопанства чрез реструктуриране и развитие на наличните материални мощности в стопанствата и придобиването на нови активи;
- Подобряване на общата производителност на земеделските стопанства и повишаване на тяхната конкурентоспособност;
- Насърчаване на сътрудничеството между земеделските стопани за извършване на колективни инвестиции ;

-Опазване на компонентите на околната среда

Мярката допринася за постигането на Специфична цел 1.1.(СЦ 1.1) „Повишаване на конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация” по приоритет I „Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика” от Стратегията за ВОМР на МИГ –Тунджа.

Обхват на мярката:

Мярката се прилага на цялата територия на МИГ-Тунджа, като обхватът на инвестициите включва:

- Инвестиции за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/ пряко свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда;
- Инвестиции за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/ пряко свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда, свързани с изпълнение на дейности по мярка „Агроекология и климат“ и мярка „Биологично земеделие“;
- Инвестиции за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства;
- Инвестиции пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата;
- Инвестиции за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията;
- Инвестиции в машини и съоръжения за опазване на околната среда;
- Инвестиции в недвижима собственост свързана с дейността на земеделските стопанства;
- Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;
- Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за нуждите на земеделските стопанства

Допустими получатели на финансова помощ:

1. Земеделски стопани (физически и юридически лица), регистрирани в съответствие със Закона за подпомагане на земеделските производители и имащи минимален СПО на стопанството не-по малко от левовата равностойност на 8000 евро. Юридическите лица (ЮЛ) трябва да са регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите, Закона за вероизповеданията или

създадени по Закона за Селскостопанската академия. ЮЛ следва да са получили за предходната или текущата финансова година приход от земеделски дейности или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ, включително приход от получена публична финансова помощ, директно свързана с извършването на тези дейности, или приход от преработка на земеделска продукция или услуги, директно свързани със земеделски дейности, или получена публична финансова помощ. Това изискване не се прилага за кандидати, създадени до 1 година преди датата на кандидатстване, ако кандидатстват за с инвестиции изцяло в сектори "Животновъдство", "Плодове и зеленчуци" или "Етеричномаслени и медицински култури", включително с инвестиции, в обхвата на два или повече от тези сектори.

2. *Признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 "Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014 - 2020 г*

Инвестициите следва да са свързани с основата земеделска дейност на членовете на организацията, която е основна и за организацията;

3. *Допустими получатели за колективни инвестиции.*

За подпомагане само за проекти за колективни инвестиции могат да кандидатстват и юридически лица(ЮЛ), регистрирани по Търговския закон и/или Закона за кооперациите, които включват най-малко 6 лица и са извън посочените в т. 1 и т.2.

Получателите на финансова помощ по т.1, т.2. и т.3. трябва да имат постоянен адрес (за физическите лица) и седалище и адрес на управление (за юридическите лица и ЕТ) на територията на МИГ-Тунджа.

Клонове на юридически лица или еднолични търговци не са допустими кандидати.

Допустими са получатели, отговарящи на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката.

Допустими дейности:

1. Внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи; или
2. Насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; или
3. Опазване на компонентите на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци; или
4. Повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства; и/или
5. Подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство; или
6. Подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; или
7. Осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти.

Дейностите трябва да се изпълняват на територията на МИГ –Тунджа.

Кандидатите следва да представят бизнес план, доказващ подобряване на дейността на стопанството чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности подробно описани в представения бизнес план. Инвестициите и дейностите трябва да допринасят за решаването на идентифицирани проблеми и нужди на територията по

отношение на развитието на селското стопанство.

За да отговарят на условия за допустимост инвестиционните операции ще се предхождат от оценка на очакваното въздействие върху околната среда, когато инвестицията е вероятно да има отрицателни последици за околната среда. В случай на дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;
- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

Финансова помощ по мярката се предоставя за *материални инвестиции*, включващи:

1. Закупуване/придобиване, строителство или обновяване на сгради и друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство в стопанство, включително такава използвана за опазване на околната среда.
2. Закупуване и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително свързани с опазване на околната среда, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция от стопанството, получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими за земеделските дейности в стопанството, подобряване на енергийната ефективност.
3. Създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове /за производство на мед/ и други бързо растящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия.
4. Инвестиции за постигане на съответствие с нововъведените стандарти на Общността.
5. Инвестиции за постигане на съответствие със съществуващи стандарти на Общността - за млади земеделски производители, получаващи подкрепа по подмярка 6.1 на ПРСР 2014-2020.
6. Инвестиции за съоръжения и съответно оборудване необходимо за производството на мед и други пчелни продукти, както и за развъждането на пчели-майки.
7. Закупуване на земя, необходима за изграждане/модернизиране на сгради, помещения и други недвижими активи предназначени за земеделските производствени дейности и/или за създаване/презасаждане на трайни насаждения /до 10 % от общия размер на допустимите инвестиционни разходи/.

8. Закупуване на специализирани земеделски транспортни средства – като например камиони, цистерни за събиране мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукцията, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици, и др. Помощ се предоставя и за нематериални инвестиции, включващи:

1. Общи разходи свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта. Общите разходи по проекта не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите инвестиции по проекта.
2. Разходи за ноу-хау, придобиване на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;
3. Закупуване на компютърен софтуер;
4. Разходите, свързани за достигане съответствие с международни признати стандарти, като: въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация.

Авансови и междинни плащания са допустими съгласно условията на ПРСР 2014 - 2020 г.

Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение на одобрените стратегии за Водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.

Опростени разходи не се прилагат.

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията.

Финансови параметри на проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 100 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Финансовата помощ е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи, като същата може да се увеличава на база общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи в следните случаи:

- За проекти представени от млади земеделски стопани (на възраст от 18 години и не повече от 40 години към датата на кандидатстване.) финансовата помощ се увеличава с 10 %;

- За проекти с инвестиции в необлагодетелствани райони на територията на МИГ финансовата помощ се увеличава с 10 %;

- За проекти за колективни инвестиции представени от ЮЛ, включващи от 6 до 10 ЗС финансовата помощ се увеличава с 10 %;

- За проекти за колективни инвестиции, представени от над 10 ЗП и/или групи/организации на производители финансовата помощ се увеличава с 10 %.

Максималният размер на финансовата помощ в случаите на комбинирано подпомагане за един проект на индивидуален бенефициент е не повече от 60 % от общия размер на

допустимите за финансово подпомагане разходи.
 Максималният размер на финансовата помощ в случаите на комбинирано подпомагане за проекти за колективни инвестиции е не повече от 70 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.
 Максималният размер на общите допустими разходи за един кандидат за проекти по тази мярка към Стратегията за ВОМР за периода на нейното прилагане не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1.9558 за 1 евро, в т.ч и за проекти, представляващи колективни инвестиции.
(ново, доп.споразумение РД50-39/11.12.2019) Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ на проект по тази мярка към Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ-Тунджа не може да надвишава 50 000 лева.
(изм., доп.споразумение РД50-39/10.12.2021) Размерът на средствата за безвъзмездна финансовата помощ по мярката съгласно финансовия план (бюджет на мярката) е 800 000 лева.
 За мярка 4.1. от СВОМР се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.

Критерии за подбор на проекти и тяхната тежест :

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти, както следва:

№	Критерии за подбор/оценка	Максимален брой точки
1	Проекти с инвестиции и дейности, насочени в един от в секторите "Плодове и зеленчуци", "Животновъдство", "Етеричномаслени и медицински култури" или в комбинация в два или три от тях <ul style="list-style-type: none"> ▪ над 50% от допустимите инвестиционни разходи - 10 т. ▪ над 85% - от допустимите инвестиционни разходи - 20 т. 	20
2	Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до осигуряване на допълнителна заетост в земеделските стопанства <ul style="list-style-type: none"> ▪ разкриващи минимум едно допълнително работно място- 10 т. ▪ разкриващи повече от едно допълнително работно място- 20 т. 	20
2	Проекти на млади фермери на възраст от 18 години и не повече от 40 години към датата на кандидатстване за финансова помощ (за земеделски стопани, регистрирани като физически лица)	15
4	Проекти с инвестиции и дейности в стопанства за производство на биологични продукти- над 50 % от допустимите инвестиционни разходи са свързани със сертифицирано производство на биологични продукти.	15
5	Проекти с инвестиции и дейности за иновации в стопанствата <ul style="list-style-type: none"> ▪ над 30 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации в стопанството- 5 т. ▪ над 60 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации в стопанството- 10 т. 	10
6	Проекти за колективни инвестиции и такива, представени от групи/организации на производители на земеделски продукти	10
7	Проекти с инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, вкл такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата* и/или инвестиции, осигуряващи съответствие на стопанството с изискванията на стандартите на ЕС:	10

- над 30 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са насочени за опазване на компонентите на околната среда вкл такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата и/или инвестиции, осигуряващи съответствие със стандартите на ЕС - **5 т.**
- над 60 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта насочени за опазване на компонентите на околната среда вкл такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата и/или инвестиции, осигуряващи съответствие със стандартите на ЕС - **10 т.**

Общ максимален брой точки:

100

*Съгласно Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 – 2020

МИГ-Тунджа ще предоставя финансова помощ от СВOMP само за проекти, получили най-малко 10 точки и, за които представения бизнес план по образец показва подобряване на дейността на земеделското стопанство на кандидата или на земеделските стопанства на членовете на групите или организациите на производители чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности, постигане на целите на мярката и достигане на стойностите на показателите за икономическа ефективност, посочени в Условиата за кандидатстване.

Подборът на проекти ще се извършва при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.

МИГ ще прилага процедура за подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към Стратегия за ВOMP, Раздел I Подбор на проекти към Стратегия за ВOMP на Постановление № 161/04.07.2016г

СПЕЦИФИЧНИ УСЛОВИЯ НА МЯРКАТА

По мярка 4.1. се предвижда отпускането на финансова помощ чрез механизъм на „гарантиран бюджет за малки проекти“ в размер на 15 % от общия бюджет на мярката съгласно финансовия план. Целта на механизма на гарантирания бюджет за малки проекти е да се осигури възможност за по-лесен достъп до финансиране чрез Стратегията за ВOMP на земеделски стопани от територията на МИГ за неголеми, но важни за тяхното оцеляване проекти. Очаква се това са стабилни в развитието си помалки стопанства, отговарящи на допустимия размер на СПО по мярката, които в масовия случай биха били затруднени да се конкурират с по-големите потенциални бенефициенти с големи по размер на инвестиционни проекти, съответстващи на мащаба на стопанската им дейност.

Малки проекти в този смисъл са проекти, отговарящи на всички изисквания и условия за допустимост, интензитет и размер на финансовата помощ, но са със следните финансови параметри:

- Минимален размер на общите допустими разходи за проект е левовата равностойност на 5000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро
- Максимален размер на общите допустими разходи за проект е левовата равностойност на 30 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

В случай, че до 30 юни 2019 г. гарантираният бюджет за малки проекти не бъде усвоен, той се „прехвърля“ към общия бюджет по мярката за съответните покани.

МЯРКА 4.2. „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ”

Цели:

- Модернизиране на предприятията и земеделските стопанства, преработващи земеделски продукти;
- Повишаване нивото на добавяне на стойност към земеделските продукти;
- Подкрепа за преработката на традиционни за територията местни продукти,
- Внедряване на нови за територията продукти, процеси, технологии, опазващи околната среда;

Мярката допринася за постигането на Специфична цел 1.2.(СЦ 1.2) „Добавяне на стойност чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция” по приоритет I „Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика” от Стратегията за ВОМР на МИГ –Тунджа.

Обхват на мярката:

Мярката се прилага на цялата територия на МИГ-Тунджа, като *обхватът на инвестициите* включва: подкрепа за новосъздадени и съществуващи предприятия на територията на МИГ за инвестиции в материални и/или нематериални активи подобряващи цялостната дейност на предприятията.

Инвестициите, обект на подкрепа следва да са свързани с:

- преработка и/или маркетинг на продукти в обхвата на Приложение I към Договора за функциониране на Европейския съюз или на памук, с изключение на рибни продукти;
- развитие на нови продукти, процеси и технологии за продукти в обхвата на Приложение I към Договора за функциониране на Европейския съюз или на памук, с изключение на рибни продукти.

Подпомагат се:

Инвестиции в процеси и технологии за производство на продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка; Инвестиции свързани с изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга; -Инвестиции в инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга;

-Инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината; -Инвестиции в специализирани транспортни средства за превоз на суровини и/или готова продукция, включително хладилни транспортни средства ; -Инвестиции свързани с внедряването на системи за управление на качеството;-Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление; -Инвестиции за постигане съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения

В следните сектори:

1. Мляко и млечни продукти, включително яйца от птици, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи мляко и млечни продукти; 2. Месо и месни продукти; 3. Плодове и зеленчуци, включително гъби; 4. Пчелен мед и пчелни продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи пчелен мед и

пчелни продукти; 5. Зърнени, мелничарски и нишестени продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на хляб и тестени изделия; 6. Растителни и животински масла и мазнини с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на маслиново масло; 7. Технически и медицински култури, включително маслодайна роза, билки и памук, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на тютюн и тютюневи изделия, захар и сладкарски изделия 8. Готови храни за селскостопански животни (фуражи); 9. Гроздова мъст, вино и оцет.

Допустими получатели на финансова помощ:

За подпомагане могат да кандидатстват лица, които към датата на подаване на заявлението за подпомагане са:

1. Земеделски стопани;
2. Признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9. „Учредяване на групи и организации на производители“ от ПРСР 2014 – 2020 г.;
3. Еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1 и 2. Кандидатите трябва да са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите.

Земеделските стопани по т. 1 към датата на подаване на заявлението за подпомагане трябва да отговарят на следните условия: 1. да са регистрирани като земеделски стопани съгласно Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (ДВ, бр. 10 от 1999 г.); 2. минималният стандартен производствен обем на земеделското им стопанство е не по-малко от левовата равностойност на 8000 евро. Кандидати могат да бъдат микро, малки, средни и големи предприятия, дефинирани съгласно Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията. Кандидатите следва да представят бизнес план, доказващ подобряване на дейността на стопанството/предприятието чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности подробно описани в представения бизнес план. Инвестициите и дейностите трябва да допринасят за решаването на идентифицирани проблеми и нужди на територията по отношение на развитието на целевия сектор.

Получателите на финансова помощ трябва да имат постоянен адрес (за физическите лица) и седалище и адрес на управление (за юридическите лица) на територията на МИГ-Тунджа.

Клонове на юридически лица или еднолични търговци не са допустими кандидати.

Допустими са получатели, отговарящи на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката.

Допустими дейности:

Подпомагат проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на предприятието чрез:

1. Внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или
2. Внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или

3. Намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или
4. Постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, и/или
5. Подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или
6. Опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или
7. Подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или
8. Подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или
9. Подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или
10. Подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти.

Дейностите трябва да се изпълняват на територията на МИГ –Тунджа.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;

- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;

-Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

В съответствие с чл.67 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година финансовата помощ по мярката се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи. Помощ се предоставя за *материални инвестиции*, включващи:

- 1.Разходи за изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга;
- 2.Разходи за закупуване и инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга в т.ч. за преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване, сушене и съхраняване, за производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси, за опазване на околната среда, за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса, за подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните;
- 3.Разходи за закупуване на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините и/или на готовата продукция използвани и произведени от предприятието;
- 4.Разходи за изграждане и/или модернизиране на лаборатории за нуждите на предприятието;
- 5.Разходи за инвестиции за постигане на съответствие с новоприети стандарти на Общността;
- 6.Разходи за закупуване на земя, необходима за изграждане/ модернизиране на сгради, помещения и други недвижими активи предназначени за производствена дейност /до 10 % от общия размер на допустимите инвестиционни разходи /.

Подпомагат се и *нематериални инвестиции*, включващи:

1.Общи разходи, свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта. Общите разходи по проекта не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите инвестиции по проекта. ;2. Разходи за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, разходи за регистрация на търговски марки и процеси необходими за изготвяне и изпълнение на проекта”; 3.Закупуване на софтуер; 4 Разходи, свързани за достигане съответствие с международни признати стандарти, само в случаите, в които същите част от общ проект на кандидата: 5.Разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията.

Общите разходи са допустими, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени. Дейностите и разходите по проекта, с изключение на общите разходи по т. 1, т. са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, независимо дали всички свързани с тях плащания са направени.

Авансови и междинни плащания са допустими съгласно условията на ПРСР 2014 - 2020 г.

Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение на одобрените стратегии за Водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020

Опростени разходи не се прилагат.

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията.

Финансови параметри на проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 15 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, представени от микро-, малки или средни предприятия, а за проекти, представени от големи предприятия, финансовата помощ е в размер на 40 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Максималният размер на общите допустими разходи за един кандидат за проекти по тази мярка към Стратегията за ВОМР за периода на нейното прилагане не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 за едно евро.

(ново, доп.споразумение РД50-39/15.12.2019) Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ на проект по тази мярка към Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ-Тунджа не може да надвишава 150 000 лева. (изм., доп.споразумение РД50-39/15.04.2024) Размерът на средствата за безвъзмездна финансовата помощ по мярката съгласно финансовия план (бюджет на мярката) е 242 475,40 лева.

За мярка 4.2 от СВOMP се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.

Критерии за избор на проекти и тяхната тежест

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВOMP, като се приоритизират проекти, както следва:

№	Критерии за подбор/оценка	Максимален брой точки
1	Проекти с инвестиции и дейности, насочени чувствителни сектори ("Плодове и зеленчуци", "Животновъдство", "Етеричномаслени и медицински култури") - над 75 % от обема на преработваните суровини са от растителен или животински произход, попадащи в обхвата на чувствителните сектори.	20
2	Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до осигуряване на допълнителна заетост: <ul style="list-style-type: none"> ▪ разкриващи минимум едно допълнително работно място- 10 т. ▪ разкриващи повече от едно допълнително работно място- 20 т. 	20
2	Проекти, свързани с преработка на суровини от растителен или животински произход, добити на територията на МИГ: <ul style="list-style-type: none"> ▪ минимум 10% от обема на използваните суровини, посочен в бизнес плана са с произход от територията на МИГ - 10 т. ▪ минимум 20% от обема на използваните суровини, посочен в бизнес плана са с произход от територията на МИГ - 20 т. 	20
4	Проекти за преработка на биологични суровини и производство на биологични продукти- над 75% от обема на преработваната суровина и произведена продукцията, посочена в бизнес плана, ще бъде биологично сертифицирана	10
5	Проекти, свързани с въвеждането на иновации в преработката на селскостопански продукти – над 30% от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации в преработката на селскостопански продукции.	10
6	Проекти с инвестиции, допринасящи за опазване на околната среда, вкл такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата* и за постигане на стандартите на ЕС, свързани с минимални стандарти за защита и хуманно отношение към животните и намаляване до минимум на страданията им по време на клане, подпомагани по мярката и/или инвестиции, водещи до намаляване на емисиите. Инвестициите следва да водят до изпълнение на изискванията на: <ol style="list-style-type: none"> 1. Регламент /ЕО/№ 853/2004/чл.10, §3, Приложение III, Глава II и Директива 93/119/ЕС/22.12.1993 за защита на животните при клане и Наредба № 4 от 15 юли 2014 г. за специфичните изисквания към 	10

	производството на суровини и храни от животински произход в кланични пунктове, тяхното транспортиране и пускане на пазара; 2. Регламент за изпълнение на Директива 2009/125/ЕС/, които водят до намаляване на емисиите	
7	Проекти с инвестиции за насърчаване на кооперирането и интеграцията между земеделските стопани и предприятия от преработвателната промишленост- предприятието на кандидата предвижда в бизнес плана преработката на минимум 65% собствени или на членовете на групата/организация на производители или на предприятието суровини (земеделски продукти)	5
8	Проекти за въвеждане на енергоспестяващи технологии в преработвателната промишленост – инвестициите по проекта водят до повишаване на енергийната ефективност на предприятието	5
Общ максимален бр й точки:		100

*Съгласно Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 – 2020

МИГ-Тунджа ще предоставя финансова помощ от СВОМР само за проекти, получили най-малко 20 точки и, за които представения бизнес план по образец показва икономическа жизнеспособност и устойчивост на дейността на кандидата чрез прилагането на планираните инвестиции и дейности, постигане на целите на мярката и достигане на стойностите на показателите за икономическа ефективност, посочени в Условието за кандидатстване.

Подборът на проекти ще се извършва при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.

МИГ ще прилага процедура за подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към Стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към Стратегия за ВОМР на Постановление № 161/04.07.2016г

СПЕЦИФИЧНИ УСЛОВИЯ НА МЯРКАТА

По мярка 4.2. се предвижда отпускането на финансова помощ чрез механизъм на „гарантиран бюджет за малки проекти“ в размер на 15 % от общия бюджет на мярката съгласно финансовия план. Целта на механизма на гарантирания бюджет за малки проекти е да се осигури възможност за по-лесен достъп до финансиране чрез Стратегията за ВОМР на кандидати, преработващи земеделска продукция от територията на МИГ за неголеми, но важни за тяхното оцеляване проекти. Очаква се това са стабилни в развитието си предприятие, които в масовия случай биха били затруднени да се конкурират с по-големите потенциални бенефициенти с големи по размер на инвестиционни проекти, съответстващи на мащаба на стопанската им дейност.

Малки проекти в този смисъл са проекти, отговарящи на всички изисквания и условия за допустимост, интензитет и размер на финансовата помощ, но са със следните финансови параметри:

- Минимален размер на общите допустими разходи за проект е левовата равностойност на 5000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро
- Максимален размер на общите допустими разходи за проект е левовата

равностойност на 30 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро
В случай, че до 30 юни 2019 г. гарантираният бюджет за малки проекти не бъде усвоен, той се „прехвърля“ към общия бюджет по мярката за съответните покани.

МЯРКА 6.4.1 „ИНВЕСТИЦИИ В ПОДКРЕПА НА НЕЗЕМЕДЕЛСКИ ДЕЙНОСТИ”

Цели:

- Диверсификация на икономиката на територията на МИГ-Тунджа;
- Преодоляване на сезонния характер на заетостта и разкриване на нови работни места, производства и услуги на територията на МИГ;
- Усвояване и икономизиране на потенциала на територията за развитие туризъм, съчетаващ в себе си природните, историческите и културни ценности;
- Развитието на технологиите в областта на „зелената икономика“, включително на енергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) за собствено потребление.

Мярката допринася за постигането на Специфична цел 1.3.(СЦ 1.3) „Диверсификация на икономическите дейности на територията чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия” по приоритет I „Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика” от Стратегията за ВОМР.

Обхват на мярката

Мярката се прилага на цялата територия на МИГ-Тунджа, като *обхватът на инвестициите* включва подкрепа за новосъздадени и съществуващи микропредприятия на територията на МИГ за неземеделски дейности, насочени към развитие на туризъм, производства, услуги и занаяти.

Допустими получатели на финансова помощ:

Земеделски стопани или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон, Закона за кооперациите, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите.

При определянето на едно предприятие за микропредприятие се следва дефиницията на Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 година относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, стр. 36)

Кандидатът следва да представи разработен бизнес план, който да показва икономическа жизнеспособност на инвестицията за срок от 5 години или 10 години при строително-монтажни работи;

Стопанството на кандидати, земеделски стопани, трябва да има стандартен производствен обем (СПО) над левовата равностойност 8 000 евро

Получателите на финансова помощ трябва да имат постоянен адрес (за

физическите лица) и седалище и адрес на управление (за юридическите лица) на територията на МИГ-Тунджа.

Клонове на юридически лица или еднолични търговци не са допустими кандидати.

Допустими са получатели, отговарящи на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката.

Допустими дейности:

- Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги);
- Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали);
- Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.;
- Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;
- Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други неземеделски дейности.

Дейностите трябва за се изпълняват на територията на МИГ-Тунджа.

В рамките на мярката не се финансират дейности, които водят до осъществяване на селскостопанска дейност или резултат от дейността е продукт, включен в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз.

Инвестициите в производство на електроенергия от биомаса не се подпомагат, ако те не произвеждат 10% топлинна енергия от общо произведената енергия.

При производство на биоенергия (включително биогорива) суровините от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни култури, маслодайни култури, както и суровини, които могат да се използват за фуражи се ограничават до 20%.

Подпомагат се проекти за обновяване или изграждане на места за настаняване с до 20 помещения за настаняване. „Места за настаняване” са къщи за гости и семейни хотели, съгласно Закона за туризма.

Проекти, с включени инвестиции за производство енергия от ВЕИ се подпомагат, ако не надхвърлят необходимото количество енергия за покриване на потребностите на предприятието.

Проекти за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37-40 от

Закона за енергията от възобновяеми източници (например: не са отглеждани върху терени с голямо значение за биоразнообразието, с високи въглеродни запаси, не са добити от суров материал, отглеждан на земя, която е била торфище, водят като резултат при потреблението на произведените от тях биогорива и течни горива от биомаса до намаляване на емисиите на парникови газове, са отглеждани в съответствие с чл. 38 Закона за енергията от възобновяеми източници).

Не се предоставя финансова помощ за хазарт, финансови услуги, голф, сектори и дейности, определени за недопустими в Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за продажба.

За да отговарят на условия за допустимост инвестиционните операции ще се предхождат от оценка на очакваното въздействие върху околната среда, когато инвестицията е вероятно да има отрицателни последици за околната среда. В случай на дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са:

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;
- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016).

В съответствие с чл.67 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета финансовата помощ по мярката се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи.

Предоставя се финансова помощ за материални и нематериални инвестиции, за създаване и развитие на неземеделски дейности в селските райони, включващи:

- а) Изграждане, придобиване или подобренията на недвижимо имущество;

б) Закупуване, включително чрез лизинг на нови машини и оборудване до пазарната стойност на активите;

в) Общи разходи, свързани с разходите за буква „а“ и „б“, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост;

г) Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.

Разходите по т. „в“ не могат да надхвърлят 12 % от сумата на разходите по т. „а“, „б“ и „г“.

Не са допустими за подпомагане текущи разходи.

Разходите са допустими само ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на общите разходи, които следва да са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г.

Авансови и междинни плащания са допустими съгласно условията на ПРСР 2014-2020г.

Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране“ от Насоки за определяне на Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение на одобрените стратегии за водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.

Опростени разходи не се прилагат.

 Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията.

Не е допустимо придобиването на товарни автомобили за сухопътен транспорт съгласно чл.3, т.2 и 3 от Регламент 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ, L352/1 от 24 декември 2013г.)

Финансови параметри на проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 150 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Финансовата помощ е в размер на 75% от общите допустими разходи по проекта и при спазване на правилата за „минимална помощ“ в съответствие с условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.

 (ново, доп. споразумение РД 50-39/29.08.2019) Интензитетът на подпомагане на

проект за развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги), не може да надвишава 5 на сто от общите допустими разходи.

Максималният размер на общите допустими разходи за един кандидат за проекти по тази мярка към Стратегията за ВОМР за периода на нейното прилагане не може да надвишава левовата равностойност на 150 000 евро при курс за 1,9558 лева за 1 евро.

(ново, доп. споразумение РД50-39/11.12.2019) Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ на проект по тази мярка към Стратегията за Водено от общностите на МИГ-Тунджа не може да надвишава 100 000 лева.

Максималният размер на финансовата помощ за изграждане и обновяване на места за настаняване не може да надхвърля 50 000 лева с ДДС.

(изм., доп. споразумение РД50-39/15.04.2024) Размерът на средствата за безвъзмездна финансовата помощ по мярката съгласно финансовия план (бюджет на мярката) е 408 172,80 лева.

За мярка 6.4.1 от СВОМР се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.

Критерии за избор на проекти и тяхната тежест

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти както следва:

№	Критерии за подбор/оценка	Максимален брой точки
1	Проекти, включващи инвестиции за развитие на „зелена икономика“ - над 30% от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с инвестиции за развитие на „зелена икономика” *	20
2	Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до осигуряване на допълнителна заетост: <ul style="list-style-type: none"> ▪ разкриващи минимум едно допълнително работно място- 10 т. ▪ разкриващи повече от едно допълнително работно място- 20 т.	20
2	Проекти, включващи иновации (иновативни продукти, вкл. туристически и/или процеси) - над 30% от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации (иновативни продукти, вкл. туристически и/или процеси)	15
4	Проекти за производствени дейности и услуги	15
5	Проекти за развитие на интегриран селски, еко, културен туризъм и др. алтернативни форми на туризъм стъпващи на природните, исторически и културни ценности на територията	10
6	Проекти, подадени от кандидати, притежаващи опит или образование в сектора, за който кандидатстват	10
7	Проекти, при които за производството/услугите се използват суровини и материали, произведени/предлагани от производители/търговци от територията на МИГ –Тунджа максимален брой точки-10:	10

- минимум 10% от използваните суровини/материали са с произход от територията на МИГ – 5 точки;	
- минимум 20% от използваните суровини/материали са с произход от територията на МИГ – 10 точки	
Общ максимален брой точки: 100	

* В контекста на Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Зелената икономика — насърчаване на устойчивото развитие в Европа“ 2013/С 271/03, Официален вестник на Европейския съюз C271/18 от 19.9.2013 http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?toc=OJ%3AC%3A2013%3A271%3AFULL&uri=uriserv%3AOJ.C_.2013.271.01.0018.01.BUL

МИГ-Тунджа ще предоставя финансова помощ от СВОМР само за проекти, получили най-малко 20 точки и, за които представения бизнес план по образец показва икономическа жизнеспособност и устойчивост на дейността на кандидата чрез прилагането на планираните инвестиции и дейности, постигане на целите на мярката и достигане на стойностите на показателите за икономическа ефективност, посочени в Условието за кандидатстване.

Подборът на проекти ще се извършва при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.

МИГ ще прилага процедура за подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към Стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към Стратегия за ВОМР на Постановление № 161/04.07.2016г

СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ ПО МЯРКАТА

По мярка 6.4.1. е предвиден механизъм на „гарантиран бюджет за малки проекти“ в размер на 15 % от общия бюджет на мярката. Целта на гарантирания бюджет за малки проекти е да се осигури възможност за по-лесен достъп до финансиране на стартиращи или с по-малки инвестиционни потребности микро предприятия и по-малки земеделски стопанства, които в противен случай биха били затруднени да се конкурират с по-големите потенциални бенефициенти.

Малки проекти в този смисъл са проекти, отговарящи на всички изисквания и условия за допустимост, но са със следните финансови параметри:

- Минимален размер на общите допустими разходи за проект е левовата равностойност на 5000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро
- Максимален размер на общите допустими разходи за проект е левовата равностойност на 30 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

В случай, че до 30 юни 2019 г. гарантираният бюджет за малки проекти не бъде усвоен, той се „прехвърля“ към общия бюджет по мярката, за съответните приеми след този срок

МЯРКА 7.2 „ИНВЕСТИЦИИ В СЪЗДАВАНЕТО, ПОДОБРЯВАНЕТО ИЛИ РАЗШИРЯВАНЕТО НА ВСИЧКИ ВИДОВЕ МАЛКА ПО МАЩАБИ ИНФРАСТРУКТУРА“

Цели:

- Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността;
- Стимулиране на интегрирано териториално социално-икономическо развитие;
- Повишаване качеството на живот на местните общности.

Мярката допринася за постигането на Специфична цел 2.1.(СЦ 2.1) „Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура” по приоритет II „Насърчаване на интегрирано териториално развитие, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост” от Стратегията за ВОМР.

Обхват:

Мярката се прилага на цялата територия на МИГ-Тунджа, като *обхватът на инвестициите* включва създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура – общински пътища, улици, тротоари, площи за широко обществено ползване, социална, спортна и културна инфраструктура, подобряване на енергийната ефективност на общински сгради за обществени услуги, общинска образователна инфраструктура с местно значение.

Допустими получатели на финансова помощ:

- Община „Тунджа” – за всички допустими дейности;
- Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по Закона по ЮЛНЦ, в т.ч. и СНЦ „МИГ-Тунджа” - за дейности, свързани със социалната и спортната инфраструктура и културния живот;
- Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища- за дейности, свързани с културния живот

 Получателите на финансова помощ трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на МИГ-Тунджа. Изискването за седалище и адрес на управление не се прилага по отношение на община „Тунджа”, която е включена в приложение № 3 от Постановление № 161 от 4 юли 2016 година. Клонове на юридически лица не са допустими кандидати.

Допустими са получатели, отговарящи на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката.

 СНЦ „МИГ-Тунджа” е допустим получател на финансова помощ, ако:

1. проектът, за който кандидатства за финансиране, е в обществена полза,
2. никой от членовете на колективния управителен орган, както и свързано с него лице по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, не е изпълнител или подизпълнител на дейностите на проекта, и
3. не е постъпило друго предложение за финансиране по мярката по провежданата процедура

Допустими дейности:

1. Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи

- общински пътища, улици и тротоари, и съоръженията и принадлежностите към тях;
2. Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение;
  3. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца и възрастни, включително транспортни средства;
  4. Реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност;
  5. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура;
  6. Изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, включително мобилни такива, включително и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства;
  7. Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска на общинска образователна инфраструктура с местно значение, която включва детски градини, финансирани чрез бюджета на общината, или основни или средни училища, финансирани чрез бюджета на общината

Дейностите трябва да се изпълняват на територията на МИГ –Тунджа.

За да отговарят на условия за допустимост инвестиционните операции ще се предхождат от оценка на очакваното въздействие върху околната среда, когато инвестицията е вероятно да има отрицателни последици за околната среда. В случай на дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане.

Допустими разходи

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;
- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016).

Допустими за финансова помощ са следните разходи:

1. строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост, съгласно допустимите за подпомагане дейности, които са:

а) разходи, свързани с прякото изпълнение на строително-монтажните работи;
б) непредвидени разходи в размер до 5% от стойността на одобрените разходи по буква „а“.

2. закупуване на нови транспортни средства, оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, включително чрез финансов лизинг, съгласно допустимите за подпомагане дейности;

3. придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност;

4. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1, буква „а“, 2 и 3.

Разходите по т. 4 са допустими, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени.

Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 4, са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, независимо дали всички свързани с тях плащания са направени.

Авансови плащания и междинни плащания са допустими, ако отговарят на условията на ПРСР 2014 - 2020 г

Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране“ от Насоки за определяне на Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение на одобрените стратегии за водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.

Опростени разходи не се прилагат.

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията.

Финансови параметри на проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 2 500 евро при курс 1,9558 за 1 евро;

(изм., доп. споразумение РД50-39/15.04.2024) *Максималният размер* на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1.9558 за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи;

- Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи, се определя въз основа на анализ "разходи - ползи" (финансов анализ), изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ, с изключение на случаите за проекти, по които размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро и за проекти по т. 6 от раздел „Допустими дейности”.

Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ определен въз основа на анализа „разходи-ползи“ (финансов анализ), се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

(изм., доп.споразумение РД50-39/15.04.2024) Максималният размер на общите допустими разходи за един кандидат за проекти по тази мярка към Стратегията за ВОМР за периода на нейното прилагане не може да надвишава левовата равностойност на 945 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Максималният размер на финансовата помощ за МИГ-Тунджа за мерки, финансирани от ЕЗФРСР, е в размер до 10 на сто от бюджета за проекти в стратегията за ВОМР от ЕЗФРСР.

(изм., доп.споразумение РД50-39/15.04.2024) Размерът на средствата за безвъзмездна финансовата помощ по мярката съгласно финансовия план (бюджет на мярката) е 1 848 31,80 лева.

За мярка 7.2 от СВОМР се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.

При изпълнение на проект, включващ само нестопански дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по Закона за народните читалища, не се прилагат чл.107 и чл.108 от Договора за функциониране на Европейския съюз.

Кандидатите по мярката – ЮЛНЦ и читалища могат да кандидатстват за подпомагане с нов проект след подаване на заявка за окончателно плащане по предходен одобрен проект по мярката.

Критерии за подбор на проекти и тяхната тежест

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти както следва:

№	Критерии за подбор/оценка	Максимален брой точки
1	Брой население на територията, по данни на НСИ към 31.12 на годината, предхождаща подаването на заявлението за подпомагане, което ще се възползва от подобрената инфраструктура и обхвата	40

	на териториално въздействие: до 500 души. – 10 т., от 501 до 1500 души -20 т.; от 1501 – до 3000 души – 30 точки , над 3000 души - 40	
2	Проекти, създаващи работни места при изпълнение на допустимите дейности: <ul style="list-style-type: none"> ▪ до 3 работни места – 10 точки, ▪ над 3 работни места – 20 точки. 	20
3	Проекти, които са консултирани с обществени консултативни съвети/местни общности/местни лидери на територията на МИГ и са получили тяхното одобрение по отношение на значимостта и ползите от планираната инвестиция в публична инфраструктура	20
4	Проекти, приобщаващи уязвими общности, при които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от бедност, социално изключване и маргинализация	10
5	Проекти, инвестицията, по които включва и мобилни обекти за културния живот на територията МИГ – 10 точки	10
Общ максимален брой точки:		100

Ще се предоставя финансова помощ от СВОМР само за проекти, получили най-малко 20 точки

Подборът на проекти ще се извършва при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.

МИГ ще прилага процедура за подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към Стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към Стратегия за ВОМР на Постановление № 161/04.07.2016г

Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура”

Цели:

- Разгръщане на потенциала за развитие на туризма на територията на МИГ –Тунджа;
- Опазване, популяризиране и развитие на природното и културно-историческо наследство на територията, като основа за развитие на туристически дейности.

Обхват

Мярката се прилага на цялата територия на МИГ-Тунджа, като *обхватът на инвестициите* включва подкрепа за инвестиции в изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на публична инфраструктура за отдих, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура

Допустими получатели на финансова помощ:

- Община „Тунджа”;
- Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), регистрирани по Закона по ЮЛНЦ), в т.ч и МИГ-Тунджа

Получателите на финансова помощ трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на МИГ-Тунджа. Изискването за седалище и адрес на управление не се прилага по отношение на община „Тунджа”, която е включена в приложение № 3 от Постановление № 161..Клонове на юридически лица не са допустими кандидати.

Допустими са получатели, отговарящи на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката.

Допустими дейности:

- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителските центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центрoвете за изкуство и занаяти с туристическа цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и туристически пътеки).

Не са допустими за подпомагане по подмярката дейности, свързани с опазването, популяризирането и развитието на културното наследство на обекти от национално и световно значение.

За да отговарят на условия за допустимост инвестиционните операции ще се предхождат от оценка на очакваното въздействие върху околната среда, когато инвестицията е вероятно да има отрицателни последици за околната среда. В случай на дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане.

Дейностите трябва за се изпълняват на територията на МИГ -Тунджа

Допустими разходи

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент

(ЕС) 1305/2013;

- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;

- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016).

Допустимите разходи се свеждат до:

- а) Изграждането, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество;
- б) Закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива;
- в) Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост;
- г) Следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки.

Разходите по т. „в“ не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. „а“, „б“ и „г“.

Оперативните разходи, свързани с предоставянето на услугите са недопустими за подпомагане по мярката.

Разходи различни от посочените в т. „б“, свързани с договора за лизинг, например марж на лизингодателя, разходи за рефинансиране на лихви, административни разходи и разходи за застраховка са недопустими за подпомагане по мярката.

Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи.

Авансови плащания са допустими, когато се подчиняват на условията на чл. 63 от Регламент (ЕС) № 1305/2013.

За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва:

- до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и;
- разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по ЗОП.

Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС.

Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение на одобрените стратегии за Водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.

Опростени разходи не се прилагат.

Финансови параметри на проектите:

-*Минималният размер* на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 150 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

За бенефициенти общини и ЮЛНЦ, в случай, че не е налично генериране на приходи финансовата помощ за дейностите по подмярката е в размер на 100% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Когато се установи потенциал за генериране на приходи, размерът на финансиране се определя въз основа на анализ „разходи и ползи”, изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ. В случаите, когато размерът на допустимите разходи по инвестициите е в размер до 50 000 евро за един обект, който е с установен потенциал за генериране на приходи се предвижда финансиране в размер на 100%.

Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ определен въз основа на анализ „Разходи-Ползи“ (финансов анализ), се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

Размерът на средствата за безвъзмездна финансовата помощ по мярката съгласно финансовия план (бюджет на мярката) е 300 000 лева.

Максималният общ размер на финансовата помощ получена по мярката за един кандидат за периода на прилагане на Стратегията за ВОМР не може да надвишава левовата равностойност на 100 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро за ЮЛНЦ и 150 000 евро за общини при курс 1,9558 лева за 1 евро.

За мярка 7.5 от СВОМР се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020

При изпълнение на проект, включващ само нестопански дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел не се прилагат чл.107 и чл.108 от Договора за функциониране на Европейския съюз.

Критерии за избор на проекти и тяхната тежест

№	Критерии за подбор/оценка	Максимален брой точки
1	Брой население на територията, по данни на НСИ към 31.12 на годината, предхождаща подаването на заявлението за подпомагане,	40

	което ще се възползва от подобрената инфраструктура и обхвата на териториално въздействие: до 300 души. – 10 т., от 301 до 500 души -20 т.; от 501 – до 1000 души – 30 точки , над 1000 души - 40	
2	Проекти, създаващи работни места при изпълнение на допустимите дейности: <ul style="list-style-type: none"> ▪ до 3 работни места – 10 точки, ▪ над 3 работни места – 20 точки. 	20
3	Проекти, които са консултирани с обществени консултативни съвети/местни общности/местни лидери на територията на МИГ и са получили тяхното одобрение по отношение на значимостта и ползите от планираната инвестиция в публична инфраструктура	20
4	Проекти, приобщаващи уязвими общности, при които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от бедност, социално изключване и маргинализация	10
5	Проекти, инвестицията, по които включва и мобилни обекти за културния живот на територията МИГ – 10 точки	10
Общ максимален брой точки:		100
<p>Ще се предоставя финансова помощ от СВОМР само за проекти, <u>получили най-малко 20 точки</u></p> <p>Подборът на проекти ще се извършва при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.</p> <p>МИГ ще прилага процедура за подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към Стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към Стратегия за ВОМР на Постановление№ 161/04.07.2016г</p>		
Мерки,		

извън
обхвата на
мерките от
Регламент
(ЕС) №
1305/2013,
но
съответства
щи на
целите на
регламента
(финансира
ни от
ЕЗФРСР)

Мярка 20 „Маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни на територията на МИГ-Тунджа”

Цел: Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на специфичния и неизползван потенциал за развитие на територията на МИГ-Тунджа

Избраната в стратегията за ВОМР мярка съответства на идентифицираните в проучванията и анализите на територията проблеми, нужди, а именно:

- Липса на систематично изследване и подкрепа за съхраняване, реклама и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти;
- Липса на успешен брандинг на територията
- Необходимост от развитие на: териториална идентичност и маркетинг на територията на МИГ – Тунджа и подкрепа за развитие на нови съвременни форми за опазване и популяризиране на местните културно-исторически и природни ресурси и типичните местни изделия, продукти и храни и тяхното развитие и предаване към следващите поколения; интегрирано съхраняване, сертифициране и популяризиране на местното културно, историческо и природно наследство, изделия и храни; подкрепа за представяне, социализация, валоризация и дигитализация на обектите на културно-историческото и природното наследство.

Целта на мярката съответства на **Цел 3 на Регламент 1305/2013 г. на ЕС** – „Постигане на балансирано териториално развитие на икономиките и общностите в селските райони, включително създаването и поддържането на заетост” и пряко допринася за постигането на **Приоритетна ОСББ** за укрепване на териториалната конкурентоспособност на селските територии, чрез подобряване на качеството на живот и условията за бизнес на **Цел 3 на ПРСР 2014 -2020 г.** – „Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот”.

Мярката съответства на **Приоритет 2 от Стратегията за ВОМР на МИГ –Тунджа** „Насърчаване на интегрирано териториално развитие, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост”, допринасяйки пряко за постигането на **Специфична цел 2.3.** „Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния териториален потенциал”

Обхват:

Териториален обхват: Мярката се прилага на цялата територия на МИГ-Тунджа

Обхват на дейностите: Мярката подкрепя само ”меки” дейности, които следва да допринасят за постигането на нейната цел

Допустими са само дейности, извършвани на територията на МИГ-Тунджа

Допустими кандидати

- Община Тунджа;
- Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за ЮЛНЦ;
- Читалища;

• Стопански субекти от територията на МИГ, в т.ч. регистрирани земеделски стопани, стопански субекти по Търговския закон, Закона за кооперациите, физически лица, регистрирани по Закона за занаятите.

Получателите на финансова помощ трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на МИГ-Тунджа. Изискването за седалище и адрес на управление не се прилага по отношение на община „Тунджа“, която е включена в приложение № 3 от Постановление № 161. Клонове на юридически лица не са допустими кандидати.

Допустими са получатели отговарящи на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, свързана с прилагането на подхода ВОМР.

Допустими дейности:

1. Проучвания, свързани със създаването на нов местен туристически продукт / регионална колективна марка, обединяващ местното културно наследство, местните изделия и храни;
2. Дейности, свързани със сертифицирането на типични местни продукти и услуги;
3. Съхраняване, възстановяване и поддържане на обекти с местно значение от културно-историческото наследство на района, свързани с местната памет и териториална идентичност, както и на терените около тях;
4. Маркетингови, промоционални и информационни дейности, свързани със създаването и популяризиране на местен туристически продукт и местни, свързани с традициите, народния бит и културно-историческото наследство на територията изделия, услуги и занаяти, включително, но не изчерпателно:
  - Регистрация и сертификация на регионална колективна марка
  - Подпомагане на провеждането на местни празници, обичаи и традиции;
  - Създаване, съхраняване или обогатяване на сбирки - исторически, етнографски и др.;
  - Провеждане на специални промоционални и информационни кампании за нов туристически продукт / регионална колективна марка/изделия/традиция/занаят и др. подобни;
5. Дейности по съхраняване, идентифициране, възстановяване, дигитализиране и обновяване на природното и културно наследство на територията.

Допустими разходи

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;
- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските

райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016).

Допустими по мярката са:

1. Разходи, свързани с регистрацията, сертифицирането, прилагането и популяризирането на регионална марка за продукти и услуги от територията на МИГ – Тунджа, включително за проучвания, обучения, такси за регистрация и др.
2. Разходи за закупуване на оборудване и обзавеждане във връзка с маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни;
3. Закупуване и реставрация на експонати и оборудване за етнографски, исторически и други експозиции;
4. Разходи за закупуване на материали, консумативи, оборудване, обзавеждане, инвентар, инструменти и облекла за местните фолклорни състави
5. Разходи, свързани със проучване, съхраняване, дигитализиране, идентифициране, възстановяване и обновяване на природното и културно наследство на територията (паметници на културата с местно значение).
6. Разходи за организация и провеждане на различни събития, популяризиращи и утвърждаващи местната териториална идентичност, във връзка с местни обичаи и традиции - провеждане на фестивали, събори, празници, обичаи и други събития, свързани с местното наследство.
7. Разходи за, маркетингови и информационни дейности, свързани с популяризиране на местното наследство, фолклор, изделия и храни (проучвания, издаване на брошури, дипляни, публикации, филми, семинари, и др.)
8. Разходи за външни услуги;
  - наем на помещения и апаратура;
  - други разходи за външни услуги, необходими за изпълнението на дейностите по проекта

Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение на одобрените стратегии за Водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.

Опростени разходи не се прилагат

Финансови параметри

- Минимален размер на допустимите разходи за проект – левовата равностойност на 1000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.
- Максимален размер на допустимите разходи за проект – левовата равностойност на 15 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Интензитет и размер на финансовата помощ

- до 100 на сто - когато получател е публично лице, читалище или юридическо лице с нестопанска цел и проектът не генерира приход съгласно „Анализ разходи-ползи (финансов анализ), изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ.
- до 70 на сто - когато получател е публично лице и проектът генерира приход съгласно представения „Анализ разходи-ползи (финансов анализ), изготвен в по

образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ.

- до 60 на сто - когато получател е частно лице
- до 70 на сто - когато получател е частно лице и проектът е в обществена полза

Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на определената финансовата помощ се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

При изпълнение на проект, включващ само нестопански дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по Закона за народните читалища, не се прилагат чл.107 и чл.108 от Договора за функциониране на Европейския съюз

За дейностите, за които получателят на финансова помощ действа като „предприятие” и извършва икономически дейности се прилагат правилата за държавна помощ, определени в Регламент (ЕС) № 1407/2016.

Критерии за подбор на проекти и тяхната тежест:

№	Критерии за подбор/оценка	Максимален брой точки
1	Проектът е представен от кандидат Юридическо лице с нестопанска цел, регистрирано по ЗЮЛНЦ или Народно Читалища, регистрирано по ЗНЧ	15
2	Кандидатът е предприятие, регистрирано по ТЗ и Закона за кооперациите, и произвеждащо продукт / предлагащо услуга на територията на МИГ с използване на местни продукти и суровини - (<i>залич. доп.споразумение РД 50-39/11.12.2020</i>)	10
3	Проектът включва комбинирани дейности по опазване и популяризиране на местни продукти, услуги, природно, историческо и културно наследство	20
4	Проектът е за създаването, прилагането и популяризирането на регионална марка за продукти и услуги от територията на МИГ – Тунджа,	15
5	Проектът, когато е в обществена полза е консултиран с обществени консултативни съвети/местни общности/местни лидери на територията на МИГ и е получил тяхното одобрение по отношение на значимостта и ползите от планираните дейности	10
6	Дейностите по проекта пресъздават уникалните местни изделия , природно, историческо и културно наследство по иновативен и нетрадиционен начин, отразяващ съвременните методи за анимация на териториите	10
7	Дейностите по проекта включват участие на доброволци, хора с увреждания и/или малцинствени групи	10
8	Дейностите по проекта насърчават съвместно участие на различни групи заинтересовани страни – местни власти, стопански сектор, социални и граждански групи, местни лидери и културни институции и осигуряват пренасянето на културен опит, знания , умения и традиции и приемственост между поколенията с активното участие на младите хора	10
Общ максимален брой точки:		100

Ще се предоставя финансова помощ от СВОМР само за проекти, получили най-малко 20 точки

Подборът на проекти ще се извършва при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.

МИГ ще прилага процедура за подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към Стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към Стратегия за ВОМР на Постановление № 161/04.07.2016г

**ОПОС
2014-2020
(ЕФРР)**

МЯРКА „ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРИРОДОЗАЩИТНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ВИДОВЕ ОТ МРЕЖАТА НАТУРА 2000 ЧРЕЗ ПОДХОДА ВОМР

Цели на мярката

Подобряване на природозащитното състояние по видове от мрежата Natura 2000 на територията на МИГ-Тунджа, докладвани в неблагоприятно-незадоволително състояние

Обхват на мярката

Мярката обхваща видове от мрежата Natura 2000 с приоритет F1 и F2 съгласно НПРД, които са докладвани в „неблагоприятно-незадоволително“ състояние (U1) и които попадат в териториалния обхват на МИГ-Тунджа

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Приоритет	Номер и наименование на мярката	Таксономия	Код на вид	Име на вид	Площ на вид (ха)
BG0000402	Бакаджиците	F2	М 109 – Инвестиции в консервационни и дейности за поддържане/ подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1188	Bombina bombina Червенокоремна бумка	55,41
BG0000402	Бакаджиците	F2	М 109 – Инвестиции в консервационни и дейности за поддържане/ подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1307	Myotis blythii Остроух нощник	2049,26

	BG0000402	Бакаджиците	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1324	Myotis myotis Голям нощник	2049,26
	BG0000402	Бакаджиците	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Влечуги	1220	Emys orbicularis Обикновена блатна костенурка	221,68
	BG0000402	Бакаджиците	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1171	Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii) Южен гребенест тритон	1388,01
	BG0000196	Река Мочурица	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1188	Bombina bombina Червенокорем на бумка	133,43
	BG0000196	Река Мочурица	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1171	Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii) Южен гребенест тритон	163,06
	BG0000192	Река Тунджа 1	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1188	Bombina bombina Червенокорем на бумка	190,12

	BG0000192	Река Тунджа 1	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Влечуги	1220	Emys orbicularis Обикновена блатна костенурка	83,97
	BG0000192	Река Тунджа 1	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1171	Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii) Южен гребенест тритон	106,46
	BG0000195	Река Тунджа 2	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1188	Bombina bombina Червенокорем на бумка	778,22
	BG0000195	Река Тунджа 2	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1171	Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii) Южен гребенест тритон	1395,87
	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1188	Bombina bombina Червенокорем на бумка	11,82
	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1306	Rhinolophus blasii Средиземномо рски подковонос	8,73

	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1305	Rhinolophus euryale Южен подковонос	87,43
	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1302	Rhinolophus mehelyi Подковонос на мехели	11,36
	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1310	Miniopterus schreibersii Дългокрил прилеп	249,60
	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1307	Myotis blythii Остроух нощник	502,39
	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1316	Myotis saraccinii Дългопръст нощник	249,60
	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Бозайници	1324	Myotis myotis Голям нощник	502,39

	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Влечуги	1220	Emys orbicularis Обикновена блатна костенурка	56,41
	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Влечуги	1222	Mauremys caspicа Каспийска блатна костенурка	17,31
	BG0000212	Сакар	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1171	Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii) Южен гребенест тритон	39,56
	BG0000401	Свети Илийски възвишения	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Земноводни	1188	Bombina bombina - Червенокорем на бумка	42,87
	BG0000401	Свети Илийски възвишения	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни местообитания	Влечуги	1307	Emys orbicularis Обикновена блатна костенурка	231,56
	BG0000401	Свети Илийски възвишения	F2	М 109 – Инвестиции в консервационн и дейности за поддържане/ подобряване на природозащит ното състояние на видове и природни	Земноводни	1188	Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii) Южен гребенест тритон	1485,35

			местообитания					
							ОБЩА ПЛОЩ:²	8961,49
<p><u>Допустими бенефициенти:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Община „Тунджа” (Изискването за седалище и адрес на управление не се прилага по отношение на община „Тунджа”, която е включена в приложение № 3 от Постановление № 161) • Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност със седалище и адрес на управление на територията на МИГ³ <p>Допустими са получатели, отговарящи на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката</p> <p><u>Допустими дейности</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Извършване на преки консервационни дейности за видове и/или местообитания, докладвани в неблагоприятно-незадоволително състояние; 2. Изграждане/реконструкция/рехабилитация на инфраструктура, пряко необходима за подобряване на природозащитното състояние на видове и/или местообитания, докладвани в неблагоприятно-незадоволително състояние. <p>Посочените дейности не са изчерпателни. Окончателните допустими дейности за проектите, подавани в рамките на стратегия за ВОМР, ще бъдат част от указанията на УО за по чл. 37, ал. 1 по ПМС 161/2016 г.⁴</p> <p> Допустими са само дейности, извършвани на територията на МИГ-Тунджа</p> <p><u>Допустими разходи</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • I. Разходи за СМР • II. Разходи за материални активи • III. Разходи за нематериални активи • IV. Разходи за услуги 								

² Когато в рамките на една защитена зона са идентифицирани няколко вида прилепи, площите на отделните видове НЕ са сумирани, а е взета най-голямата за групата прилепи (пещерни или горски) площ.

³ МИГ-Тунджа не е допустим получател

⁴ Не е допустимо изграждане/рехабилитация/реконструкция на друга инфраструктура, която няма пряко въздействие върху видовете/местообитанията като напр. екопътеки и посетителски центрове и др. подобни. Кандидатите с проектни предложения към стратегията за ВОМР може да включат недопустими дейности в проектните си предложения, при условие че не предвиждат те да бъдат финансирани от ОПОС 2014-2020 г. Разходите за изпълнението на тези дейности са недопустими и следва да бъдат посочени като такива в бюджетите на проектните предложения.

- V . Разходи за такси
- VI. Разходи за материали
- VII. Разходи за персонал
- VIII. Разходи за провеждане и участие в мероприятия
- IX. Непреки разходи
- X . Невъзстановим ДДС
- XI. Недопустими разходи⁵

Конкретните допустими за финансиране разходи ще бъдат допълнително определени в насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“ по ОПОС 2014 – 2020 г

Финансови параметри за проектите:

Максималният размер на допустимите разходи за проект е съгласно насоките за кандидатстване по ОПОС 2014 -2020 г.

Интензитет и размер на финансовата помощ (процент на съфинансиране)

Процентът на съфинансиране на се определя в насоките за кандидатстване по ОПОС 2014 – 2020 г.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Съгласно МЕТОДОЛОГИЯ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ПРОЦЕДУРИ „ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРИРОДОЗАЩИТНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ВИДОВЕ В МРЕЖАТА НАТУРА 2000 ЧРЕЗ ПОДХОДА ВОМР“ ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2014-2020 Г.“⁶

1. Административно съответствие и допустимост

№	Критерии	ДА / НЕ / НП
	Административно съответствие	
1.	Проектното предложение е подадено в срок и по реда, определен от Управляващия орган, в насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
2.	Текстът на проектното предложение е на български език (на кирилица) с изключение на полета „Наименование на проектното предложение на английски език“, „Кратко описание на проектното предложение на английски език“ и „Пълно наименование на английски“ за кандидата и за партньора (когато е приложимо), които следва да са попълнени на английски език, и всички полета във формуляра за кандидатстване са попълнени съгласно Указания за попълване в ИСУН 2020 на информация за проектни предложения по ОПОС 2014 – 2020 г.	
3.	Кандидатът е представил всички документи, които се изискват за целите на кандидатстването, описани в Раздел 24 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
4.	Приложените към формуляра за кандидатстване документи са подписани в съответствие с указанията в Раздел 24 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
5.	Всички приложения към формуляра за кандидатстване документи са подадени съгласно указания формат в Раздел 24 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
6.	В проектното предложение са заложили всички индикатори съгласно Раздел 7 на насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“, приложими за проектното предложение.	
7.	Кандидатът е включил в проектното предложение всички задължителни дейности, които се изискват съгласно Раздел 13 на насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	

⁵ Недопустимите разходи не следва да са други освен, посочените в чл. 26 на ПМС 189/2016 г.

⁶ Методологията и критериите са приложими за всички процедури, които се обявяват в рамките на подхода „Водено от общностите местно развитие“ по ПО 3 на ОПОС 2014 – 2020 г.

	Оценка на допустимостта	
8.	Кандидатът е допустим съгласно Раздел 11 на насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
9.	В случай на партньорство, партньорът/партньорите са допустими съгласно Раздел 12 на насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
10.	В случай на партньорство, споразумението между партньорите отговаря на изискванията, посочени в насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
11.	Кандидатът е потвърдил, че исканата безвъзмездната финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента.	
12.	Операцията не е била физически завършена или изцяло осъществена към датата на подаване на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени или не от бенефициента или негов партньор.	
13.	Териториалният обхват за изпълнение на проектното предложение съответства на посочения в Раздел 5 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
14.	Дейностите, включени в проектното предложение, за които се иска финансиране от програмата, са допустими съгласно Раздел 13 на насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
15.	Дейностите, включени в проектното предложение, за които се иска финансиране от програмата съответстват на мерките, предвидени в съответната стратегия за BOMP.	
16.	Срокът за изпълнение на проектното предложение е съобразен с максималния срок, указан в Раздел 18 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
17.	Проектното предложение съответства на описанието на инвестиционното предложение и е съобразено с условията и мерките в издадените крайни актове по реда на Глава VI и VII от ЗООС и/или по чл. 31 от ЗБР и разрешителни по Закона за водите.	
18.	Представено е становище от РИОСВ/МОСВ за допустимост на проектното предложение с режимите на защитената зона/защитените зони.	
19.	Представено е становище от РИОСВ/МОСВ за допустимост на проектното предложение с режимите на защитената територия/ защитените територии, ако засягат защитена територия.	
20.	Имотите, върху които се предвижда строителството, са собственост на бенефициента/партньора или той има учредени ограничени вещни права в т.ч. право на строеж, надстрояване или право на преминаване.	
21.	Проектът допринася за постигането на специфична цел „Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Natura 2000“ на приоритетна ос 3 на ОПОС 2014-2020 г. и целите на процедурата.	
22.	Предвидените дейности: 22.1. са ясно описани; 22.2. обвързани са с целите на проектното предложение; 22.3. обвързани са със заложените индикатори на проектното предложение.	
23.	Основните дейности в проектното предложение са насочени към видове/местообитания в неблагоприятно-незадоволително състояние, съгласно насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
24.	Проектното предложение включва само дейности, необходими за постигане на заложените цели.	
25.	Задължителните дейности по информация и комуникация, заложен в проектното предложение, предвиждат като минимум изискванията, посочени в Раздел 13 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
26.	Планът за външно възлагане е реалистичен и съобразен с нормативните изисквания за определяне на изпълнители от бенефициента.	
27.	Графикът за изпълнението на дейностите по проекта е реалистичен и съобразен с плана за външно възлагане.	
28.	Бюджетът на проектното предложение е попълнен съгласно изискванията и указанията, посочени в Раздел 14 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
29.	Стойността на всяка от дейностите, включени в т.7 „План за изпълнение/Дейности по проекта“ от формуляра за кандидатстване трябва да съответства на разходите за съответната дейност в бюджета на проектното предложение.	
30.	Исканото финансиране (безвъзмездната финансова помощ) се отнася само за допустими разходи и е в указаните граници, съгласно Раздел 9 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
31.	Предвиден е екип за управление, чиято организационна структура е ясна и демонстрира разделение на функциите в екипа и надеждни механизми за контрол.	
32.	В проектното предложение са съобразени изискванията, посочени в Раздел 17 на насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
33.	Проектното предложение предвижда на етап строителство да се прилагат мерки за ограничаване на запрашаването, шума и за законосъобразното управление на строителните отпадъци.	
34.	Проектното предложение включва определяне на изискванията към количеството и качеството на водите, необходими за постигане на благоприятен природозащитен статус	

на съответната зона.

2. Техническа и финансова оценка

Критерии	
I. Съответствие и допълняемост Максимален брой точки - 14	
1.	В проектното предложение бенефициентът е описал проблемите (заплахи и влияния) за видовете/местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши и са посочени източниците на информация, съгласно насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“. - да – за всички видове/местообитания, включени в проектното предложение – 3 точки; - частично – само за част от видовете/местообитанията, включени в проектното предложение – 1 точка.
2.	Описаните проблеми за видовете/местообитанията в проектното предложение съответстват на проблемите, посочени в доклада за вида/местообитанието в съответната защитена зона и/или в план за действие за вида и/или в план за управление на защитени зони/територии. - да – 3 точки; - частично – 1 точка.
3.	Предвидените дейности: - допринасят за разрешаване на описаните проблеми – 3 точки; - допринасят за разрешаване на част от описаните проблеми – 1 точка.
4.	Проектното предложение прилага добри практики и/или допълва резултатите и дейностите от друг проект (може да е и на друг бенефициент) по отношение на избраните видове/местообитания – 3 точки.
5.	В проектното предложение са включени всички видове/местообитания, които са част от съответната стратегия за ВОМР – 1 точка.
6.	Проектът ще има косвен положителен принос и за видове/местообитания, различни от тези включени в стратегията за ВОМР – 1 точка.
II. Методика и работен план Максимален брой точки - 16	
1.	Всяка една дейност, свързана с опазването на видове/местообитания, включени в проектното предложение е описана подробно, ясно и логично - кой, къде, как, кога ще изпълнява дейността. - за всички дейности – 3 точки; - за някои дейности – 1 точка.
2.	Има логическа последователност в изпълнението на дейностите – 3 точки.
3.	Описаните като необходими технически ресурси съответстват на същността на всяка една дейност – 2 точки.
4.	Предвидените дейности са обвързани с описаните за тях резултати: - да – 2 точки; - частично – 1 точка.
5.	Необходимото време за всяка дейност е определено коректно, като са взети предвид всички потребности, които може да възникнат по време на изпълнението – 2 точки.
6.	Процедурите по Плана за външно възлагане следват логическата и времева последователност на изпълнение на дейностите – 2 точки.
7.	Предвиден е екип за изпълнение на всички основни дейности по проекта – 2 точки.
III. Трудности и рискове Максимален брой точки - 2	
1.	Описаните трудности и рискове съответстват на същността на проектното предложение – 1 точка.
2.	Предложените превантивни мерки и/или мерки за ограничаване на негативните последиствия логично водят до предотвратяване/намаляване на рисковете – 1 точка.
IV. Капацитет на кандидата Максимален брой точки - 5	
1.	Кандидатът има необходимия опит: - в управлението и/или изпълнението на повече от един успешно изпълнен проект в областта на биоразнообразието с финансиране от европейски финансови инструменти и програми – 5 точки; - в управлението и/или изпълнението на поне един успешно изпълнен проект в областта на биоразнообразието с финансиране от европейски финансови инструменти и програми – 3 точки; - в управлението и/или изпълнението на поне един успешно изпълнен проект в областта на биоразнообразието, финансиран със средства различни от тези по европейски финансови инструменти и програми – 1 точка.
V. Устойчивост Максимален брой точки - 9	
1.	Проектното предложение демонстрира възможност за осигуряване на устойчивост на резултатите след приключване на проекта, като в това число са предвидени дейности, необходим ресурс (човешки и финансов) и потенциални донори – 6 точки.
2.	Кандидатът е предвидил след изпълнението на проекта като минимум информиране и където е приложимо включването на лица, организации и институции (целевите групи), имащи отношение към проекта - 3 точки.
VI. Финансова оценка Максимален брой точки - 6	

1.	Представен е анализ, обосноваващ остойността на основните дейности по проекта (проучен е опитът по отношение разходване на средства за изпълнение на подобни дейности) – 2 точки.
2.	Планираните разходи по дейности са необходими за изпълнението на проекта и заложените количества са реалистични спрямо заложените дейности – 4 точки.
ОБЩО 52	

Няма да бъдат финансирани проектни предложения получили:

- Общ брой точки по всички критерии по-малък от 31 точки;
- Резултат по критерий „Съответствие и допълняемост“ по-малък от 8 точки;
- Резултат по критерий „Методика и работен план“ по-малък от 10 точки;
- Резултат по критерий „Трудности и рискове“ по-малък от 1 точка;
- Резултат по критерий „Капацитет на кандидата“ по-малък от 1 точка;
- Резултат по критерий „Устойчивост“ по-малък от 3 точки;
- Резултат по критерий „Финансова оценка“ по-малък от 4 точки.

Подборът на проекти ще се извършва при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.

МИГ ще прилага процедура за подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към Стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към Стратегия за ВОМР на Постановление № 161/04.07.2016г

ОПНОИР
2014-2020
(ЕСФ)

МЯРКА 3.9 „ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ В МАЛКИТЕ НАСЕЛЕНИ МЕСТА”

Съответствие на мярката с приоритета на ОП НОИР, в т.ч. цел на мярката и принос към определена специфична цел на ОП НОИР

Цели на мярката

Повишаване на качеството на училищното образование в малките населени места;
Подобряване на достъпа до училищно образование в малките населени места;
Намаляване броя на необхванатите от образователната система, на отпадащите от училище и на ранно/преждевременно напусналите училище;

Мярката попадат в обхвата на инвестиционен приоритет 9ii - Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите и съответства на Специфичната цел „Повишаване броя на успешно интегрираните чрез образователната система деца и ученици от маргинализирани общности, включително роми”.

Съответствие на мярката с идентифицираните проблеми на територията и специфика по отношение на обхванатата територия (съгласно направените анализи

На територията на МИГ- Тунджа има населени места, в които живеят компактни ромски общности (с.Завой, Хаджидимитрово и др.). В голяма част от домакинствата от ромския етнос са налице недостатъчно възможности за отглеждане на децата, липсват родителски практики за подкрепа на детето в неговата социализация. Често

интеграционният и социализиращ процес се случва от посока дете към родител. В населените места с компактно ромско население, задържащи и препятстващи социализирането на децата и младежите от ромски произход са обстоятелства като:

- нисък стандарт на жизнената среда /ниска или липсваща хигиенна култура/;
- нисък здравен статус или здравна неосигуреност,
- безпричинни отсъствия от училище и потенциален риск от отпадане от образователната система,
- ниска степен на образование и професионална квалификация,
- липса на трудови навици за голяма част от работоспособното население,
- ограничена възможност за трудова заетост и висок риск от безработица, лоши битови условия.

Компактните малцинствени групи, особено ромите, изпитват остри социално-икономически проблеми: ниска степен на образование, огромна безработица и бедност, влошен здравен статус.

Причините за отпадане на децата от ромското малцинство от образователната система обикновено са икономически, социални и културно-психологически.

Често родителите принуждават подрастващите да работят от твърде ранна детска възраст. При голяма част от децата от ромската общност се наблюдава **езиков дефицит**, които се дължи на наличието на следните проблеми:

- социална изолация на децата от ромската общност и **не** употребяването на официалния български език в семейството и общността;
- дефицит на дейности, свързани с оgramотяването;
- дълги текстове в учебниците с много непознати думи;
- недостатъчно са представени в учебното съдържание историята и културата на малцинствата;
- недостатъчна професионална подготовка на учителите за работа с деца билингви;
- наличие на дискриминационни практики в образователната система;
- .ограничения в условията за получаване на качествено образование в малките селски училища.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Цялата територия на МИГ -Тунджа

Обхват на дейностите: Обхватът на дейностите цели постигането на заложените цели и е посочен в допустими дейности.

Целеви групи:

Деца и ученици от маргинализирани групи, включително роми

Родители/настойници от маргинализираните групи, включително роми;

С цел постигане на интеграционен ефект от проектните дейности, са допустими разходи за деца и техните родители/настойници, които не са представители на маргинализираните групи.

Идентифицирани проблеми:

Допустими получатели (типове бенефициенти):

- Община Тунджа;
- Детски градини;
- Училища;

Допустими партньори:

- Община Тунджа;
- Детски градини;
- Училища;
- Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност

Допустимите получатели и партньори с налични като заинтересовани страни организации на територията на МИГ. В хода на консултирането на Стратегията са изразили интерес и готовност да представят свои проекти, съобразно конкретните нужди на територията, обхванати от специфичните цели по програмата

Допустимите получатели/партньори следва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ-Тунджа и да реализират проектите си към Стратегията за ВОМР на същата територия. Изискването за седалище и адрес на управление не се прилага за община Тунджа съгласно ПМС 161.

Допустими са получатели/партньори, отговарящи на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката

Допустими дейности

1. Дейности за подобряване на достъпа и повишаване на обхвата на децата от маргинализирани групи в системата на предучилищното образование (детски градини и училища, в които има подготвителни групи):

- привличане и включване на допълнителни педагогически специалисти и помощник-учители за работа с деца от тези групи;
- допълнително обучение по български език за децата, за които българският език не е майчин;
- взаимодействие с родители;
- допълнителна работа на педагогическите специалисти с деца от маргинализирани групи (вкл. работа през летните месеци);
- подобряване на материално-битовите условия в образователните институции, включително съвременен ИКТ оборудване и електронни образователни продукти;
- осигуряване на транспорт и хранене, когато това не се финансира от държавния или общинския бюджет;
- други дейности, включени в общински програми със сходен характер.

2. Дейности за подобряване на достъпа и повишаване на мотивацията на ученици от маргинализирани групи за включване в системата на професионалното образование:

- осигуряване на ученическо общежитие (където е възможно) ;
- осигуряване на хранене в професионалните гимназии;

- осигуряване на транспорт от местоживеене до професионално училище и обратно;
- закупуването на учебници, учебни пособия и материали;
- допълнително обучение за ученици с образователни затруднения;
- подобряване на материално-битовите условия в професионалните гимназии и ученическите общежития, в които са настанени деца учащи в професионални гимназии, включително закупуване на съвременна ИКТ и оборудване за провеждане на практическо обучение;
- допълнителна работа на педагогическите специалисти с ученици от маргинализирани групи (включително през лятото);
- провеждане на информационни кампании за включване в системата на професионалното образование сред родителите и децата от маргинализираните групи.

3. Дейности за подобряване на достъпа до училищно образование и намаляване на процента на учениците от маргинализирани групи, преждевременно напуснали системата:

- допълнително обучение за преодоляване на образователни трудности;
- привличане и включване на допълнителни педагогически специалисти и помощник-учители за работа с ученици от тези групи;
- взаимодействие с родители;
- допълнителна работа на педагогическите специалисти с ученици от маргинализираните групи (вкл. за обхващането им в системата на образованието и за предотвратяване на преждевременното им напускане);
- хранене в училищата,
- закупуване на учебни материали и пособия;
- подобряване на материално-битовите условия в училищата, включително закупуване на ИКТ;
- други дейности, включени в общински програми със сходен характер.

4. Насърчаване общуването и съвместните изяви между деца/ученици от маргинализирани и не маргинализирани групи, обучаващи се в различни образователни институции на територията на населеното място чрез допълнителни образователни услуги (вкл. през летните месеци).

Иновативни подходи на ниво Стратегия не са идентифицирани, но на ниво проект са възможни с отчитане на конкретните цели на проекта , целеви групи и предложени решения за решаване на техните проблеми.

Бюджет на мярката – 848 969,39 лева. (изм., доп. споразумение РД50-39/16.01.2023)

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 лева

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 390 000 лева

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Финансовата помощ за дейностите по мярката е в размер на 100% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят съгласно изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ и приложимите подзаконовни нормативни актове, разпоредбите на Регламент № 1303/2013, Регламент № 1304/2013, Регламент № 966/2012 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014–2020 г. Съгласно Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими, разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;
  2. разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
  3. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
  4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
  5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
  6. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
  7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи.
  8. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.)
- Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за съответния програмен период
- ! С цел постигане на интеграционен ефект от проектните дейности, са допустими разходи за деца и техните родители/настойници, които не са представители на маргинализираните групи.

Категории допустими разходи:

I. Разходи за персонал/участници в изпълнение на дейностите

1. Разходи за възнаграждения (включително допълнително материално стимулиране), както и осигурителните и здравноосигурителните вноски за сметка на осигурителя съгласно националното законодателство.

2. Разходи за командировки, съгласно Наредбата за командировките в страната.

2.1. Разходи за „пътни“ на персонала, включен в точка 1.

2.2. Разходи за „дневни“ на персонала, включен в точка 1.

2.3. Разходи за „квартирни“ на персонала, включен в точка 1.

2.4. Пътни разходи за лицата от допустимите целеви групи. (извън случаите, в които е предоставен организиран транспорт).

II. Разходи за материали

1. Разходи за канцеларски материали и офис консумативи.

2. Разходи за дидактически материали (учебна литература, помагала, учебни и спортни пособия и др.).

3. Разходи за оборудване и обзавеждане (активи на стойност под прага на същественост).

4. Разходи за гориво (за служебен транспорт на организацията- бенефициент за изпълнение на дейности по проекта).

III. Разходи за услуги

1. Разходи за организиран транспорт при изпълнение на дейностите по проекта, където е приложимо.

2. Режимни разходи за помещенията, в които ще се изпълняват дейности по проекта (разходи за електрически ток, студена вода, отопление, почистване и др.).

3. Разходи за изграждане на образователна ИКТ среда (окабеляване на стаи/кабинети, свързаност на сървър с компютри в мрежа и др.) в училищата и детските градини.

4. Разходи за застраховки за лицата от допустимите целеви групи, където е приложимо.

5. Разходи за хранене в детските градини и училищата.

6. Разходи за информация и комуникация.

IV. Разходи за провеждане и участие в мероприятия

1. Разходи за организиране и провеждане на мероприятия за лицата от целевите групи.

2. Разходи за участие в мероприятия на лицата от целевите групи.

V. Непреки разходи

1. Разходи за възнаграждения на екипа за организация и управление на проекта, включително осигурителните и здравно-осигурителните вноски за сметка на осигурителя съгласно националното законодателство.
2. Разходи за командировки на екипа за организация и управление на проекта, съгласно Наредбата за командировките в страната.
3. Разходи за канцеларски материали и офис консумативи.
4. Режимни разходи при ползване на офис за администриране на проекта (разходи за електрически ток, студена вода, отопление и др.).
5. Разходи за наем на офис за администриране на проекта

След утвърждаване на Национални методологии за определяне размера на сумите по формите, посочени в чл.55, ал.1, т.2-4 от ЗУСЕСИФ - „опростено отчитане на разходите“, в условията за кандидатстване ще бъде описано за кои от допустимите категории разходи ще се прилага опростеното отчитане

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ под внимание се взимат само „допустимите разходи“.

В Условията за кандидатстване МИГ/МИРГ посочват условията за допустимост на разходите в съответствие с избраните мерки в стратегията по подхода ВОМР

Недопустими разходи:

- разходи, финансирани по други операции, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма за едни и същи дейности;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- разходи за възстановим ДДС;
- закупуване на дълготрайни материални активи – нови и втора употреба;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;
- лихви по дългове, с изключение на свързаните с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Разходите съответстват на избраните по мярката допустими дейности. МИГ гарантира за всяка процедура за подбор на проекти изпълнение на изискванията по отношение на допустимите/недопустимите за финансиране категории разходи чрез залагане на съответните проверки.

Индикатори :

Индикатор за изпълнение

- ✓ Брой деца, ученици и младежи от маргинализирани общности (вкл.роми), участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция – 85

Индикатор за резултат:

- ✓ Брой деца, ученици и младежи от етнически малцинства (вкл.роми), интегрирани в образователната система – 20

Източник за информация: Годишни доклади на МИГ

Период за реализиране на Стратегията за ВОМР: 2017 – 2023 г

Срок за изпълнение на проектите: Продължителността на проектите, финансирани по стратегии за ВОМР от ОП НОИР, е не повече от три години за всеки отделен проект.

Критерии за избор на проекти:

Критериите за оценка на проектните предложения и тяхната тежест са определени от Комитета за наблюдение на ОП НОИР, съгласно чл. 14, ал. 2, т. 1 и чл. 26, ал. 2 от ЗУСЕСИФ. МИГ прилага следната:

МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ТЕХНИЧЕСКА И ФИНАНСОВА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИ ОТ МИГ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИ ОТ ОП НОИР В СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

Раздел	Брой точки
1. ФИНАНСОВ, ТЕХНИЧЕСКИ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ	МАКСИМУМ 20
1.1.Опит на кандидата и партньорите в управлението на проекти и/или в сферата на заложените дейности	Максимум 5
Реализирани повече от един проект , сходни по тип и обхват с настоящето проектно предложение, осъществени в партньорство, с видими и устойчиви резултати	5
Поне един осъществен проект, сходен по тип и обхват с настоящето проектно предложение	3
Поне 1 година опит в изпълнението на дейности, подобни на тези, включени в настоящето проектно предложение	1
1.2. Опит на екипа за управление на проекта/ <i>Поотделно се оценява опитът на всеки един от членовете на предложени екип като сборът от отделните оценки се дели на броя на членовете на предложени екип.</i>	Максимум 5
Екипът за управление на проекти има повече от 3 години опит в сходни проекти и дейности	5
Екипът за управление на проекти има повече от 1 година опит в сходни проекти и дейности	3
Екипът за управление на проекти има по-малко от 1 година опит в сходни проекти и дейности	1
1.3. Финансови възможности за реализиране на проекта	Максимум 10
Кандидатът и партньорите разполагат с добри финансови възможности на база годишни финансови отчети за последните две години на стойност равна или по-висока от исканото финансиране и/или са изпълнявали проекти с бюджет от 100 000 до 200 000 евро	10
Кандидатът и партньорите разполагат с добри финансови възможности на база годишни финансови отчети за последните две години на стойност равна или по-висока от исканото финансиране и/или са изпълнявали проекти с бюджет	6

от 20 000 до 100 000 евро	
Кандидатът и партньорите разполагат с добри финансови възможности на база годишни финансови отчети за последните две години на стойност равна или по-висока от исканото финансиране и/или са изпълнявали проекти с бюджет до 15 000 евро	2
2. ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	МАКСИМУМ 40
2.1. Съответствие и принос на проектното предложение към ОП НОИР	Максимум 10
2.1.1. Проектното предложение напълно съответства на целите на конкретната операция на ОП НОИР и допринася за постигането им	10
2.1.2. Проектното предложение частично съответства на целите на конкретната операция на ОП НОИР и частично допринася за постигането им	6
2.1.3. Проектното предложение слабо съответства на целите на конкретната операция на ОП НОИР и приноса му за постигането им не е достатъчно добре обоснован	2
2.2. Съответствие и принос към стратегия за ВОМР и други общински документи	Максимум 5
2.2.1. Проектното предложение напълно съответства и допринася за изпълнение на Стратегията ВОМР и други общински, стратегически документи (ако са приложени такива)	5
2.2.2 Проектното предложение частично съответства и частично допринася за изпълнение на Стратегията ВОМР и други общински, стратегически документи (ако са приложени такива)	3
2.2.3. Проектното предложение слабо съответства на целите на конкретната операция на Стратегията ВОМР и други общински, стратегически документи (ако са приложени такива) и приноса му за постигането им не е достатъчно добре обоснован	1
2.3. Иновативност и добри практики	Максимум 5
2.3.1. Проектното предложение има ярко изразен иновативен характер и/или утвърждава добри практики	5
2.3.2. Проектното предложение частично има иновативен характер и/или по-слабо прилага добри практики	3
2.3.3. Проектното предложение има слабо изразен иновативен характер и/или слабо прилага добри практики	1
2.4. Описание на дейностите	Максимум 10
1.Заложените дейности допринасят към задоволяване на потребности на обосноващите целеви групи 2.Заложените дейности допринасят за постигане на индикаторите за изпълнение и резултат на операцията, а където е приложимо и към специфични за територията на МИГ допълнителни индикатори 3.Заложените дейности имат иновативен характер и/или надграждащ/мултиплициращ ефект в обхвата на МИГ/МИРГ 4. Заложените дейности отговарят на капацитета на кандидата и партньорите 5. Описанието на дейностите ясно разграничава проекта от сходни по характер проекти, финансирани по ОП РЧР (например: бенефициентът ще работи с родителите в рамките на детската градина/училище като включва само такива дейности/теми, по които същите родители не са обхванати от ОП РЧР); предвидени са източници за информация, доказващи разграничението (присъствени списъци, декларации и др.)	10
Три от горните критерии са изпълнени	6
Един от горните критерии е изпълнен	2
2.5.План за действие	Максимум 5
1.Планът за действие има времеви график, който отчита време за подготовка на дейности (вкл. процедури за избор на изпълнител) 2.Планът за действие е балансиран и реалистичен съобразно спецификата на дейностите (напр. учебна година, ваканции, др.) и продължителността на проекта 3.Планът за действие отразява логическата връзка на целите и дейностите на проекта 4.Планът за действие отразява предвидимите рискове при изпълнението на проекта (напр. евентуални закъснения при процедури по ЗОП, при проверка за недопускане на финансиране на икономически дейности, проверки за двойно финансиране и за режим на държавни помощи)	5
Два от горните критерии са изпълнени	3

Един от горните критерии е изпълнен	1	
2.6. Целеви групи	Максимум 5	
1. Целевите групи отговарят на разработената от МОН методика (система от критерии) за определяне на децата и учениците, за които съществува риск от образователно изключване и на които следва да се осигури допълнителна помощ за преодоляване на този риск 2.Целевите групи имат числови стойности 3.Целевите групи попадат в обхвата на операцията и работата на избраните партньори	5	
Два от горните критерии са изпълнени	3	
Един от горните критерии е изпълнен	1	
3.УСТОЙЧИВОСТ	МАКСИМУМ 10	
3.1.Мултиплициращ ефект	Максимум 5	
1.Проектът предлага възможност за мултиплициране и добавяне на стойност към съществуващи дейности и услуги 2. Проектът предлага механизъм за мултиплициране – сред други групи, територии, бенефициенти/партньори 3.Предвидените дейности за информираност и публичност допринасят за мултиплициращ ефект от проекта	5	
Два от горните критерии са изпълнени	3	
Един от горните критерии е изпълнен	1	
3.2.Резултати	Максимум 5	
1.Финансова устойчивост след приключване на проекта 2.Институционална устойчивост след приключване на проекта 3.Устойчивост на въздействието върху целевите групи след приключване на проекта	5	
Два от горните критерии са изпълнени	3	
Един от горните критерии е изпълнен	1	
4. БЮДЖЕТ	МАКСИМУМ 30	
4.1. Логическа обвързаност, целесъобразност и ефикасност на разходите	Максимум 10	
4.1.1. Налице е пълна логическа обвързаност на разходите с дейностите и насоченост към постигане на резултатите	10	
4.1.2. Налице е частична логическа обвързаност на разходите с дейностите и насоченост към постигане на резултатите	6	
4.1.3. Налице е слаба логическа обвързаност на разходите с дейностите и насоченост към постигане на резултатите	2	
4.2. Разходите са реалистични и съобразени с пазарните цени	Максимум 10	
4.2.1. Планираните разходи са съобразени с количеството, качеството и своевременното изпълнение на дейностите за постигане на резултатите по пазарни цени	10	
4.2.2. Планираните разходи са съобразени с дейностите и резултатите без да отразяват динамиката в пазарните цени	6	
4.2.3. Планираните разходи са съобразени с пазарните цени, без да отразяват количеството и качеството на заложените дейности и резултати	2	
4.3. Разходите спазват принципите за ефективност	Максимум 10	
4.3.1. Заложените разходи са планирани за постигане на оптимален ефект на единица разход спрямо заложените цели	10	
4.3.2. Заложените разходи са планирани за постигане на добър ефект на единица разходи спрямо заложените цели	6	
4.3.3. Заложените разходи са планирани за постигане на задоволителен ефект на единица разходи спрямо заложените цели	2	
ОБЩ МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ	100	
<p>КЛАСИРАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ФИНАНСИРАНЕ ПРИ СЛЕДНИТЕ УСЛОВИЯ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ МИНИМУМ ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ: 60 ➤ МИНИМУМ ТОЧКИ ЗА РАЗДЕЛ 1. ФИНАНСОВ, ТЕХНИЧЕСКИ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ: 10 ➤ МИНИМУМ ТОЧКИ ЗА РАЗДЕЛ 2. ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО: 25 ➤ МИНИМУМ ТОЧКИ ЗА РАЗДЕЛ 3. УСТОЙЧИВОСТ: 5 ➤ МИНИМУМ ТОЧКИ ЗА РАЗДЕЛ 4. БЮДЖЕТ: 20 		
№	Специфични Критерии за подбор/оценка	Максимален

		брой точки
2	Проекти, създаващи работни места в хода на изпълнение на допустимите дейности: <ul style="list-style-type: none"> ▪ до 3 работни места – 10 точки, ▪ над 3 работни места – 20 точки. 	Съгласно указания на УО
3	Проекти, които са консултирани с обществени консултативни съвети/местни общности/местни лидери на територията на МИГ и са получили тяхното одобрение по отношение на значимостта и ползите от планираните дейности	Съгласно указания на УО

Подборът на проекти ще се извършва при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.

МИГ ще прилага процедура за подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към Стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към Стратегия за ВОМР на Постановление № 161/04.07.2016г

Режим на минимална помощ:

Мярката се изпълнява в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото **de minimis**) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 година.

Демаркация:

В рамките ОПНОР

Прилага се разграничение с мерки от други програми на многофондовата стратегия на МИГ и/или други процедури на ОП НОИР, което разграничение е по допустими кандидати, допустими дейности, допустими представители на целевата група (за един и същ инвестиционен приоритет).

Когато един кандидат е допустим по мерки от други програми и/или процедури на ОП НОИР, то следва да има разграничение, че дейностите по тях се различават с тези по мярката от стратегията, или се разграничават с представителите на целевата група.

По отношение на ОПРЧР

Демаркацията е по кандидати, по дейности и по място на изпълнение за всяка от мерките – виж раздел VII, т.1.

Прави се разграничение с други текущи и/или изпълнени проекти и мерките по стратегията ще ги надграждат и допълват, без да дублират идентични дейности и/или представители на целеви групи за един и същи кандидат.

За останалите програми по ЕСИФ се прилага демаркацията съгласно Указанията на УО.

В Насоките за кандидатстване по процедура за подбор на проекти по мерки от стратегията (Условия за кандидатстване и за изпълнение), които МИГ следва да разработи (чл. 41 от ПМС №161/2016г.) и съгласува с УО на ОП НОИР, изискването

за демаркация и допълняемост по мерките ще се отрази според спецификата им. Съгласно чл. 37, ал. 1 и ал. 2 от ПМС №161/2016 г. УО на ОП НОИР изготвя Указания за прием на проекти, в които също ще се дадат инструкции за демаркацията и допълняемостта.

**ОПРЧР
(ЕСФ)**

1.1.1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост“

Съответствие на мярката с инвестиционен/ни приоритет/и на програмата и приноса ѝ към определена специфична цел/и от ОПРЧР

Приоритетна ос 1 „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, Инвестиционен приоритет 1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година Мярката е разработена в пълно съответствие със специфичните цели (СЦ 1, СЦ 2 и СЦ 3) на ИП 1 от ПО 1 на ОП РЧР. Допустимите целеви групи и бенефициенти, както и нейното включване в Стратегията за ВОМР на МИГ-Тунджа и обхвата на допустимите дейности произтичат от идентифицираните потребности и нужди на местната общност в социално-икономическия анализ на територията въз основа на наличните статистически данни и информация, очертаващи необходимостта от финансиране на мерки от ОП РЧР с конкретната насоченост за подкрепа на заетостта сред възрастовите групи над 30 г. и повишаване квалификацията и качеството на работната сила, за да се създадат условия за по-лесна реализация на пазара на труда съобразно нуждите на местния бизнес, респективно се подобри качеството на живот. Мярката е насочена към удовлетворяване потребностите на местната общност и на целевите групи, произтичащи от констатираните в проучванията и анализа проблеми с комплексен характер при по-възрастните трудоспособни хора от територията на действие на МИГ, включващи: наличие на неактуални или недостатъчни знания, умения и компетенции, които не отговарят на търсените от работодателите; невъзможност да се справят с нови технологии, наличие на негативни стереотипи и пренебрежение към знанията и опита на по-възрастните от страна на работодателите; наличие на социална ангажираност, която ги е откъснала за дълго от работа. Мярката поставя в центъра на вниманието нуждите на „отделния човек” и индивидуалните потребности на лицата, които ще ползват услугата, а не на институциите или организациите, които ще я предоставят.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Цялата територия на МИГ Тунджа.

Цели:

- Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местните инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила.
- Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица на възраст от 30 и 54 г. включително;
- Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица с

ниско образование на възраст от 30 и 54 г., включително;

- Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица над 54-годишна възраст.

Целеви групи:

Целева група за Специфична цел 1, Инвестиционен приоритет 1, Приоритетна ос

1: Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица; търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда. Възрастова група – от 30 и 54 години включително.

Целева група за Специфична цел 2, Инвестиционен приоритет 1, Приоритетна ос 1:

Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица; търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда, с ниско образование (под средно). Възрастова група – от 30 и 54 години включително.

Целева група за Специфична цел 3, Инвестиционен приоритет 1, Приоритетна ос 1:

Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица; търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда. Възрастова група – над 54 години.

Идентифицирани проблеми:

Допустимите целеви групи и бенефициенти, и обхвата на допустимите дейности произтичат от идентифицираните потребности и нужди на местната общност в социално-икономическия анализ на територията въз основа на наличните статистически данни и информация, очертаващи необходимостта от финансиране на мерки от ОП РЧР с конкретната насоченост за подкрепа на заетостта сред възрастовите групи над 30 г. и повишаване квалификацията и качеството на работната сила. По данни на ДБТ-Ямбол от общия брой безработни лица 40,18 % са над 50 години. Безработните с основно и по-ниско образование са 67% .Необходимо е за тях да се създадат условия за по-лесна реализация на пазара на труда съобразно нуждите на местния бизнес, респективно се подобри качеството на живот. Съществуващите проблеми са от комплексен характер и включват.: наличие на неактуални или недостатъчни знания, умения и компетенции, които не отговарят на търсените от работодателите; невъзможност да се справят с нови технологии, наличие на негативни стереотипи и пренебрежение към знанията и опита на по-възрастните от страна на работодателите; наличие на социална ангажираност, която ги е откъснала за дълго от работа.

Специфични условия към мярката:

- Мярката е насочена към придобиването на знания и създаването на подходящи умения на целевите групи, ориентирани към специфичното търсене на местния трудов пазар и потребностите на работодателите от работна сила с определени характеристики;
- Инвестициите по Инвестиционен приоритет 1 са насочени към постигане на дългосрочни ефекти върху целевата група за участие и реално включване в заетост;
- Изпълнението на проектите по мярката трябва да даде възможност за създаване на подходящи умения в посочените целеви групи, за да осигури по-голяма конкурентоспособност и успешна интеграция на пазара на труда;
- Предоставянето на средства за повишаване на професионалната квалификация

да бъде свързано с осигуряването на последваща устойчива заетост на обучените.

- Предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва само от лицензирани от НАПОО центрове за професионално обучение

Допустими получатели:

(допустими типове бенефициенти и мотиви за техния избор):

Община Тунджа, Организации, предоставящи посреднически услуги на пазара на труда; работодатели; неправителствени организации; обучителни организации. *(предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва само от лицензирани от НАПОО центрове за професионално обучение)*, които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ -Тунджа и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие. Изискването за седалище и адрес на управление не се прилага за община Тунджа съгласно ПМС 161. Допустимите получатели на помощта и/или техни законни или упълномощени представители трябва да отговарят на условията за допустимост, съобразно действащата актуална към момента на конкретната процедура за подбор нормативна база.

Допустимите получатели (бенефициенти) са съобразно Указанията от Управляващия орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020 за прилагането на Подхода ВОМР с ресурси от ОП РЧР (2014–2020), включени са в списъка на допустими бенефициенти на програмата по Инвестиционен приоритет 1, ПО 1. и са налични като организации на територията на МИГ. В хода на консултирането на Стратегията са изразили интерес и готовност да представят свои проекти, съобразно конкретните нужди на територията, обхванати от специфичните цели по програмата.

Партньорствата са възможни, но не са задължителни. Партньорите като вид организации трябва да съвпадат с тези, посочени като допустими получатели (бенефициенти).

Допустимите получатели (кандидати) следва да отговарят на следните задължителни за ОП РЧР критерии:

- Да отговарят на изискванията за предоставяне на минимални помощи, в съответствие с приложимото законодателство-Регламент 1407/2013;
- Да разполагат с финансов капацитет, който се оценява по предоставена от УО на ОП РЧР методика за оценка на финансовия капацитет.
- Когато получател/кандидат е община и тя кандидатства с партньор/и или партньор по проекта е община, тя трябва да представи Решение на Общинския съвет за подаване на проектно предложение по конкретната процедура и Решение на Общинския съвет за одобряване на споразумение за общинско сътрудничество с партньора за кандидатстването по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА.

Иновативни подходи – на ниво Стратегия не са идентифицирани, но на ниво проект са възможни с отчитане на конкретните цели на проекта, целеви групи и предложени решения за решаване на техните проблеми.

Допустими дейности и разходи:

Примерни допустими дейности:

- Предоставяне на посреднически услуги на пазара на труда, активиране на неактивни лица, организиране и участие в трудови борси и др. подкрепящи услуги за заетост;

- Професионално информиране и консултиране, вкл. по въпроси относно упражняването на трудови и осигурителни права;
- Психологическо подпомагане;
- Предоставяне на мотивационно обучение;
- Предоставяне на обучение за повишаване на професионалната квалификация или придобиване на нова;
- Предоставяне на обучение за придобиване на ключови компетентности;
- Осигуряване на заетост след предоставяне на посреднически услуги и/или обучение;
- Осигуряване на обучение по време на работа (чиракуване) и стажуване;
- Предоставяне на стимули за насърчаване на мобилността на търсещи работа лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда;
- Предоставяне на стимули на работодатели за наемането на безработни лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда;
- Работа с работодателите за преодоляване на дискриминационни нагласи при наемането на представители на уязвими групи на пазара на труда, заедно с предоставянето на посреднически услуги за работодателите.

Бюджет на мярката

Съгласно финансовия план на СВОМР предвидения бюджет за безвъзмездна финансова помощ е 340 981,21 лева(изм.,доп.споразумение РД50-39/16.01.2023)

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Максималният интензитет на помощта е в размер до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят съгласно изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ и приложимите подзаконовни нормативни актове, разпоредбите на Регламент № 1303/2013, Регламент № 1304/2013, Регламент № 966/2012 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014–2020 г. Съгласно Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими, разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;
2. разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
3. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
6. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания

на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи.

8. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.)

Видовете допустими разходи по ОПРЧР могат да бъдат представени в следния неизчерпателен списък:

- разходи за оборудване и обзавеждане;
- разходи за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи на физически лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на договора за финансиране, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение, съгласно националното законодателство;
- разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни); стойността им се определя съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съгласно съответните нормативни актове на друга държава- членка на Европейския съюз, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;
- разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнението на дейностите по договора за финансиране;
- разходите за стипендии и други доходи, изплатени от трети страни в полза на участниците в дадена дейност;
- разходи, свързани с участието на хора с увреждания.

Пълния обхват на допустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Недопустими разходи

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;
- закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.

-лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
 -субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;
 -разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
 -разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

Пълния обхват на недопустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Критерии за избор на проекти

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		10
1.1 <u>Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение</u> ⁷ през последните 5 години: (изброяват се дейностите)		
1.1 А <u>Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години</u>		
1.1.Б <u>Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение</u> ⁸ през последните 5 години		
1.2. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
2. Съответствие		15

⁷ Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взема само оценката по т. 1.1 А

⁸ В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

2.1 Описание и обосновка на <u>целите на проекта</u> (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
2.2 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
3. Методика и организация		30
3.1 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
3.2 Яснота на изпълнение на дейностите		
4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		15
5. Допълнителни специфични критерии		30
5.1. Брой населени места, обхванати от проектните дейности	От 5 до 10 – 10 т Над 10 – 20 т	20
5.2. Проектното предложение прилага добри практики и/или допълва резултатите и дейностите от друг проект (може да е и на друг бенефициент) от територията на МИГ		10
ОБЩ МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		100
<p>Обща бележка: МИГ след съгласуване с УО на ОП РЧР, има право да допълва и модифицира критериите, съобразно спецификата на съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Точките в самите раздели също могат да бъдат променяни в съответствие с конкретната процедура. В зависимост от спецификата на всяка една процедура могат да се добавят допълнителни критерии в рамките на четирите раздела. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР по чл. 37, ал. 1 от ПМС 161/2016 г.</p> <p>МИГ след съгласуване с УО на ОПРЧР могат да определят минимален брой точки за преминаване по отделните раздели и/или минимално допустима оценка за качество на проектните предложения.</p>		

МИГ ще прилага актуалните към момента на изготвянето на Условието за кандидатстване критерии, одобрени от КН.

Режим на минимална помощ:

Мярката се изпълнява в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото **de minimis**) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 година.

В тази връзка следва да се има предвид, че кандидати и/или партньори са недопустими да получат минимална помощ, ако попадат в забранителните режими на помощ в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013, а именно:

а) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност в сектора на

рибарството и аквакултурите, обхванати от Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354 от 28.12.2013 г.);

б) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в областта на първичното производство на селскостопански продукти** („селскостопански продукти“ са продукти, изброени в приложение I към Договора (ДФЕС), с изключение на продуктите на рибарството и аквакултурите, включени в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1379/2013).

Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени по-горе в букви а) или б) , както и в един или повече от секторите или дейностите, попадащи в допустимите сектори, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то предприятието може да получи помощ само за допустимите по регламента сектори, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори (букви а и б) не се ползват от помощ de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г.

Демаркация

Координацията между ЕСФ и останалите фондове е необходима, за да се избегне препокриване на сферите на подкрепа, както и избягване на двойното финансиране, а и максимално да се увеличат полезните взаимодействия между фондовете чрез допълняемост между тях. За целта, в ОПРЧР са залегнали правила относно разграничаването на сферите на подкрепа от фондовете. Ще се прилагат правилата , подробно описани в Указанията на УО на ОПРЧР за прилагане на подхода ВОМР с ресурси на ОПРЧР (актуализирани за втори прием).

Мярка 2.2.3 „Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални и здрави услуги и по-добра пригодност за заетост

Съответствие на мярката с инвестиционен/ни приоритет/и на програмата и приноса ѝ към определена специфична цел/и от ОПРЧР

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”, Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Мярката е разработена в съответствие със специфичните цели (СЦ 1 и СЦ 2) на ИП 2 от ПО 2 на ОП РЧР 2014-2020

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Цялата територия на МИГ Тунджа.

Цели:

- Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост
- Увеличаване на броя на членове на семейства с деца /включително с

увреждания/, които са започнали да търсят работа или са в заетост, след предоставени интегрирани мерки за социално включване;

- Увеличаване на броя на хората с увреждания, които са започнали да търсят работа или са заети, чрез предоставяне на социални и здравни услуги, вкл. чрез интегрирани мерки за хора с увреждания и техните семейства.

Целеви групи:

Целева група за Специфична цел 1, Инвестиционен приоритет 2, Приоритетна ос 2: Семейства с деца, вкл. с увреждания; деца в риск; служители на доставчици на социални и здравни услуги.

Целева група за Специфична цел 2, Инвестиционен приоритет 2, Приоритетна ос 2:

Хора с увреждания и техните семейства; възрастни в риск; служители на доставчици на социални и здравни услуги.

Идентифицирани проблеми:

Безработицата и ниските доходи в семействата рефлектират директно върху групи с ограничени ресурси за автономност, пряко зависими от своите близки. Незадоволителните битови условия и дефицит в средствата за издръжка поражда затруднения за осигуряване на добро качество на живот, покриване на разходите за всекидневни нужди и са сред основните причини за настаняване на деца и възрастни в специализирани институции. Бедността и ниските доходи влияят върху оформянето на почти всички групи в риск. За самотните родители и многодетните семейства и семействата с деца като цяло, рискът от изпадане в бедност е изключително голям. Причините за това могат да бъдат търсени, както в липсата на трудови доходи, така и в продължителното време, прекарано в отглеждане на децата, особено такива с увреждания, което от своя страна обуславя затруднения при съвместяването на семейния и професионалния живот на родителите, особено за жените и ги води до социално изключване и икономическа изолация. Налице са и значителни различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. Най-висока е заетостта във възрастовата група от 15 до 64 навършени години при българската етническа група с коефициент на заетост 56.6%, а най-висока е безработицата при ромската етническа група - коефициентът на безработица е 62.1%.

Налице е затруднен достъп до заетост на хора с увреждания и негативно отношение на работодателите към техните проблеми. Тежките здравословни проблеми или увреждането са фактори, които също затрудняват осигуряването на доходи и се отразяват неблагоприятно както върху самочувствието и самооценката на болелите, така и на членовете на семейството му. Лицата с частична загуба на работоспособност или с хроничен здравословен проблем, често са поставени в неравностойно положение на пазара на труда и срещат трудности при намиране на работа за осигуряване на доходи

Допустими получатели:

(допустими типове бенефициенти и мотиви за техния избор):

Община Тунджа Неправителствени организации; организации, предоставящи посреднически услуги на пазара на труда; доставчици на социални услуги; доставчици на здравни услуги; регистрирани поделения на вероизповеданията, които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Тунджа и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие. Изискването за седалище и адрес на управление не се прилага за община Тунджа.(съгласно ПМС 161) Допустимите получатели (бенефициенти) са съобразно Указанията от Управляващия орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020 за

прилагането на Подхода ВОМР с ресурси от ОП РЧР (2014–2020), включени са в списъка на допустими бенефициенти на програмата по ИП 2, ПО 2. В хода на консултирането на Стратегията са изразили интерес и готовност да представят свои проекти, съобразно конкретните нужди на територията, обхванати от специфичните цели по програмата.

Допустимите получатели на помощта и/или техни законни или упълномощени представители трябва да отговарят на условията за допустимост, съобразно действащата актуална към момента на конкретната процедура за подбор нормативна база.

Допустимите получатели (кандидати) следва да отговарят на следните задължителни за ОП РЧР критерии:

- Да отговарят на изискванията за предоставяне на минимални помощи, в съответствие с приложимото законодателство-Регламент 1407/2013;
- Да разполагат с финансов капацитет, който се оценява по предоставена от УО на ОП РЧР методика за оценка на финансовия капацитет.
- Когато получател/кандидат е община и тя кандидатства с партньор/и или партньор по проекта е община, тя трябва да представи Решение на Общинския съвет за подаване на проектно предложение по конкретната процедура и Решение на Общинския съвет за одобряване на споразумение за общинско сътрудничество с партньора за кандидатстването по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА.

Иновативни подходи – на ниво Стратегия не са идентифицирани, но на ниво проект са възможни с отчитане на конкретните цели на проекта, целеви групи и предложени решения за решаване на техните проблеми. По мярката ще се насърчава разкриването на **нови иновативни услуги** за удовлетворяване на потребностите на целевите групи – устойчиви и с дългосрочни ефекти, включващи пълен пакет от услуги, които да спомагат както за социалната интеграция, така и трудовата интеграция на лицата, когато е приложимо.

Допустими дейности и разходи:

Насърчава се планирането на дейности, които са насочени към:

- предоставянето на услуги, в т.ч. подкрепящи, услуги за превенция и интегрирани услуги за социално включване, вкл. услуги за ранна интервенция;
- дейности, включващи междуобщинско сътрудничество в социалната сфера;
- услуги в общността и в домашна среда, вкл. иновативни. При предоставянето на услугите се препоръчва да се акцентира върху мобилната работа с целевите групи;
- услуги, осигуряващи подкрепена заетост за хора с увреждания и реално включване в заетост.

По мярката трябва да се прилага интегриран подход

Примерни допустими дейности:

- Предоставяне на услуги за семейства с деца (вкл. деца с увреждания), услуги по превенция (семеино консултиране, превенция на изоставянето и др.) и на подкрепящи услуги, в т.ч. интегрирани междусекторни услуги в общността или в семейна среда;
- Реализация на интегрирани подходи за насърчаване участието на пазара на труда на лица, полагащи грижи за зависими членове на семейства;
- Подобряване достъпа до заетост на хората с увреждания и други уязвими групи чрез интегрирани комплексни мерки и предоставяне на подкрепящи услуги, вкл. в общността;
- Подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето, в т.ч. чрез целеви

действия, насочени към уязвими групи;

- Местни социални дейности за социално включване.

В сферата на здравеопазването ще бъдат подкрепяни съпътстващи дейности, насочени към осигуряване на информационно-образователни и здравно-консултативни услуги за превенция и здравословен живот. Където е необходимо ще бъде улесняван и достъпа до здравни услуги, като неразделна част от комплексните услуги за социално включване, осигуряване на по-високо качество на живот и пригодност за заетост, като напр. иновативни междусекторни услуги, включващи рехабилитация, трудотерапия, социална услуга в общността и други, според индивидуалните потребности на човека с увреждане.

Специфични условия по мярката:

Планираната реализация на услуги следва да поставя в центъра на вниманието потребностите на лицата, които ще ползват услугата, а не на институции или организации, които ще я предоставят и техните досегашни практики.

Услугите следва да се разглеждат като дейности, които да могат да се комбинират в съответствие с индивидуалните потребности на лицата.

Прилага се интегриран подход. Инвестира се в дейности, чрез които се предоставя социална услуга и качествена грижа за деца, включително с увреждания, и възрастни с увреждания, в общността или в домашна среда. Успоредно с това, лицата, ангажирани с постоянните грижи за такива деца или възрастни вкъщи да получават подкрепа, свързана с участието им на реалния пазар на труда.

Дейностите да са насочени към подобряването на достъпа до социални и здравни услуги и повишаване равнището на заетост на хората с увреждания, както и до връщането на пазара на труда на членове на семействата, полагащи грижи за лицата с увреждания.

Дейностите по мерките трябва да допринасят за постигане на целите на основните стратегически документи: Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 г. и Националната стратегия за дългосрочна грижа.

Бюджет на мярката

Съгласно финансовия план на СВОМР предвидения бюджет за безвъзмездна финансова помощ е 982 466,49 лева (*изм., доп. споразумение РД50-39/16.01.2023*)

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Максималният интензитет на помощта е в размер до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят съгласно изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ и приложимите подзаконови нормативни актове, разпоредбите на Регламент № 1303/2013, Регламент № 1304/2013, Регламент № 966/2012 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014–2020 г. Съгласно Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими, разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;
  2. разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
  3. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
  4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
  5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
  6. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
  7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи.
  8. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.)
- Видовете допустими разходи по ОПРЧР могат да бъдат представени в следния неизчерпателен списък:
- разходи за оборудване и обзавеждане;
  - разходи за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи на физически лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на договора за финансиране, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение, съгласно националното законодателство;
  - разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни); стойността им се определя съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съгласно съответните нормативни актове на друга държава- членка на Европейския съюз, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;
  - разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнението на дейностите по договора за финансиране;
  - разходите за стипендии и други доходи, изплатени от трети страни в полза на участниците в дадена дейност;
  - разходи, свързани с участието на хора с увреждания.
- Пълния обхват на допустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно

Указанията на УО на ОПРЧР.

Недопустими разходи

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;
- закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.
- лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;
- разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

Пълния обхват на недопустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Критерии за избор на проекти

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		10
1.1 <u>Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение⁹ през последните 5 години: (изброяват се дейностите)</u>		
1.2 А <u>Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години</u>		

⁹ Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взима само оценката по т. 1.1 А

1.1.Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или <u>опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение</u> ¹⁰ през последните 5 години		
1.3. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
2. Съответствие		15
2.1 Описание и обосновка на <u>целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)</u>		
2.3 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
3. Методика и организация		30
3.3 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
3.4 Яснота на изпълнение на дейностите		
4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		15
5. Допълнителни специфични критерии		30
5.1.Брой населени места, обхванати от проектните дейности	От 5 до 10 – 10 т Над 10 – 20 т	20
5.2. Проектното предложение прилага добри практики и/или допълва резултатите и дейностите от друг проект (може да е и на друг бенефициент) от територията на МИГ		10
ОБЩ МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		100
<p>Обща бележка: МИГ след съгласуване с УО на ОП РЧР, има право да допълва и модифицира критериите, съобразно спецификата на съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Точките в самите раздели също могат да бъдат променяни в съответствие с конкретната процедура. В зависимост от спецификата на всяка една процедура могат да се добавят допълнителни критерии в рамките на четирите раздела. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР по чл. 37, ал. 1 от ПМС 161/2016 г.</p> <p>МИГ след съгласуване с УО на ОПРЧР могат да определят минимален брой точки за преминаване по отделните раздели и/или минимално допустима оценка за качество на проектните предложения.</p>		

¹⁰ В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

МИГ ще прилага актуалните към момента на изготвянето на Условието за кандидатстване критерии, одобрени от КН.

Режим на минимална помощ:

Мярката се изпълнява в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото **de minimis**) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 година.

В тази връзка следва да се има предвид, че кандидати и/или партньори са **недопустими да получат минимална помощ, ако попадат в забранителните режими на помощ** в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013, а именно:

а) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в сектора на рибарството и аквакултурите**, обхванати от Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354 от 28.12.2013 г.);

б) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в областта на първичното производство на селскостопански продукти** („селскостопански продукти“ са продукти, изброени в приложение I към Договора (ДФЕС), с изключение на продуктите на рибарството и аквакултурите, включени в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1379/2013).

Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени по-горе в букви а) или б) , както и в един или повече от секторите или дейностите, попадащи в допустимите сектори, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то предприятието може да получи помощ само за допустимите по регламента сектори, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори (букви а и б) не се ползват от помощ de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г.

Демаркация

Координацията между ЕСФ и останалите фондове е необходима, за да се избегне прекриване на сферите на подкрепа, както и избягване на двойното финансиране, а и максимално да се увеличат полезните взаимодействия между фондовете чрез допълняемост между тях. За целта, в ОПРЧР са залегнали правила относно разграничаването на сферите на подкрепа от фондовете. Ще се прилагат правилата , подробно описани в Указанията на УО на ОПРЧР за прилагане на подхода ВОМР с ресурси на ОПРЧР (актуализирани за втори прием).

ОПИК
(ЕФРР)

Мярка 2.2.1. „Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия (МСП)“

Съответствие с приоритети на ОПИК 2014-2020, в т.ч. цел и принос

Съответствие: Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година.

Цели: Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности; Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП; Капацитет за растеж на МСП

Принос: Мярката допринася за изпълнение на специфичната цел: „Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП“ на Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ на ОПИК (2014-2020) и на Специфичната цел от Стратегията за ВОМР

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Цялата територия на МИГ -Тунджа.

Секторен обхват: По Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“ се предвижда подкрепа за секторите, изведени като приоритетни съгласно Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 (НСНМСП): Високотехнологични и средно високотехнологични промишлени производства; Интензивни на знание услуги; Нискотехнологични и средно нискотехнологични промишлени производства.

Кандидатите за подпомагане трябва да са с код на основна икономическа дейност по Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) в една от посочените групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност

Сектори, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020:

Високотехнологични и средно високотехнологични промишлени производства:

C20 „Производство на химични продукти“

C21 „Производството на лекарствени вещества и продукти“

C26 „Производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти“

C27 „Производство на електрически съоръжения“

C28 „Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение“

C29 „Производство на автомобили, ремаркета и полуремаркета“

C30 „Производство на превозни средства, без автомобили“

Интензивни на знание услуги:

J58 „Издателска дейност“

J59 „Производството на филми и телевизионни предавания, звукозаписване и издаване на музика“

J60 „Радио- и телевизионна дейност“

J61 „Далекосъобщения“

J62 „Дейности в областта на информационните технологии“

J63 „Информационни услуги“

M72 „Научноизследователска и развойна дейност“

Нискотехнологични и средно нискотехнологични промишлени производства:

C10 „Производство на хранителни продукти“

C11 „Производство на напитки“

C13 „Производство на текстил и изделия от текстил, без облекло“

C14 „Производство на облекло“

C15 „Обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм“

C16 „Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене“

C17 „Производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон“

C18 „Печатна дейност и възпроизвеждане на записани носители“

C19 „Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти“

C22 „Производство на изделия от каучук и пластмаси“

C23 „Производство на изделия от други неметални минерални суровини“

C24 „Производство на основни метали“

C25 „Производство на метални изделия, без машини и оборудване“

C31 „Производство на мебели“

C32 „Производство, неклассифицирано другаде“

C33 „Ремонт и инсталиране на машини и оборудване“.

Приоритетно се подкрепят проекти, попадащи в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация.

Тематични области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация:

• **ИКТ и информатика:**

- производства, особено Fables и нови подходи за дизайн и/или асемблиране;
- ИКТ подходи в машиностроене, медицина и творчески индустрии (във връзка с другите три тематични области), вкл. дигитализация на културно-историческо наследство, развлекателни и образователни игри, „инбедид“ софтуер;
- 3D дигитализация, визуализация и прототипиране;
- Big Data, Grid and Cloud Technologies;
- безжични сензорни мрежи и безжична комуникация/управление;
- езикови технологии;
- уеб, хибридни и "native" приложения, уеб базирани приложения за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти;
- използване на нови възможности във връзка с аутсорсинг и ИКТ-базирани услуги и системи.

• **мехатроника и чисти технологии:**

- производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат;
- машиностроене и уредостроене, вкл. части, компоненти и системи, с акцент върху транспорта и енергетиката;
- инженеринг, реинженеринг и продължаване на жизнения цикъл на индустриални машини, уреди и системи;
- системи за автоматизирано и софтуерно подпомагано управление с приложение в производството;
- вграждане на ВЕИ в роботизирани системи с изкуствен интелект;
- създаване на съвременни информационни комплекси за автономни енергийни

системи;

- роботика и автоматизация на процеси, в т.ч. 3-D моделиране на роботизирани автоматизирани системи;
- проектиране и производство на високо-технологични продукти и/или участие в над-национална производствена верига, вкл. в аеро-космическата индустрия;
- био-мехатроника;
- интелигентни системи и уреди, „интелигентни домове“ – „интелигентни градове“;
- чисти технологии с акцент върху транспорта и енергетиката (съхранение, спестяване и ефективно разпределение на енергия, електрически превозни средства и еко-мобилност, водород-базирани модели и технологии, безотпадни технологии, технологии и методи за включване на отпадъчни продукти и материали от производства в други производства).

- **индустрия за здравословен живот и биотехнологии:**

- методи за чисто производство, съхранение, преработка и достигане до крайния потребител на специфични български съставки, средства и продукти (вкл. кисело мляко, мед и пчелни продукти, хляб, вино, млечни и месни продукти, етерични масла, бира, билки и билкови продукти, козметични средства и продукти);
- производство на специализирани храни и напитки (бебешки и детски, „космически“ храни);
- производство на инструменти, оборудване, консумативи за медицинска и дентална
- диагностика и терапия и/или участие в над-национална производствена верига;
- персонална медицина, диагностика и индивидуална терапия, лечебни и лекарствени форми и средства;
- медицински и лечебен туризъм с акцент върху възможностите за персонализация (немасов, а персонален туризъм);
- нано-технологии в услуга на медицината;
- био-технологии с пряко приложение за здравословен начин на живот;
- „сини“ технологии и приложение на нови методи и технологии в устойчивото ползване на речни и морски ресурси;
- производство на инсталации за добиване на екологично чиста електроенергия и промишлена вода;
- зелена икономика.

- **нови технологии в креативните и рекреативните индустрии:**

- културните и творческите индустрии (според дефиниция на ЕК: архитектура, архивно дело и библиотекарство, артистични занаятчийство, аудио-визуални форми (филми, ТВ, видео игри и мултимедия), културно наследство, дизайн, вкл. моден дизайн, фестивали, музика, сценични и визуални изкуства, издателска дейност, радио;
- компютърни и мобилни приложения и игри с образователен, маркетинг и/или развлекателен характер;
- алтернативен (селски, еко-, културен и фестивален) и екстремн туризъм и спорт (за стимулиране на несезонен, немасов, а постоянен нишов туризъм);
- производство на стоки и съоръжения с пряко приложение в тези сфери (напр. национални (регионални) носии, велосипеди, стени за катерене и др. стоки за алтернативни и екстремни спортове, костюми, декори, материали за

исторически възстановки, специализирана екипировка и оборудване, печатни издания).

Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя дейностите за насърчаване на предприемачески идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства от Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности

Специфика по отношение на обхванатата територия:

Подобряването на условията за бизнес и предприемачество е третата по важност идентифицирана потребност от местните общности на територията на МИГ-Тунджа. За бизнеса това е най-важният приоритет. По данни на НСИ (ТСБ-Изток) на територията на МИГ-Тунджа са регистрирани общо 655 нефинансови предприятия, от които 41 са малки и средни предприятия. Мярката е насочена към удовлетворяване на идентифицираните в анализа на социално-икономическото развитие на територията на МИГ -Тунджа нужди и потребности на местните МСП за устойчиво развитие и диверсификация на техния бизнес за постигане на пазарна конкурентоспособност; за подобряване на производствените процеси и за развитие на производствения капацитет. Потребностите на сектора на МСП на местно ниво са свързани и с нуждите от улеснен достъп до финансиране, до нови технологии и системи за управление за повишаване на производителността, насърчен достъп до пазари - присъствие и ефективно използване на ползите от растежа на тези пазари, както и стимулиране на устойчива заетост за развитие на конкурентно и ефективно производство и бизнес, и за увеличаване на добавената стойност.

Целева група и идентифицирани проблеми

Целева група: За общи производствени инвестиции за подобряване на производствения капацитет за растеж чрез ефективното и ефикасно използване на факторите на производство и чрез изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и технологии **целева група** са МСП според НСНМСП.

Идентифицирани проблеми: Ниска степен на интернационализация на предприятията, въпреки наличната благоприятна транспортна инфраструктура, достъпност и свързаност на територията. Този проблем произтича както от по-слабата иновационна активност на малките и средни предприятия, така и от използването на морално остарели технологии и недостатъчни инвестиции за подобряване на моделите на управление и организация на основните процеси в дейността. Съществува потребност на предприятията от въвеждане и прилагане на ефективни системи за управление, насочени към повишаване качеството на продуктите, услугите и процесите, въвеждане и прилагане на добри производствени практики и иновативни по отношение на местния бизнес, нови подходи и технологии.

Допустими типове бенефициенти (получатели):

Малки и средни предприятия (МСП) - търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите, отговарящи на изискванията за малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014. - Допустими получатели са съществуващи МСП, които развиват своята основна икономическа дейност в определените по мярката групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност според Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия

2014-2020.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Тунджа и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Със средства от ОПИК **не се допуска** финансиране на проекти, изпълнявани от **микро** предприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно демаркацията на ОПИК с други програми

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия. Допустимостта на кандидатите по този критерий се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОПИК и Приложения № 1-3 на ПМС № 161/2016.

Допустимите получатели трябва да отговарят на **всички условия и изисквания за допустимост** на приложимото европейско и българско право, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Иновативни подходи: Не са идентифицирани на ниво Стратегия, но са възможни на ниво проекти с оглед на конкретните му цели и решавани нужди.

Бюджет:

Съгласно финансовия план на СВOMP бюджетът на мярката е 1 150 000 лева лева;

Интензитет на финансовата помощ:

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ за **режим „de minimis”** за малки и средни предприятия е до 90% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Допустими дейности и категории разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности трябва да попадат в обхвата на Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“ по Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ в секторите, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020.

Индикативни допустими дейности:

- ✓ общи производствени инвестиции за подобряване на производствения капацитет за растеж чрез ефективното и ефикасно използване на факторите на производство и чрез изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и технологии.

Предвижда се повишаване на производителността, ефективното и ефикасно използване на факторите на производство (човешки капитал, природни ресурси и технологии), подобряване на производствените процеси чрез инвестиции в дълготрайни материални и нематериални активи, въвеждане на водещи технологични решения и/или реинженеринг на процеси, разширяване на производството чрез добавяне на нови характеристики или подобряване на съществуващите продукти и

услуги и диверсификация на дейността чрез разнообразяване на портфолиото на предприятията и достъп до пазари. Подобряване на ефективността в предприятията и тяхната конкурентоспособност чрез внедряване на нови технологии/практики/методи/системи за подобряване на ресурсната ефективност и ефикасност в производствения процес, въвеждане на добри практики/технологични методи/технологии/процеси за намаляване консумацията на природни ресурси, безотпадни технологии, оползотворяване на вторични суровини и производствените отпадъци, регенериране и др. подобни.

Категории разходи:

С Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС № 189/2016) се определят общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. чрез конкретизиране на условия за допустимост и/или недопустимост на определени категории разходи.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

За допустими се считат разходите, отговарящи на условията на чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ.

Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за програмния период 2014-2020.

Опростени разходи се прилагат, ако са допустими по програмата и това се посочва в условията за кандидатстване.

Недопустими разходи

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Приложим режим на минимална помощ:

Мярката ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (режим на помощ de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се кандидатства заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- всички предприятия, които са се втели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Очакван принос:

Очакваният принос е свързан с подобряване на конкурентоспособността и създаване на потенциал за експорт и като резултат – подобряване на пазарното присъствие на местните МСП – чрез внедрени технологии за подобряване на производствения процес, постигане на по-висока производителност, намаляване на производствените разходи и оптимизиране на производствената верига, съответно повишаване на добавената стойност и активно включване във всички етапи на веригата за добавяне на стойност.

Основните резултати, които се очакват от прилагането на мярката по ОПИК (2014-2020) чрез реализиране на Стратегията за ВОМР на територията на действие на МИГ са свързани с нарастване дела на подпомогнатите предприятия, трансфера на знания и технологии на местно ниво чрез инвестиции за повишаване на капацитета на МСП за пазарно развитие и производителността на труда на територията и МИГ-Тунджа.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Критерии	Брой точки
I. Икономическа и финансова стабилност на кандидата преди изпълнение на проекта	19
1. Коефициент на рентабилност на печалбата преди лихви, данъци и амортизации – ЕБИТДА за три финансови години	5
2. Производителност на кандидата за три финансови години	5
3. Приходи от износ за три финансови години	3
4. Съпоставимост между средната стойност на ЕБИТДА за три финансови години на кандидата и стойността на заявените общи допустими разходи по	3

проекта		
5. Коефициент на задлъжнялост спрямо последната финансова година	3	
II. Капацитет на кандидата в инвестиционни проекти и управление	6	
1. Инвестиционна дейност на кандидата за последните три финансови години	3	
2. Внедрени машини/стандарти/системи за управление	3	
III. Ефект от изпълнението на проекта¹¹	10	
1. Вътрешна норма на възвръщаемост ¹² (N, N+1, N+2, N+3)	2	
2. Нарастване на производителността (N+1, N+2, N+3)	3	
3. Изменение на средните генерирани приходи от износ вследствие на инвестицията по проекта (N+1, N+2, N+3)	2	
4. Повишаване на ефективността на производствените разходи (N+1, N+2, N+3)	3	
IV. Приоритизиране на проекти	15	
1. Тематично приоритизиране в областите на ИСИС	8	
2. Инвестиции за опазване на околната среда, вкл. такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата ¹³ и приспособяване към тях	5	
3. Устойчиво развитие	2	
V. Бюджет и ефективност на разходите	10	
1. Реалистичност на разходите по проекта	3	
2. Реалистичност на плана за действие по проекта	3	
3. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	4	
VI. Допълнителни специфични критерии към СМР определени от МИГ	40	
1. Дейностите по проекта водят до разкриването на поне 1 ново работно място на пълен работен ден	10	
2. Проектното предложение прилага добри практики и/или допълва резултатите и дейностите от друг проект (може да е и на друг бенефициент) от територията на МИГ	10	
1. Кандидатът не е получавал до момента подкрепа от Европейски фондове и програми	10	
2. Минимум 10% от използваните суровини и материали за продукцията на кандидата, свързана с подкрепената дейност ще са от местни	10	

¹¹ При изчисляване на показателите по този раздел следва да се има предвид последната приключила година, N, N+1, N+2 и N+3 са прогнозни години, при които N е годината на приключване изпълнението на договора/проекта.

¹² Вътрешна норма на възвръщаемост се изчислява чрез стандартна функция на Excel (fn IRR).

¹³ Съгласно Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 – 2020 г.

	производители /доставчици		
	Максимален брой точки		100
	<p>Условията за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията за местно развитие и тяхната оценка се определят съгласно приложимите разпоредби на ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016.</p> <p>Подборът на проекти ще се извършва при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.</p> <p>МИГ ще прилага процедура за подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към Стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към Стратегия за ВОМР на Постановление № 161/04.07.2016г</p> <p>Демаркация: За мярката се прилагат условията, определени в Указанията на Управляващия орган на ОПИК (2014–2020) относно подготовката на стратегии за местно развитие при многофондово прилагане на Подхода ВОМР, по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР и ограниченията за предприятията от секторите на рибарството и аквакултурите, първично производство на селскостопански продукти, преработката и продажбата на селскостопански продукти, вкл. и по отношение на демаркацията с ОП РЧР, ОПОС, ОП НОИР и Хоризонт 2020, както и условията в действащото приложимо европейско и национално право за спазване на установената липса на припокриване и координация по всички програми, финансирани със средства на ЕС. Със средства от ОПИК не се допуска финансиране на проекти, изпълнявани от микропредприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно координацията на ОПИК с другите програми.</p>		
ПМДР (ЕФМДР)	Не са предвидени мерки по ПМДР.		
6. Финансов план:			
6.1. (изм., доп.споразумение РД50-39/10.12.2021; изм., доп.споразумение РД50-39/16.01.2023)			
Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки: (не повече от 2 страници)			
Код на мярката	Име на мярката	Общо за периода на стратегията	
		лева	%
	Мерки, финансирани от ПРСР 2014 - 2020 г. (ЕЗФРСР)	3 599 000.00	44.40
4.1	Инвестиции в земеделски стопанства	800 000.00	9,87
4.2	Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти	242 475.40	2.99
6.4.1	Инвестиции в подкрепа за неземеделски дейности	408 172.80	5.04
7.2	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	1 848 351.80	22.81

7.5	Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура	300 000.00	3.70
	Мерки, които не са част от ПРСР 2014 - 2020 г., но са включени в Регламент (ЕС) № 1305/2013 (финансирани от ЕЗФРСР)		
	неприложимо		
	Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР)	133 000.00	1.64
20	Маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни на територията на МИГ-Тунджа	133 000.00	1.64
	Мерки, финансирани от ОПОС (ЕФРР)	1 050 603.42	12.96
н/п	Подобряване на придозащитното състояние на видове от мрежата Natura 2000 чрез подхода ВОМР	1 050 603.42 (вкл. ДДС)	12.96
	Мерки, финансирани от ОПНОИР (ЕСФ)	848 969.39	10.47
3.9	Осигуряване на равен достъп до качествено образование в малките населени места	848 969.39	10.47
	Мерки, финансирани от ОПРЧР (ЕСФ)	1 323 447.70	16.33
1.1.1.	Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост	340 981.21	4.21
2.2.3	Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални услуги и здравни услуги и по-добра пригодност за заетост	982 466.49	12.12
	Мерки, финансирани от ОПИК (ЕФРР)	1 150 000.00	14.19
	<i>Инвестиционен приоритет 2.2</i>	<i>1 150 000.00</i>	<i>14.19</i>
2.2.1	Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия (МСП)	1 150 000.00	14.19
	Мерки, финансирани от ПМДР (ЕФМДР)		
	неприложимо		
	ОБЩО ЗА ЦЯЛАТА СТРАТЕГИЯ:	8 105 020.51	100 %

6.2. (изм., доп. споразумение РД50-39/15.04.2024) Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и мерки:
(не повече от 2 страници)

Разпределението на бюджета по мерките, включени в Стратегията за ВОМР е съобразено с основните цели, приоритети и специфични цели, свързани с развитието на територията, както и от потребностите, с инвестиционните намерения, проектната готовност и финансовите възможности за съфинансиране на дейностите от страна на потенциалните бенефициенти. 46,05% от бюджета на СВОМР са за мерки, финансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. С оглед на идентифицираните нужди от подкрепа на публична инфраструктура и услуги на

територията на МИГ 26,51% от общия публичен принос по СВОМР са насочени към мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура” и мярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура” . Селското стопанство и свързана с него преработка на земеделска продукция е водещ отрасъл на територията на МИГ. Това обуславя заделянето на по-голямата част от ресурса, предназначен за бизнес подкрепа за инвестиции в земеделски дейности, както и за такива, насочени към преработка/маркетинг на селскостопанска продукция – 12,86% от общия бюджет на СВОМР е ориентиран към мерки 4.1. и 4.2. Диверсификацията на икономическите дейности на територията на МИГ с участието на микропредприятия се подкрепя с ресурс, представляващ 5,04% от общия бюджет, заделен по мярка 6.4.1 ”Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности. Към бизнеса, но в сектора на малките и средните предприятия е насочена и мярка 2.2.1”Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия (МСП)”, финансирана по ОПИК. Инвестиционните намерения на потенциалните бенефициенти по отношение на допустимите дейности предполагат заделянето на 14,19 % от общия ресурс по СВОМР. Социалната интеграция, адаптацията към заетост и социални услуги, насочени към уязвими и малцинствени групи се подкрепя със заделянето на 16,33% чрез две мерки, финансирани от ОПРЧР. С оглед на спецификата, характера и мащаба на инвестициите по по мярка 20 „Маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни” от общия финансов ресурс на СВОМР са заделени като принос 1,64%. Интеграционните процеси и повишаването на качеството на образованието се подкрепят с 10,47% от бюджета на стратегията. Дейностите в сферата на опазване на биоразнообразието по отношение на защитени видове от зони НАТУРА 2000 на територията на МИГ ще бъдат подкрепени с ресурс, възлизащ на 12,96% от общия бюджет на Стратегията.

*7. (изм., доп.споразумение РД50-39/10.12.2021;изм., доп.споразумение РД50-39/16.01.2023
изм., доп.споразумение РД50-39/04.11.2024)*

План за действие, показващ как целите са превърнати в действия:
(не повече от 4 страници)

СЦ 1.1 Повишаване на конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация	
Действия за постигане за целта:	Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства (мярка 4.1 от СВОМР)
Финансов ресурс	800 000 лева (ЕЗФРСР)
Времева рамка:	Прием на проекти: периодично – от 2018 до 2025г.вкл. Договаряне: периодично - след одобрен оценителен доклад Изпълнение договори- не по-късно от 15 септември 2025г
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС съгласно процедура на МИГ
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<ul style="list-style-type: none"> ○ Стопанства, получили подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства: 16 ○ Създадени работни места: 8
СЦ 1.2 Добавяне на стойност чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция	
Действия за постигане за целта:	Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти (мярка 4.2 от СВОМР)
Финансов ресурс	400 000 лева (ЕЗФРСР)
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти: периодично – от 2018 до 2025г.вкл. Договаряне: периодично - след одобрен оценителен доклад Изпълнение договори- в съответствие със срока на договора, но не по-късно от 15 септември 2025г
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС / Съгласно процедура на МИГ
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<ul style="list-style-type: none"> ○ Подпомогнати предприятия за инвестиции в преработка и търговия на селскостопански продукти - 1 ○ Създадени работни места - 1
СЦ 1.3 Диверсификация на икономическите дейности на територията чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия	
Действия за постигане за целта:	Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности (мярка 6.4.1от СВОМР)
Финансов ресурс	599 000 лева (ЕЗФРСР)
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти : периодично – от 2018 до 2025г.вкл. Изпълнение на дейности по сключени договори- в съответствие със срока на договора, но не по-късно от 15 септември 2025г

Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС съгласно процедура на МИГ
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<ul style="list-style-type: none"> ○ Бенефициенти (стопанства), получаващи подкрепа за инвестиции в неселскостопански дейности - 5 ○ Създадени работни места –4
СЦ 1.4 Повишаване на производителността и експортния потенциал на малките и средни предприятия от неземеделския сектор	
Действия за постигане за целта:	Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия (МСП) – мярка 2.2.1 от СВОМР
Финансов ресурс	1 150 000 лева - ЕФРР (ОПИК)
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти : периодично – от 2018 до 2020г.вкл. Изпълнение договори- съгласно срока на договорите, но не по-късно от крайния срок съгласно оперативната програма
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС / Съгласно процедура на МИГ
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<ul style="list-style-type: none"> ○ Брой на предприятията, получаващи безвъзмездни средства -5 ○ Създадени работни места - 2
СЦ 2.1. Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура	
Действия за постигане за целта:	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура (мярка 7.2. от СВОМР)
Финансов ресурс	1 500 000 лева (ЕЗФРСР)
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти: периодично – от 2018 до 2025г.вкл. Изпълнение договори- в съответствие със срока на договора, но не по-късно от 15 септември 2025г
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС / Съгласно процедура на МИГ
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<ul style="list-style-type: none"> ○ Операции, получили подкрепа – 6 броя ○ Дял от населението, ползващо се от подобрени услуги/инфраструктура-32 ○ Създадени работни места – 1 брой
СЦ 2.2 Съхраняване, популяризиране и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти	
Действия за постигане за целта	Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура(мярка 7.5 от СВОМР)

Финансов ресурс	300 000 лева (ЕЗФРСР)
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти : периодично – от 2018 до 2025г.вкл. Изпълнение договори- в съответствие със срока на договора, но не по-късно от 15 септември 2025г
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС / Съгласно процедура на МИГ
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<ul style="list-style-type: none"> ○ Операции, получили подкрепа – 2 броя ○ Дял от населението ползващи се от подобрени услуги/инфраструктура- 15% ○ Създадени работни места – 1 броя
СЦ 2.3 Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния териториален потенциал	
Действия за постигане за целта	Маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни на територията на МИГ-Тунджа (мярка 20 от СВОМР)
Финансов ресурс	133 000 лева (ЕЗФРСР)
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти : периодично – от 2018 до 2025г.вкл. Изпълнение договори- в съответствие със срока на договора, но не по-късно от 15 септември 2025г
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС / Съгласно процедура на МИГ
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<ul style="list-style-type: none"> ○ Подпомогнати дейности за маркетинг, популяризиране и сертифициране - 10 бр. ○ Създадена регионална марка - 1 бр. ○ Сертифицирани обекти, лица - 12 бр
СЦ 3.1. Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда	
Действия за постигане за целта:	Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост (мярка 1.1.1. от СВОМР)
Финансов ресурс:	340 981,21 лева - ЕСФ (ОП РЧР)
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти : периодично – от 2018 до 2020г.вкл. Изпълнение договори- съгласно срока на договорите, но не по-късно от крайния срок съгласно оперативната програма
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС / Съгласно процедура

Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<ul style="list-style-type: none"> ○ Участници на възраст от 30 до 54 г. вкл., започнали работа, вкл. като самонаети, при напускане на операцията-5 ○ Участници на възраст от 30 до 54 г. вкл. с ниско образование (под средното - ISCED 3), започнали работа, вкл. като самонаети, при напускане на операцията-5 		
СЦ 3.2. Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и по-добрата пригодност за заетост			
Действия за постигане за целта:	Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални услуги и здравни услуги и по-добра пригодност за заетост (мярка 2.2.3 от СВОМР)		
Финансов ресурс:	982 466,49 лева - ЕСФ (ОП РЧР)		
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти : периодично – от 2018 до 2020г.вкл. Изпълнение договори- съгласно срока на договорите, но не по-късно от крайния срок съгласно оперативната програма		
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС / Съгласно процедура		
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<ul style="list-style-type: none"> ○ Деца, вкл. с увреждания, получаващи социални и здравни услуги-25 ○ Участници с увреждания над 18 години, получаващи услуги -15 ○ Неактивни безработни, започнали да търсят работа или имат работа – 15 ○ Участници с увреждания над 18 г, започнали да търсят работа или имат такава -5 ○ Участници на възраст над 54 години, започнали работа, вкл. като самонаети, при напускане на операцията-5 		
СЦ.3.3. Подкрепа за социално включване на деца и ученици от маргинализираните групи чрез подобряване на достъпа им до качествено образование			
Действия за постигане за целта:	Осигуряване на равен достъп до качествено образование в малките населени места (мярка 3.9 от СВОМР)		
Финансов ресурс:	848 969,39 лева (ЕСФ) – ОП НОИР		
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти : периодично – от 2018 до 2020г.вкл. Изпълнение договори- съгласно срока на договорите, но не по-късно от крайния срок съгласно оперативната програма		
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС / Съгласно процедура на МИГ		
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Брой деца, ученици и младежи от маргинализирани общности (вкл.роми), участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция - 85</td> </tr> <tr> <td>Брой деца, ученици и младежи от етнически малцинства (вкл.роми),</td> </tr> </table>	Брой деца, ученици и младежи от маргинализирани общности (вкл.роми), участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция - 85	Брой деца, ученици и младежи от етнически малцинства (вкл.роми),
Брой деца, ученици и младежи от маргинализирани общности (вкл.роми), участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция - 85			
Брой деца, ученици и младежи от етнически малцинства (вкл.роми),			

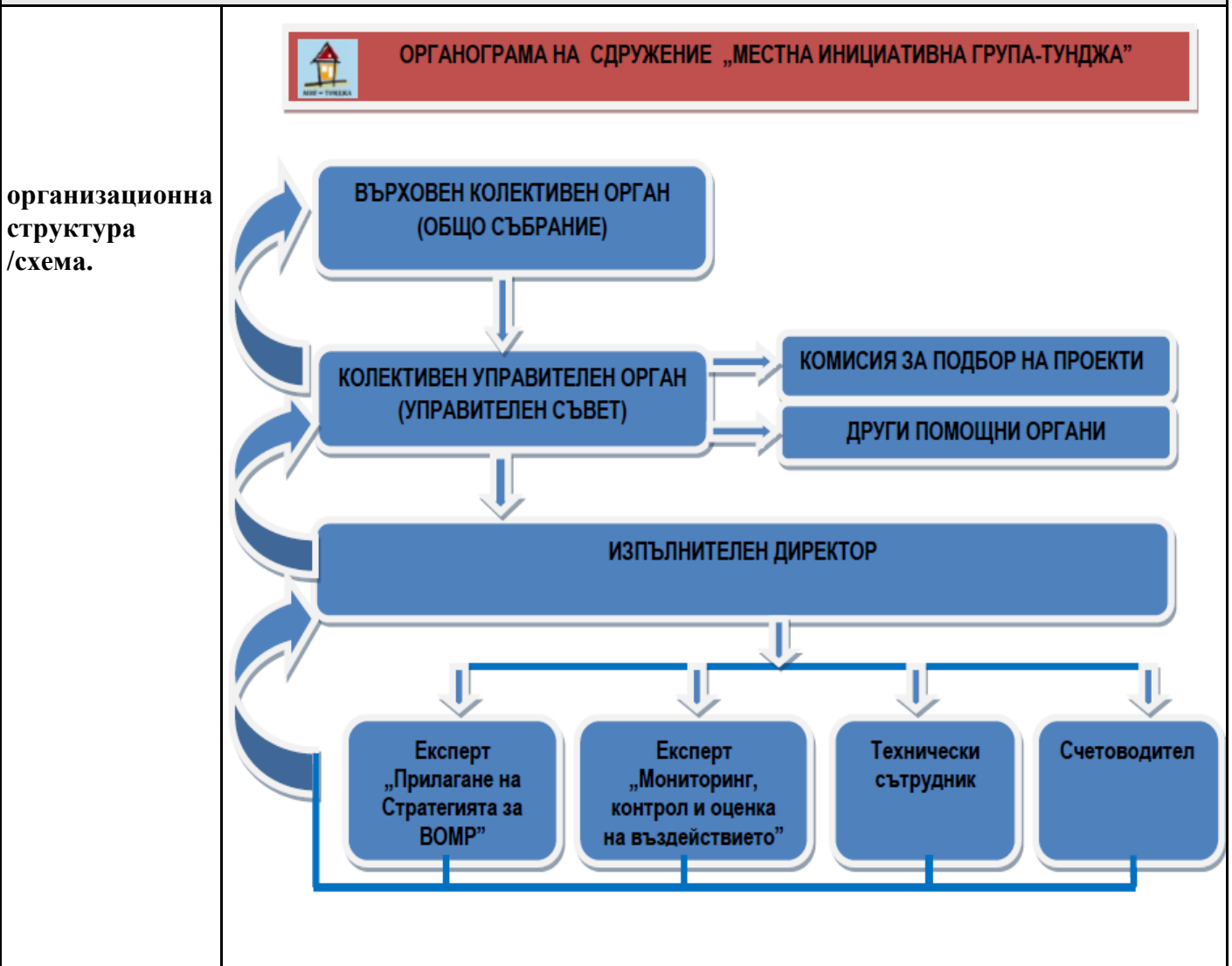
	интегрирани в образователната система -25																																																													
СЦ 4.1. Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата НАТУРА 2000 чрез прилагането на мерки от Националната приоритетна рамка за действие (НПРД) за НАТУРА 2000																																																														
Действия за постигане за целта:	Подобряване на природозащитното състояние на видовете от мрежата Натура 2000 чрез подхода ВОМР																																																													
Финансов ресурс:	1 051 629,05 лева – (ЕФРР) - ОПОС																																																													
Времева рамка за изпълнение:	Прием на проекти : периодично – от 2018 до 2020г.вкл. Изпълнение договори- съгласно срока на договорите, но не по-късно от крайния срок съгласно оперативната програма																																																													
Отговорен орган на МИГ/действия	Екип, УС и ОС / Съгласно процедура на МИГ																																																													
Очакван резултат: индикатор и целева стойност	Площ на местообитания по видове, постигане с цел на по-добра степен на съхраненост	хектар	8961,49																																																											
	Видове, за чието опазване се изпълняват дейности	брой	12																																																											
<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">ДЕЙНОСТИ</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> <th>2022</th> <th>2023</th> <th>2024</th> <th>2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ежегоден периодичен прием и договаряне на проекти към СВОМР</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Изпълнение на проекти към СВОМР</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>ЕЗФ СР</td> <td>ЕЗФ СР</td> </tr> <tr> <td>Мониторинг и оценка на Стратегията за ВОМР</td> <td></td> <td>М.О.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>П.С.</td> </tr> <tr> <td>Дейности за популяризиране на СВОМР</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Дейности по управление на СВОМР – текущи разходи</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>									ДЕЙНОСТИ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Ежегоден периодичен прием и договаряне на проекти към СВОМР									Изпълнение на проекти към СВОМР							ЕЗФ СР	ЕЗФ СР	Мониторинг и оценка на Стратегията за ВОМР		М.О.						П.С.	Дейности за популяризиране на СВОМР									Дейности по управление на СВОМР – текущи разходи								
ДЕЙНОСТИ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025																																																						
	Ежегоден периодичен прием и договаряне на проекти към СВОМР																																																													
Изпълнение на проекти към СВОМР							ЕЗФ СР	ЕЗФ СР																																																						
Мониторинг и оценка на Стратегията за ВОМР		М.О.						П.С.																																																						
Дейности за популяризиране на СВОМР																																																														
Дейности по управление на СВОМР – текущи разходи																																																														
<p>М.О – междинна оценка ; П.С. – последваща оценка</p> <p>Стратегията за ВОМР е разработена до 31 декември 2022 година.</p> <p>Крайния срок за изпълнение на проектите, финансирани от ЕЗФСР е 15 септември 2025.</p> <p>Крайните на срокове за изпълнение проектите, финансирани от ЕСФ и ЕФРР е съгласно сроковете, определени в съответните оперативни програми</p> <p>Съгласно чл. 4 ал 5 от Наредба № 1 от 22.01.2016 г. на МЗХ крайният срок за извършване на текущи разходи и популяризиране на стратегия за ВОМР за съответната територия на МИГ, включително и за дейност, за която се прилага чл. 5, т. 2 от цитираната наредба , е 30 септември 2025</p>																																																														
8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва																																																														

капацитета на местната инициативна група да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката:

(не повече от 12 страници)

8.1.Организационна структура на МИГ

8.2.Управление на МИГ

- органи за управление и контрол;

Органите за управление на МИГ-Тунджа са формирани съгласно ЗЮЛНЦ на две йерархични нива – върховен колективен орган (Общо събрание) и колективен управителен орган (Управителен съвет). И за двата органа е спазено е изискването на чл.32 т.2 буква „б“ от Регламент (ЕС)1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г., като на ниво вземане на решения нито публичните органи, нито която и да било от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни, не представлява повече от 49 % от правата на глас.

Общото събрание се състои от 33 члена, от които един член е представител на публичния сектор (община Тунджа), 16 члена са представители на стопанския сектор и 16 члена са представители на нестопанския сектор. Съотношението между така изброените сектори е 3,04,% : 48,48 % : 48,48 %. В териториален аспект в Общото събрание са включени членове от 23 населени места на територията на МИГ, което са представени 52,27 % от общия брой населени места (44 села).

	<p>В Общото събрание са представени различни заинтересовани страни от трите сектора на партньорството общини, читалища, ЮЛНЦ по ЗЮЛНЦ, земеделски производители, МСП от неземеделския сектор, както и представител на малцинствена група (ромска общност) и уязвима група. С отчитане на необходимите компетенции и когато това е приложимо, членове на Общото събрание ще бъдат включвани в състава на Комисията за подбор на проекти.</p> <p>Списъкът на членовете на Общото събрание на МИГ-Тунджа е представен в <u>Приложение № 10</u> към Формуляра за кандидатстване. Правомощията на Общото събрание, вкл. по отношение на Стратегията за ВОМР, редът и начина за вземане на решения са посочени в чл. 22-чл.31 на Устава на МИГ-Тунджа (<u>Приложение № 2</u> към Заявлението за одобрение).</p> <p>Управителният съвет (УС) на МИГ-Тунджа е колективният управителен орган на сдружението и се състои от 9 лица, от които един представител на публичния сектор и по четирима представители на стопанския и нестопанския сектор. Съотношението между така изброените сектори в УС е 11,12 % : 44,44 % : 44,44%. Списъкът на членовете на Управителния съвет на МИГ -Тунджа е представен в <u>Приложение № 10</u> към Формуляра за кандидатстване. В УС са представени различни заинтересовани страни от трите сектора на партньорството община, читалище, ЮЛНЦ по ЗЮЛНЦ, земеделски производители, МСП от неземеделския сектор, както и представител на малцинствена група. Правомощията на Управителния съвет, вкл. по отношение на Стратегията за ВОМР, редът и начина за вземане на решения са посочени в чл. 32-чл.37 на Устава на МИГ-Тунджа. (<u>Приложение № 1</u> към Формуляра за кандидатстване). Членовете на органа, вземащ решенията, свързани с управлението на Стратегията за ВОМР –Управителния съвет, имат необходимите компетенции и практически опит, свързан с управлението на европейски средства.</p>
<p>- описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.</p>	<p>Числеността, позициите и персоналният състав на екипа МИГ –Тунджа е определен с решение на Управителния съвет. Персоналът на МИГ се състои от 5 лица и включва следните позиции, посочени в органограмата по т.8.1: Изпълнителен директор , Експерт „Прилагане на Стратегията за ВОМР”, Експерт „Мониторинг, контрол и оценка на въздействието”, Технически сътрудник и Счетоводител.</p> <p>Изискванията към лицата, предложени за тези позиции са съобразени с минималните изисквания, спрямо персонала на МИГ, посочени в раздел 11 на „Насоките за определяне на условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените стратегии за водено от общностите местно развитие - прием 2017” на УО на ПРСР 2014-2020. С оглед на постигането на по-добро управление на Стратегията за ВОМР, УС на МИГ-Тунджа е поставил и някои допълнителни изисквания за длъжностите „Изпълнителен директор” и „Експерт по прилагане на Стратегията за ВОМР”, посочени по-долу.</p> <p>Изисквания за длъжността „Изпълнителен директор”:</p>

- Завършено висше образование – най-малко степен „бакалавър“;
- Професионален стаж – най-малко 5 години;
- Управленски опит (по смисъла на т.24 от раздел 27 „Допълнителна информация на Насоките за определяне на условията за кандидатстване за прием 2017) - най-малко 2 години.
- Опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 000 лева, финансирани от ЕС или от други международни донори;
- Опит в изпълнението на подхода „Лидер” (по смисъла на т.27 от раздел 27 „Допълнителна информация на Насоките за определяне на условията за кандидатстване за прием 2017) – най-малко 1 година.

Изисквания за длъжността „Експерт по прилагане на Стратегията за ВОРМ”:

- Завършено висше образование – най-малко степен „бакалавър“;
- Общ професионален стаж – най-малко 2 години;
- Наличие на опит в реализиране на проекти, договори , финансирани от ЕС или друг международен донор,
- Опит в изпълнението на подхода „Лидер” (по смисъла на т.27 от раздел 27 „Допълнителна информация на Насоките за определяне на условията за кандидатстване за прием 2017) – най-малко 1 година

Изисквания за длъжността „Експерт мониторинг, контрол и оценка на въздействието”:

- Завършено висше образование – най-малко степен „бакалавър“;
- Общ професионален стаж – най-малко 2 години;

Изисквания за длъжността „Технически сътрудник”:

Завършено висше образование – най-малко степен „Бакалавър”;
Общ професионален стаж – най-малко 2 години;

Изисквания за длъжността „Счетоводител”:

Съгласно чл.18 от Закона за счетоводството:

- Завършено висше образование- счетоводно –икономическо или друго икономическо образование – степен Бакалавър/Магистър;
- Действителен стаж по специалността в областта на счетоводството, външния и вътрешния одит и финансовата инспекция, данъчните ревизии или като преподавател по счетоводство и контрол – най-малко 5 години;

➤ Към Формуляра за кандидатстване са приложени писмени споразумения за последващо наемане на трудов договор с лицата, посочени за заемане на изброените по-горе позиции. (Приложение №14)

➤ Документите, доказващи покриване на посочените по-горе минимални изисквания по отношение на лицата, предложени за съответните позиции са приложени към Формуляра за кандидатстване (Приложение № 15)

➤ Функционалните задължения , отговорности и взаимодействия за

отделните позиции са описани подробно в приложените към Формуляра за кандидатстване длъжностни характеристики (Приложение №16)

8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:

Административен и управленски капацитет

МИГ-Тунджа е учредена през 2010 година в рамките на реализацията на проект № 431-2-03-30 „Придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на Община Тунджа, област Ямбол”, изпълняван от община „Тунджа” и финансиран по под-мярка 431-2 на Програмата за развитие на селските райони (2007-2013) по договор № РД 50-235 / 03.06.2009. В хода на неговата реализация е приложен интегриран пакет от всички дейности съгласно чл.3 ал.1 от Наредба № 14/03.04.2008 г на МЗХ. По този начин се постигна максимално използване на предоставените възможности за изграждане на капацитет и за идентифициране и привличане на заинтересованите групи, институции, административни звена, общности, различни юридически и физически лица, организации с нестопанска цел и местни лидери, които имат интерес или могат да повлияят върху процесите на развитие на територията. Представители на тези групи лица положиха началото на МИГ-Тунджа с **нейното учредяване на 29.01.2010 година**. В изпълнение на договор № РД50-141/13.10.2011 година МИГ-Тунджа **успешно приложи своята първа Стратегия за местно развитие за периода 2011-2015 година**. МИГ има изграден капацитет за прилагане на СВОМР на база натрупания към момента опит по отношение на изпълнението **Стратегия за местно развитие на територията на община „Тунджа 2011-2015 , финансирана по Договор № РД 50-141 / 13.10.2011 г.** за предоставяне на финансова помощ по „Прилагане на стратегии за местно развитие” и мярка „Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за местните инициативни групи, прилагачи стратегии за местно развитие” . Общо към Стратегията за местно развитие (СМР) на МИГ-Тунджа за периода 2011-2015 година **са договорени 61 проекта на стойност 3 034 373 лева, с което е договорен 98,37% общия бюджет на СМР** за финансиране на проекти на територията на община Тунджа.

МИГ –Тунджа има **богат опит и в изпълнението на други проекти и програми, който опит ще е от полза и за процеса на прилагане на многофондовата Стратегия за ВОМР**. В периода 2013-2015 са изпълнени три проекта по мярка 421”Вътрешно териториално и транснационално сътрудничество” :

- Проект «Подкрепа за развитие на местното производство и туризъм в селските райони на Югоизточна България»
- Проект „Биоземеделие – новите предизвикателства в развитието на местни земеделски продукти с добавена стойност“
- Проект „Младежка Лидер-мрежа за развитие на селските райони”

Проектите са реализирани в сътрудничество и партньорство с МИГ от България, Полша, Гърция. През 2013 година МИГ-Тунджа успешно изпълни проект “Устойчиво енергийно развитие на селските райони” по **Програмата за трансгранично сътрудничество България -Турция 2007-2013 г.** Основната цел на проекта бе да се популяризират нови и ефективни технологии за оползотворяване на отпадни суровини от земеделски дейности. Дейностите включваха обмен на опит и популяризиране на водещи практики в областта на оползотворяване на биомаса от селскостопанското производство, като източник на “зелена” енергия. Проектът бе реализиран в партньорство с Агенция за развитие на регион Тракия «ТРАКАВ”-Република Турция и Община “Тунджа”.

През 2014 -2015 е изпълнен втори трансграничен проект „Към качествен живот с рециклиране“ съвместно с „Асоциация на млекопроизводителите от Одрин, район Централен и област Сулоглу” - Турция. Общата цел на проекта е опазването на околната среда в селските райони на трансграничния

регион. В рамките на проекта са закупени и предоставяни на земеделски производители от област Одрин (20 пилотни села) и община Тунджа (10 пилотни села) специализирани контейнери съхраняване на химически опасни отпадъци от земеделската дейност.

От 2013 година МИГ-Тунджа е доставчик на социални услуги и от началото на месец юни 2013 до края на месец април 2016 година реализира проект „Социална закрила чрез обществените трапезарии в малките населени места”, финансиран от фонд „Социална закрила” към МТСП. Чрез този проект МИГ-Тунджа разшири влиянието си на територията и сред хората, опознавайки нуждите и влизайки в директен контакт с лица от уязвими групи.

Реализираните и изпълнявани в момента проекти от МИГ-Тунджа (без да се включва прилагането на СМР за периода 2007-2013 г) са за близо 500 000 лева

Освен с административен и управленски опит МИГ-Тунджа разполага и с експертен, технически и финансов капацитет за изпълнение на Стратегията за ВОМР.

Експертен капацитет

Отчитайки сложността и обема на работата по прилагане на Стратегията за ВОМР, Управителният съвет на МИГ-Тунджа е определил екип, състоящ се от 5 позиции. За позициите Изпълнителен директор и Експерт по прилагане на Стратегията за ВОМР са предложени експерти с подходящо образование, квалификация, управленски опит и проектен опит, в т.ч. опит по подхода ЛИДЕР (прилагане на Стратегия за местно развитие през периода 2007-2013 година). Особено внимание от страна на МИГ се обръща на системата за мониторинг и оценка при изпълнението на Стратегията за ВОМР. Това намира израз в разкриването на нова, по сравнение с предходно изпълнената стратегия за местно развитие, длъжност Експерт”Мониторинг, контрол и оценка на въздействието”. За тази позиция е предложен експерт със значителен опит в структурите на Агенция за държавна финансова инспекция и Техническият инспекторат на ДФЗ-Разплащателна агенция. Лицата предложено за счетоводител отговаря на изискванията на Закона за счетоводство и има богат практически опит като счетоводител. За технически сътрудник е предложено лице, изпълнявало такива функции в други проекти, финансирани от ЕС и други програми.

Технически капацитет

С оглед ефективното и качествено прилагане на Стратегията за ВОМР Създадени са необходимите материално-технически условия за безпроблемна работа на МИГ: самостоятелен офис в с.Генерал Инзово, оборудван с компютърна, комуникационна и печатно-размножителна техника, съобразени с броя работни места. Офисът на разполага с необходимия брой и функционални характеристики помещения - работно помещение заседателна зала и архив, както и оборудвана приемна за хора с увреждания. На паркинга пред сграда, където се помещава МИГ е обособено паркинг-място за инвалиди.

МИГ-Тунджа разполага с лек автомобил, закупен със средства по подмярка 431-1 от ПРСР 2007-2013.

Финансов капацитет

МИГ-Тунджа разполага с начален финансов ресурс от 30 000 лева (3,07%) за управление на Стратегията за ВОМР. С решение на УС на МИГ, в съответствие с предвидена за това възможност в Устава на сдружението е създаден специален целеви фонд да управление на Стратегията за ВОМР.

На 25 август 2017 година в изпълнение на решение на Общински съвет -Тунджа община „Тунджа” преведе като целева вноска във фонда сумата от 30 000 лева.

8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

Мониторингът представлява постоянен процес на натрупване на релевантни данни свързани с изпълнението на СВОМР на МИГ-Тунджа. Мониторингът има за цел да следи динамичното развитие на индикаторите и натрупаната информация да служи за периодична оценка.

Мониторинговите данни се събират от източниците на информация за мониторинг.

За отчитане на напредъка в прилагането на Стратегията за ВОМР МИГ – Тунджа, чрез своите органи за управление, ще осъществява процес на наблюдение и оценка, чиято основна задача е контрол на качеството на изпълнението на СВОМР като се осигурява информация за финансовите параметри и резултатите от прилагането на СВОМР с оглед отчитането на нейното изпълнение от една страна и взимането на решения по отношение дейността на МИГ и потенциалната необходимост от актуализация, от друга. Наблюдението е свързано със систематичното и постоянно събиране, анализ и използване на информация за целите на управлението на СВОМР и вземането на решения относно конкретни процеси или интервенции.

Предвижда се осъществяване на мониторинг на няколко нива:

1. Мониторинг за цялостно изпълнение на Стратегията;
2. Мониторинг по мерки на Стратегията за ВОМР;
3. Мониторинг на проектите към Стратегията за ВОМР

Въз основа на получената в процеса на наблюдение информация, МИГ изготвя годишна оценка, която е част от годишния доклад на МИГ. Оценката следва да даде отговор на следните въпроси:

1	До каква степен е усвоен заложеният бюджет по мерки
2	Доколко балансирано върви прилагането на мерките
3	До каква степен са обхванати територията на МИГ и различните приоритетни групи бенефициенти
4	До каква степен изпълнението на подпомогнатите проекти допринася за постигането на целите на СВОМР
5	Какви проблеми са налице в процеса на прилагане на договорените проекти
6	Какви проблеми са налице в процеса на администриране на стратегията
7	Какви мерки следва да бъдат предприети

За да се даде отговор на посочените въпроси, процесът на наблюдение ще осигурява актуална информация за показатели, които се основават на количествените цели по мерки и бюджета на стратегията. За да могат да се вземат решения, наблюдението ще включва не само излагането на отклоненията, но и анализ на причините за същите

След приключване на втората година от прилагане на Стратегията за ВОМР ще бъде извършена междинна оценка на изпълнението на Стратегията. В годината на приключване на прилагането Стратегията за ВОМР (2023 г.) МИГ-Тунджа възлага изготвянето на последваща оценка на изпълнението на стратегията

Междинната и последващата оценки се извършват от външни експерти и се приемат от Общото събрание на МИГ-Тунджа.

9. (изм., доп. споразумение РД50-39/10.12.2021; изм., доп. споразумение РД50-39/16.01.2023)

Индикатори за мониторинг и оценка:

9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително броя създадени работни места:
(не повече от 1 страница)

ИНДИКАТОРИ ЗА ЦЯЛОСТНОТО ПРИЛАГАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР

Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на данни
-----------	---------------	----------	-------------------

Общо инвестиции (публични + частни) по мерките от СВОМР	EUR	5 108 186	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Общо публични разходи по мерките от СВОМР	EUR	4 144 031	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Процент населението на територията на действие на МИГ, което се възползва от подобрените услуги/инфраструктура	процент	32	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти общо по ПРСР 2014-2020	Брой	16	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой на МСП, получаващи безвъзмездни средства	Брой	5	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой бенефициенти (стопанства), получаващи подкрепа за инвестиции в неселскостопански дейности	Брой	4	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой стопанства, получаващи подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства	Брой	16	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой подпомогнати дейности за маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни	Брой	10	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой създадени регионални марки	Брой	1	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой сертифицирани обекти, лица	Брой	12	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Деца, вкл. с увреждания, получаващи социални и здравни услуги	Брой	25	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Участници с увреждания над 18 години, получаващи услуги	Брой	15	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Участници с увреждания над 18 г., които са започнали да търсят работа или имат работа, включително като самостоятелно заети лица	Брой	5	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой деца, ученици и младежи от маргинализирани общности (вкл.роми), участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция	Брой	85	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой деца, ученици и младежи от етнически малцинства (вкл.роми), интегрирани в образователната система	Брой	25	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР

9.2. Индикатори по мерки:

(не повече от 1 страница за индикатори по мярка)

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.1 ОТ СВОМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
Изходен	Брой стопанства, получаващи подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства	Брой	16	Годишни доклади МИГ
	Общо инвестиции в евро (публични и частни)	Евро	818 000	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в евро	Евро	409 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Брой създадени работни места	Брой	8	Годишни доклади МИГ;
ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.2 ОТ СВОМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
Изходен	Брой предприятия, получаващи подкрепа за инвестиции в преработка и търговия на селскостопански продукти	Брой	1	Годишни доклади МИГ
	Общо инвестиции в евро (публични + частни)	Евро	200 000	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в евро	Евро	100 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Брой създадени работни места	Брой	1	Годишни доклади МИГ;
ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 6.4 ОТ СВОМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
Изходен	Брой бенефициенти (стопанства), получаващи подкрепа за инвестиции в неселскостопански дейности	Брой	5	Годишни доклади МИГ
	Общо инвестиции в евро (публични + частни)	Евро	408 000	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в евро	Евро	306 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Брой създадени работни места	Брой	4	Годишни доклади МИГ
ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.2 ОТ СВОМР (изм., доп. споразумение РД50-39/15.04.2024)				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
Изходен	Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в малка по	Брой	6	Годишни доклади МИГ

	мащаби инфраструктура			
	Общо инвестиции в евро (публични + частни)	Евро	766 000	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в евро	Евро	766 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Дял на населението което се ползват от подобрени услуги/инфраструктура	%	35	Годишни доклади МИГ
	Брой създадени работни места	Брой	1	Годишни доклади МИГ;

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.5 ОТ СВОМР

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
Изходен	Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура	Брой	2	Годишни доклади МИГ
	Общо инвестиции в евро (публични + частни)	Евро	150 000	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в евро	Евро	150 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Дял от населението, което се ползват от подобрени услуги/инфраструктура	%	15	Годишни доклади МИГ
	Брой създадени работни места	Брой	1	Годишни доклади МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 20 ОТ СВОМР

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
Изходен	Брой подпомогнати дейности за маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни	Брой	10	Годишни доклади МИГ
	Общо инвестиции в евро (публични + частни)	Брой	75 000	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в	Брой	67 000	Годишни доклади

	евро			МИГ
Резултат	Брой създадени регионални марки	Брой	1	Годишни доклади МИГ
	Брой сертифицирани обекти, лица	Брой	12	Годишни доклади МИГ
	Брой създадени работни места	Брой	1	Годишни доклади МИГ;

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 2.2.1 „ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ КАПАЦИТЕТ МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ (МСП)“

Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година

№	ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ
1.	Брой на предприятията, получаващи безвъзмездни средства	Предприятия	5
2.	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа за предприятия (безвъзмездни средства)	EUR	65 000, 00

ОБЩИ ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ПО МЯРКА 2.2.3, „АКТИВНО ПРИОБЩАВАНЕ С ОГЛЕД НА СЪРЧАВАНЕ НА РАВНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ, ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И ПО-ДОБРА ПРИГОДНОСТ ЗА ЗАЕТОСТ“ ОТ СВОМР

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост“ от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Ид. №	Показател	Мерна единица	Общ показател за изпълнението, използван като база	Базова стойност	Мерна единица за базовата и целева стойност	Базова година	Целева стойност - 2023 г.	Източник на данни	Честота на отчитането

М Ж О

М Ж О

СЦ1	Неактивни и безработни участници, които са започнали да търсят работа или имат работа, включително като самостоятелно заети лица, след осигурена грижа за дете	Брой		0	Брой	2016		15	МИГ	Годишно
СЦ1	Деца, вкл. с увреждания, получаващи социални и здравни услуги	Брой		0	Брой	2016		25	МИГ	Годишно
СЦ2	Участници с увреждания над 18 г., които са започнали да търсят работа или имат работа, включително като самостоятелно заети лица	Брой		0	Брой	2016		5	МИГ	Годишно
СЦ2	Участници с увреждания над 18 години, получаващи услуги				Брой	2016		15		Годишно

**ОБЩИ И СПЕЦИФИЧНИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПО МЯРКА 2.2.3
„АКТИВНО ПРИОБЩАВАНЕ С ОГЛЕД НА СЪРЧАВАНЕ НА РАВНИТЕ
ВЪЗМОЖНОСТИ, ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И ПО-ДОБРА
ПРИГОДНОСТ ЗА ЗАЕТОСТ“ ОТ СВОМР**

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”,
Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на
равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост” от Оперативна
програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данни	Честота на отчитането
				М	Ж	О		
СЦ1	Неактивни или	Брой	ЕСФ			15	МИГ	Годишно

	безработни участници						
СЦ1	Деца, вкл. с увреждания	Брой	ЕСФ		25	МИГ	Годишно
СЦ2	Хора с увреждания над 18 г.	Брой	ЕСФ		5	МИГ	Годишно

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 2.2.3 „АКТИВНО ПРИОБЩАВАНЕ С ОГЛЕД НАСЪРЧАВАНЕ НА РАВНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ, ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И ПО-ДОБРА ПРИГОДНОСТ ЗА ЗАЕТОСТ“ ОТ СВОМР

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”,
Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на данни
Общо инвестиции (публични + частни)	EUR	510 000,00	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Общо публични разходи	EUR	510 000,00	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти	Брой	8	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР

Общи индикатори за изпълнението на мярка 1.1.1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост от СВОМР

Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“,
Инвестиционен приоритет 1: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Ид. №	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целева стойност	Базова година	Целева стойност - 2023 г.			Източник на данни	Честота на отчитането
				М	Ж	О			М	Ж	О		
СЦ1	Участници на възраст от 30 до 54 г. вкл., започнали работа, вкл. като	МИГ	Брой			0	Брой	2016			5	МИГ	Годишно

	самонаети, при напускане на операцията										
СЦ2	Участници на възраст от 30 до 54 г. вкл, с ниско образование (под средното - ISCED 3), започнали работа, вкл. като самонаети, при напускане на операцията	МИГ	Брой		0	Брой	2016		5	МИГ	Годишно
СЦ3	Участници на възраст над 54 години, започнали работа, вкл. като самонаети, при напускане на операцията	МИГ	Брой		0	Брой	2016		5	МИГ	Годишно

Общи и специфични индикатори за изпълнението на мярка 1.1.1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост от СВОМР

Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, Инвестиционен приоритет 1: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данни	Честота на отчитането
				М	Ж	О		
СЦ1	Неактивни участници на възраст от 30 до 54 г. вкл., извън образование и обучение	Брой	ЕСФ			10	МИГ	Годишно

СЦ1	Безработни участници на възраст от 30 до 54 г. вкл.	Брой	ЕСФ		10	МИГ	Годишно
СЦ1	Неактивни и безработни участници от ромски произход на възраст от 30 до 54 години вкл.	Брой	ЕСФ		5	МИГ	Годишно
СЦ2	Неактивни участници на възраст от 30 до 54 г. вкл., с ниско образование (под средното - ISCED 3)	Брой	ЕСФ		10	МИГ	Годишно
СЦ2	Безработни участници на възраст от 30 до 54 г. вкл. с ниско образование (под средното - ISCED 3)	Брой	ЕСФ		10	МИГ	Годишно
СЦ3	Безработни участници, вкл. продължително безработни, или неактивни участници, извън образование и обучение, над 54 г.	Брой	ЕСФ		10	МИГ	Годишно

Допълнителни индикатори за изпълнението на мярка 1.1.1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост от СВОМР

Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, Инвестиционен приоритет 1: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на данни
Общо инвестиции (публични + частни)	EUR	174 340,00	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Общо публични разходи	EUR	174 340,00	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР

Индикатори по мярка „Подобряване на природозащитното състояние на видове от мрежата Натура 2000 чрез подхода ВОМР»			
Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на данни
Площ на местообитания по видове, постигане с цел на по-добра степен на съхраненост	хектар	8961,49	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Видове, за чието опазване се изпълняват дейности	брой	12	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Индикаторите за по мярка 3.9 (НОИР) изпълнение и за резултат са посочени в описанието на мярката.			

10. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС:

(не повече от 2 страници)

10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:

- прилагане на принципа на равенство между половете;	Принципът за равенство между половете ще бъде последователно интегриран в прилагането на стратегията, като се насърчава участието на по-слабо представения пол. При разработването на рамката за наблюдение на Стратегията за ВОМР е заложен индикатор, с помощта на който ще бъде наблюдаван балансът между представителите на двата пола и резултатите от усилията за равно включване, като се взети под внимание аспектите на различните изисквания за равни възможности на различните групи.
- допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;	Включването на всички групи от населението на територията на МИГ-Тунджа се гарантира чрез направения анализ на ситуацията по отношение наличието на уязвими групи и равните възможности, консултативните и промоционални дейности в процеса на разработване и, впоследствие, на прилагане на ВОМР. Представители на всички общности участваха в консултациите при изготвянето на стратегията.
- създаване на условия за превенция на дискриминацията.	При прилагането на СВОМР ще бъдат положени специални усилия, за да се осигури информация и насоки за подпомагането по начин, който да гарантира достъпа и насърчи участието на представители на всички групи от населението на територията. Във всеки проект, където това е приложимо ще се изисква подсилване на аспектите във връзка с равните възможности на групите в неравностойно положение, включително ромското население и хората с увреждания.

10.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда):

Устойчивото развитие е дългосрочно развитие, което отговаря на нуждите на настоящето, без да ограничава и нарушава възможността на бъдещите поколения да посрещат своите собствени потребности. Устойчивото развитие обединява два основни стремежа: постигане на икономическо развитие, осигуряващо нарастващ жизнен стандарт и опазване и подобряване на околната среда. ЕС се стреми към устойчив икономически растеж, повече и по-добри работни места и по-голяма сплотеност, но по начин, който съхранява света около нас за бъдещите поколения.

При разработването на Стратегията за Водено от общностите местно развитие и взето под внимание съществуващото ниво на екологично натоварване на природните елементи на територията (почви,

вода, въздух) и чрез мерките се цели запазване и евентуално намаляване, а не увеличаване на степента на екологична натовареност на компонентите на природната среда.

Отчитайки това Стратегията за Водено от общностите местно развитие си поставя за цел подобряване качеството на живот на територията на МИГ-Тунджа като стъпва на едно интегрирано разбиране за качество на живот, базирано на концепцията за устойчиво развитие и отразено в палитрата на приоритетите и специфичните цели на стратегията. Предвидените в СВОМР мерки са насочени към насърчаване на икономическото развитие на територията от една страна, но и насърчаване опазването на околната среда, възстановяването на природното и културно наследство и утвърждаването на местната идентичност.

Благоприятните екологични условия са съществен фактор, влияещ на социално-икономическото развитие. В този смисъл защитата на околната среда е интегрирана в Стратегията за Водено от общностите местно развитие чрез въвеждането на общи изисквания и планирането на директни интервенции:

- Проекти, предвиждащи инвестиционни предложения, за които се изисква ОВОС по реда на ЗООС ще се одобряват само след положително решение и при съобразяване с препоръките от извършената оценки;
- Проектите, попадащи в територии от екологичната мрежа НАТУРА 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на ЗБР и съответните подзаконовни нормативни актове, както и предвидените ограничения в решенията за определяне на местата и плановете за управлението .

10.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността:

Всички приоритети , специфични цели и операции на Стратегията за Водено от общностите местно развитие са съобразени с политиките/действията на Общността по отношение на насърчаване на заетостта и конкурентоспособността. Целите и приоритетите на Стратегията за ВОМР, респективно планираните интервенции, са директно насочени към насърчаване на заетостта и конкурентоспособността. , като това се подкрепя както от ПРСР, така и от ОПИК. И ОПРЧР

10.3. Съответствие с програмите, финансирани от ЕСИФ:

Интервенциите по структурните фондове и инвестиционни фондове на ЕС в България се осъществяват по линия на програмите , включени в Споразумението за партньорство.

Стратегията за ВОМР на МИГ –Тунджа включва мерки, които се финансират от ЕЗФСР чрез ПРСР 2014-2020 , Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 и Оперативна програма „Околна среда” и от Европейския социален фонд чрез Оперативна програма „ Развитие на човешките ресурси 2014-2020”.

Тези мерки пряко допринасят за постигането на целите на посочените програми, респективно на съотносимите тематични цели от Споразумението за партньорство.

Специфични цели 2.1, 2.2. и 2.3 на Стратегията за ВОМР съответстват и допълват Стратегическа цел 1 на ОП “Региони в растеж” (ЕФРР): „Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда”, като съотносими интервенции са планирани по мерки 7.2, 7.5 и 20 от Стратегията за ВОМР.

